

BİLİŞİM

AYLIK BİLİŞİM KÜLTÜRÜ DERGİSİ

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ

YIL 39 • SAYI 133

BİLİŞİM

AYLIK BİLİŞİM KÜLTÜRÜ DERGİSİ

→ TBD YÖNETİM KURULU

Turhan Menteş, Lütfi Varoğlu, Levent Berkman, Koray Özer, Kemal Karakoçak, Türker Gülüm, Serdar Bilecen, Ekrem Yener, Necati Etlacakuş, Aslıhan Tüfekçi, Erdem Erkul

→ TÜRKİYE BİLİŞİM DERGİSİ ADINA

Turhan Menteş Eser ve İmtiyaz Sahibi ve Sorumlusu, Müdür

→ YAYIN YÖNETMENİ

Koray Özer

→ EDITÖRLER

Aslıhan Bozkurt Haber, **İ. İlker Tabak** Genel, **Mehmet Ali Köksal** Hukuk, **Selçuk Özdemir** Eğitim, **Mukaddes Burhan** Savunma Bilişimi, **Görkem Çetin** Özgür Yazılım, **Talat Postacı** KOBİ, **Mehmet Yılmaz** Kamu BİB, **Erdem Erkul** E-Devlet, **İzzet Gökhan Özbilgin** Güvenlik, **Nihal Sandıkçı** Müzik.

→ YAZI KURULU

Atilla Yardımcı, Coşkun Dolanbay, Eşref Küçük, Levent Karadağ, Makbule Çubuk, Mehmet Pektaş, Necdet Kesmez, Nezih Kuleyin, Nihat Yurt, Onur Fenar, Serdar Gunizi, Veysi İşler, Yasemin Altun, Serdar Biroğul, Ersin Taşçı, Ayfer Niğdelioğlu

→ GÖRSEL TASARIM

Mehmet Pektaş

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ

Genel Merkez: Çetin Emeç Bulvarı, 4. Cadde No:3/11-12 06450 A. Öveçler-Ankara
Tel. 0312 479 3462, Faks: 0312 479 3467, e-posta: tbd-merkez@tbd.org.tr

Yazılarla ilgili her türlü hukuki sorumluluk yazarlara aittir.

→ İÇİNDEKİLER

- 03 Künye
04 İçindekiler
06 Yayın Yönetmeninden - Koray Özer
08 TBD Bilişim Dergisi'ne basının yoğun ilgisi devam ediyor

12

Dosya: İnternet'te filtreleme mi, sansür mü?

- 12 Devlet eliyle filtrelenen güvenli İnternet! - Aslıhan Bozkurt
14 **Ulaştırma eski Bakanı:** Devletle İnternet bir arada zikredilince milletin kimyası bozuluyor
16 Dünyada 4 tip filtre var
18 "İnternet filtreleme"sine kullanıcı tepkisi
20 BTK'nın "İnternetin Güvenli Kullanımına İlişkin Usul ve Esaslar" kararı
28 **TBD:** Karar, kamuoyunda haklı endişeler uyandırıyor
32 **TBD Hukuk Çalışma Grubu Başkanı Avukat Mehmet Ali Köksal:** Devlet hiçbir şekilde filtre içeriği belirlememeli
36 İnternet Kurulu, "filtrelemeyi" sektör örgütlerine sordu
38 **TİB Başkanı:** Devlet, filtrelemenin içeriğini belirlememeli
40 "Fil ölüsü", "idam fermarı" ve geç kalınmış "çalgın bir proje" ...
46 **BTK Başkanı Dr. Tayfun Acarer:** Bunun neresi sansür?
48 **TİB:** İnternet'i özgürce kullanmanın önünde engel yok
54 **Bianet sitesi Yayın Yönetmeni Erol Önderoğlu:** İnternet'i otoriter değil, sorumlu devlet düzenler!
60 **INETD Başkanı Doç. Dr. Akgül:** "Çocuk profili" ile çocukları korumak mümkün değil
68 **Ufkun ötesi:** İnternet'in geleceği - Nezh Kuleyin
70 "CD'nin babası" öldü
71 AMD, Türkiye ofisini açıyor
72 **Söyleşi:** Prof. Dr. Ethem Alpaydın - Selçuk Özdemir - Ekmel Çetin
78 **Simge:** e-İnsaf - İlker Tabak

Gündem: Kamu Bilişim Platformu - 13

- 80 Kamu-BİB, "e-Devlet'te yeni açılımlar"ı irdeledi - Aslıhan Bozkurt
118 .. "Bilişim, kamu hizmeti bilinciyle değerlendirilip kurumsallaştırmalı"
122 .. E-Devlet üstyapısı, "Bakanlık" olmalı...
126 .. "KÖSİ", ana kalkınma stratejilerinden biri olarak benimsenmeli
130 .. "Özürlüler için de erişilebilirlik çok önemli"

- 134 .. **Yeni Medya:** iPad'le dergicilik yeniden doğuyor - Melih Bayram Dede
136 .. **Üç soru, üç cevap** : İclal Aydın - Arzu Kılıç
140 .. **FLL robot turnuvalarını düzenleyen Hakan Habip:** 5-10 yılda, her ilkokulda robotik sınıfları görürsek şaşımam - Selçuk Özdemir
146 .. **e-endüstri:** Haram internet - Eylem Cülcüloğlu
148 .. Yeşil bilişim - Doç. Dr. Mustafa Alkan

80

2011 seçim bildirgelerindeki bilişim vaatleri

- 156 .. **Partiler, seçimde BT vaatlerinde de yarışıyor** - Aslıhan Bozkurt
160 .. **Ak Parti:** Uzaya canlı göndermek üzere yerli füze çalışmaları başlatılacak
162 .. **CHP:** Bakanlık kurulacak, yasalar değişecek
164 .. **MHP:** Teknoloji ve yazılımda "milli üretime" ağırlık verilecek
166 .. **Müzik:** Seçim müziklerinin seçimi - Nihal Sandıkçı
170 .. **Bimleri tanıyoruz:** Karayolları Genel Müdürlüğü - Aslıhan Bozkurt
178 .. **Teknokentlerden - Hacettepe Teknokent'** İlyas Yılmazyıldız Hacettepe Teknokent A.Ş.
184 .. "Türkiye'nin CERN"ü, Gölbaşı'nda hizmette
188 .. Kamuda, "e- yazışma" başladı
190 .. Türkiye'nin ilk sosyal medyada ticaret eğitimi
192 .. Modelleme ve simülasyon konferansı 4. kez düzenleniyor
194 .. Twitter artık Türkçe
195 .. Mikroçip yarım asırlık
196 .. 2100, bilimkurgu filmi gibi olacak
198 .. **Kitap tanıtımı:** Gölgede Kalanlar - Ayfer Niğdelioğlu

156

72

Söyleşi:
Prof. Dr. Ethem
Alpaydın

136

üç soru üç cevap: **İclal Aydın**

170

Bimleri tanıyoruz

AYLIK BİLİŞİM KÜLTÜRÜ DERGİSİ 5

140

FLL robot turnuvaları - Hakan Habip

Koray Özer
koray.ozertbd.org.tr

Bir yasayı iyi anlamak için yalnızca yazılana değil yazılmayana da bakmak gerekiyor. Aynı şekilde biz insanlar, söylenenden çok söylenmeyenden, dilin altında bir bakla gibi durandan korkarız... 22 Şubat 2011’ tarihinde yayımlanan İnternetin Güvenli Kullanımına İlişkin Usul ve Esaslar’ının hazırlanış sürecinden kamuoyunun habersiz olması, kimi maddelerle yasalar arasında çelişkiler bulunması ve pek çok “söylenmeyen”in bulunduğu değin yapılan yorumlar, Mayıs ayında seçim hazırlıklarından sonra ülke gündemimizin en önemli maddesi oldu... Belki iyi niyetle ama “Ben devletim, doğrusunu bilirim,” mantığıyla hazırlanıp yayımlanan Usul ve Esas’larla ilgili pek çok kişi görüş bildirdi. Biz de sorumlu bilişim dergiciliği anlayışıyla Usul ve Esasların yayımlanmasından bu yana olan tüm gelişmeleri, tartışmanın bütün taraflarına mikrofonlarımızı uzatarak sizlere aktarmak istedik. Eski Ulaştırma Bakanı Binali Yıldırım, BTK Başkanı Tayfun Acerer, TBD Hukuk Çalışma Grubu başkanı Av. Mehmet Ali Köksal, İnternet Kurulu Başkanı Serhat Özeren, TİB Başkanı Fethi Şimşek, TİB İnternet Daire Başkanı Osman Nihat Şen, CHP Genel Başkan Yardımcısı Emrehan Halıcı, TBV Başkanı Faruk Ezcacıbaşı, Tüm İnternet Evleri Derneği (TİEV) Genel Başkanı Yusuf Andıç, Bilgi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi, Doçent Dr. Yaman Akdeniz, Bianet sitesi Yayın Yönetmeni Erol Önderoğlu, INETD Başkanı Doç. Dr. Mustafa Akgül “Filtreleme mi, Sansür mü” dosyamıza konuk oldu... Bu konuda, güvenlik tedbirlerinin daima özgürlüğü kısıtlayıcı bir yanı olduğunu ve amacın özgürlükleri kısıtlamak değil çocukları ve aileleri korumak olduğunu hatırlatmak istiyorum...

“Bilişim Bakanlığı”, “e-Türkiye, yerli üretim”, “Ar-Ge payının artırılması” ve “genişbant erişimin tüm ülkeyi kapsamaması”... Bu vaatler partilerimizin seçim bildirgelerinden. Bu ayki ikinci dosya konumuz partilerimizin seçim bildirgelerinde bulunan bilgi ve iletişim teknolojileri(BİT) konusundaki vaatleri... Ayrıca bu dosyamızda Nihal Sandıkçı’nın “seçim müzikleri”ni yorumlayan eğlenceli yazısını okuyabilirsiniz.

Bu sayı gerçekten çok doluyuz, üç dosya konusu, ona yakın söyleşiyle tam iki yüz sayfa olarak çıktık... Nisan 2011’de Boğaziçi Üniversitesi tarafından yayımlanan “Yapay Öğrenme” kitabı nedeniyle Prof. Dr. Ethem Alpaydın’la Yrd. Doç. Dr. Selçuk Özdemir ve Ekmel Çetin bir söyleşi gerçekleştirdi. “Yapay Öğrenme” Türkçe’de konusunda bir ilk kitap... Arzu Kılıç, yazar İclal Aydın’a teknoloji ve edebiyat üstüne üç soru sordu... Bu yıl 60 ülkede 170 bin çocuğun katıldığı First Lego Ligi turnuvalarını düzenleyen Hakan Habip’e Yrd. Doç. Dr. Selçuk Özdemir turnuvayı ve ayrıntıları sordu...

TBD’nin en önemli üç etkinliğinden biri olan Kamu Bilgi İşlem Merkezleri Yöneticileri Birliği Kamu- BİB, Bilişim Platformu etkinliği, 12-15 Mayıs 2011’de Antalya’da Susesi Otelde yapıldı. Ankara Şubesi ve Kamu BİB Çalışma Grubu tarafından gerçekleştirilen bu verimli ve coşkulu etkinlik dergimizde 47 sayfa olarak yer aldı.

Ayrıca bu sayımızda 60 yıl önce Türkiye’yi bilgisayarla tanıştıran Karayolları Genel Müdürlüğü’nün Bilgi İşlem Merkezi’ni tanıtıyoruz. Doç. Dr. Mustafa Alkan’ın kaleminden “Yeşil Bilişim” yazısını, Ayfer Niğdelioğlu’nun kitap tanıtımlarını, Aslıhan Bozkurt’un dosya konuları yanında hazırladığı haberleri, köşe yazarlarımız Nezh Kuleyin, İlker Tabak, Eylem Cülcüoğlu ve Melih Bayram Dede tarafından yazılan internette, sansüre, İpad gazeteciliğinden, seçime kadar değişik konuların yorumlandığı köşe yazıları da dergimizde siz okuyucularını bekliyor.

Son olarak Bilişim Dergisi’nin elektronik sayısına karikatürleriyle büyük renk veren değerli çizer Prof. Dr. Atilla Özer’i kaybetmenin üzüntüsü içersindeyiz. Özer’in yakınlarına başsağlığı diliyoruz.

Saygı ve sevgilerimle
Koray Özer

TBD Bilişim Dergisi'ne basının yoğun ilgisi devam ediyor

Bilişim sektörünün ilk yayını olarak 39 yıllık TBD Bilişim Dergisi'ne yazılı ve görsel basın ilgis sürüyor. Yaklaşık iki yıldır elektronik ortamda yayınlanan TBD Bilişim Dergisi'nin Mayıs 2011 tarihli 132. sayısı Radikal, Cumhuriyet, Habertürk ve Aydınlık gibi gazetelerin web siteleri ve tabii pek çok İnternet sitesinde yoğun ilgi gördü. Ayrıca Aydınlık ve Cumhuriyet gazeteleri, haberimizi basılı yayımlarında da kullandılar.

Özellikle deneğimiz kurucu üyesi ve ÖSYM eski Başkanı Prof. Dr. Ünal Yarımağan'ın Bilişim Dergisi'nde yayınlanan "YGS'deki kopya olaylarını değerlendirdi ve bu sınavın iptal edilmesinin neden gerekli olduğunu anlattığı" yazısı, yazılı, görsel ve İnternet medyasının yoğun ilgisi ile karşılaştı. 174 sayfalık Mayıs sayımızda Yayın Yönetmenimiz Koray Özer'in kaleme aldığı, TİB'in "yasak"ladığı kelimelerden oluşan kısa bir öykü de basın tarafından ilgi gören bir başka yazı oldu.

Bilişim Dergisi'nin Mayıs sayısı yine 100'e yakın İnternet sitesinde yer aldı. ÖSYM eski Başkanı Prof. Yarımağan'ın genellikle "Örgütlü hırsızlık!" başlığı ile verilen haberini CNN Türk, KanalB, Kanal32 televizyonları, Aydınlık ve Cumhuriyet gazeteleri kullandı. Aynı yazıyı kullanan İnternet sitelerden bazıları ise şunlar:

<http://www.haberturk.com/gundem/haber/632617-orgutlu-hirsizlik>

<http://www.cnnturk.com/2011/turkiye/05/21/yarimagan.orgutlu.hirsizlik.var/617432.0/index.html>

<http://www.facebook.com/cnnturkcom/posts/111292305625734>

<http://www.radikal.com.tr/Radikal.aspx?aType=RadikalDetayV3&ArticleID=1050035&CategoryID=77>

(Ana sayfada vermiş)

http://www.birgun.net/actuel_index.php?news_code=1306066810&year=2011&month=05&day=22

<http://www.kanalb.com/haber.php?HaberNo=33960>

<http://habercem.com/haberdetay.asp?Newsid=137961>

<http://www.superonline.com/haber/yarimagan-orgutlu-hirsizlik-128137>

http://www.gazeteport.com.tr/NEWS/PRINT/GP_908268

<http://evrensel.net/news.php?id=6555>

<http://haber.sol.org.tr/devlet-ve-siyaset/yarimagan-kpss-skandali-orgutlu-bir-hirsizlik-haberi-42726>

http://haber.ekolay.net/Haber/2908/783327/Orgutlu_hirsizlik.aspx

<http://www.ekonomigundemi.com/haber/KPSS-yorumu-Orgutlu-organizasyon/49073>

http://www.abbasguclu.com.tr/egitim/baskandan_sok_aciklama_kpss_sorularini_agzi_siki_3000_kisilik_cete_caldi.html

<http://www.internetajans.com/default.asp?NID=105817>

<http://www.internetajans.com/default.asp?NID=105817>

Aslıhan Bozkurt

aslihanbozkurt@tbd.org.tr

Devlet eliyle filtrelenen güvenli İnternet!

“İnternetin Güvenli Kullanımına İlişkin Usul ve Esaslar” kararını hazırlayanlar uygulamanın gerekliliğini savunup desteklerken uygulamaya iyimser bakmayanlar tepki gösteriyor.

Karardan ancak İPS İletişim Vakfı’nın 13 Nisan’da Danıştay’a yaptığı başvuru ile vazgeçme ihtimali var.

Aslıhan Bozkurt

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu’nun (BTK), 28 Temmuz 2010’da, 27655 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Elektronik Haberleşme Sektöründe Tüketici Hakları Yönetmeliği’nin 10. maddesine dayanarak 22 Şubat 2011’de “İnternetin Güvenli Kullanımına İlişkin Usul ve Esaslar” kararı tüm Türkiye’de yeni bir tartışma başlattı. “İnternet’te filtreleme” diye özetlenen BTK’nın kararı, özellikle İnternet’e erişimin kısıtlanması ya da engellenmesi boyutuyla toplumun tüm kesimlerince tartışılırken kararın yürürlüğe gireceği 22 Ağustos 2011, “İnternet’in ölüm tarihi” olarak tanımlandı. Taraflardan çok farklı açıklama ve değerlendirmeler geldi. Kararı hazırlayanlar uygulamanın gerekliliğini savunup desteklerken tutarsızlık ve çelişkileri ortaya koyup uygulama konusunda iyimser olmayan ve tepki gösterenler de az değil. Öyle ki 36 ildeki İnternet kullanıcıları, 15 Mayıs’ta kararı protesto yürüyüşü yaptı.

Bilişim Dergisi olarak, bu sayımızın “Dosya” sayfalarında, bilgi toplumunu hedefleyen, uluslar arası birçok raporda İnternet’te özgürlük bakımından sicili gittikçe kötüleştiği bildirilen Türkiye’de, “İnternet, filtreleme ve sansür” konusunu inceleyip tarafların görüşlerini okurlarımızla paylaşmanın anlamlı olacağını düşündük. Dosya sayfalarımız kapsamında “İnternet’i kullanma hakkı, hem de özgürce kullanma hakkı Türkiye’de gerçekten vatandaşlara sınırsız olarak vaat edilmiş bir hak mıdır? Bunun önündeki engeller nedir? Özgürlükleri sınırlamadan çocukları koruma adına İnternet nasıl düzenlenmeli?” gibi soruların yanıtlarını almaya çalıştık.

“İnternet’e filtreleme, sansür mü?” başlığı altında Türkiye İnternetine ilişkin düzenlemeleri ele aldık. Bu amaçla düzenleyici kurul olarak BTK, bilişim sivil toplum kuruluşları, akademisyen ve hukukçulardan görüş aldık.

22 Ağustos 2011’de yürürlüğe girecek olan 2011/DK-10-91 sayılı Kurul kararı, 5 Kasım 2008’de TBMM’de onaylanıp, 10 Kasım’da Resmi Gazete’nin 27050 sayılı mükerrer baskısında yayımlanan 5809 Sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu’nun 4., 6. ve 50 maddeleri ile 28 Temmuz 2010 tarihinde Resmi Gazete’nin 27655 sayılı baskısında yayımlanan Elektronik Haberleşme Sektöründe Tüketici Hakları Yönetmeliği’nin 10. maddesi hükümleri kapsamında hazırlandı.

BTK Başkanı Tayfun Acarer, durumu netleştirip amaçlarını anlatmak üzere basın toplantısı düzenledi ve çeşitli mecralarda soruları yanıtladı. “Filtreli İnternet” sisteminin Türkiye’deki bütün servis sağlayıcı ve kullanıcıları kapsayacağı, yapılan açıklamaların aksine, kimsenin filtre dışında kalmayacağı, şu anki İnternet yapısının da “standart profil” şeklinde kararın içinde yazılı olması nedeniyle tanımlı bir filtresinin olduğuna dikkat çekiliyor. Halen bir site erişime engellendiğinde kullanıcının karşısına “Mahkeme kararı ile engellenmiştir” ibaresi çıkarken yeni sistemde “Erişim Engelleme Kararlarının Aktarılma Projesi” kapsamında kapatılacak sitenin adresi, filtre yazılımına eklenecek ve sessizce engellenecek.

“Filtreyi kimin, neye göre geliştirip uygulayacak?” sorusunun yanıtı da önem taşıyor. Herkesin ahlâki değerlerinin farklı olduğu, bunun genele uygulanacak bir karar haline getirilemeyeceği, Facebook ve Twitter’ın bile müstehcenlik içerdiği ve ahlak aykırı olduğu gerekçesiyle genel filtre kapsamında erişime kapatılabileceğinden endişe ediliyor. Ayrıca hangi sitelerin, hangi gerekçelerle kara listeye alınacağını belirlenmediği, BTK’nın kara liste ve çocuklar için beyaz liste oluşturma yetkisini nereden aldığı, halen piyasada bulunan koruma program/paketlerinin kullanım oranlarının oldukça düşük olduğu, bu kararları verecek görevlilerin neye göre seçileceği, çocukların neyi kullanacağına kimin karar vereceği, aile

ve çocuk profillerinin ne kadar güvenli olacağı gibi oldukça fazla soru yanıt bekliyor. Özellikle kurul kararının 11. Maddesi’nin 2. Fıkrası, “Filtre aşma yöntemlerinin engellenmesi için gerek görülmesi halinde Kurum tarafından düzenleme yapılabilir” akıllarda soru işareti bırakıyor.

Öte yandan filtrelemenin bedava yapılmasının, yazılım firmalarının rantına engel olacağına işaret edilirken BTK yetkilileri de “filtreleme programı yazılımı yapan ve satan firmaların kafa karışıklığı yaratarak güçlü bir kara propaganda” oluşturup konuyu tartışılır hale getirmesinden şikâyetçi. Kurum, uygulamanın çerçevesinin, Türkiye’de İnternet’in güvenli kullanımına yönelik şikâyet ve talepler doğrultusunda ortaya çıktığının altını çiziyor.

Avrupa Birliği (AB) ve Birleşmiş Milletler’in (BM), güvenli İnternet için 1997’de çalışma yapıp çeşitli filtrelemeler önerdiğini belirten kimi uzmanlar ise, Türkiye’nin bu çalışmalara geç başladığını düşünüyor. Hem Türkiye’de, hem de dünyada İnternet servis sağlayıcıların kullanıcılara benzer hizmetleri sunduğu, Avrupa Konseyi ve AB’nin bu konuda tavsiye kararları bulunduğu, Avustralya, İngiltere, İsviçre, İspanya ve Japonya’da benzer uygulamalar yapıldığı bildiriliyor.

Toplumda tartışma yaratan bu karara itiraz ya da kanuni başvuru yapmak için yasalarca belirtilen süre bittiği için ancak İPS İletişim Vakfı’nın 13 Nisan’da Danıştay’a taşıdığı başvuru sonucu vazgeçme ihtimali var.

Ulaştırma eski Bakanı:

Devletle İnternet bir arada zikredilince milletin kimyası bozuluyor

Eski Ulaştırma Bakanı Binali Yıldırım, Türkiye'nin bilgi toplumu olacağını ve az düzenleme ile çok denetleme yapılacağını bildirerek şunları söyledi:

"İnternet'e yasak koymaya kalkan karşısında beni bulur. İnternet'in yaygınlaşması için çok ama çok gayret ettim. 4 milyondan aldığım İnternet kullanıcısını 39 milyona çıkardık. Bu gidişi hiç kimse frenleyemez, durduramaz. Olsa olsa İnternet'in mağduriyetlere, ocakların sönmesine, insanların mahvolmasına sebep olan amaçla kullanılmasına da bütün toplumun amansız mücadele etmesi lazım. Ama 'yasak' diye söze başlandığı zaman karşılarında beni bulurlar."

17 Mayıs Dünya Telekomünikasyon Günü'nde yapılan toplantıda, BTK'nın yaptığı düzenlemenin örnek bir düzenleme olduğunu, daha önce servis sağlayıcılarının zaten verdiği bir hizmeti düzenlediğini belirten Yıldırım, "Bu düzenlemeyi bir sivil toplum örgütü yapsa, mesela Faruk Eczacıbaşı yapsa 'Ne güzel' derlerdi. Devletle İnternet bir arada zikredilince milletin kimyası bozuluyor" dedi.

Yıldırım, "Tamamen iletişim kazasıdır. Yasak falan yok. YGS'deki kaza gibi o. İnternet kontrol edilmesi hemen hemen imkânsız bir alan. Yasal tedbirlerle kontrol etmek mümkün değil. Ancak kapalı ülke olmanız gerekir kontrol için. Türkiye'de böyle bir şey mümkün değil. Her gün 35 milyon insan İnternet'te birbirleriyle temas halinde. Böyle bir mecrayı izlemeniz fiziken mümkün değil. Teknik altyapısının kurulması mümkün değil. Böyle bir şey için yüz binden fazla insan üç vardiya çalışmalı" diye konuştu.

İnternet ortamındaki yayınları denetleyen mevzuatlar

Bu konudaki temel düzenleme, TBMM'de 4 Mayıs 2007'de kabul edilen, 23 Mayıs 2007'de Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren ve tam adı "İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun" olan yasa da bulunuyor. 5651 sayılı bu yasa, tartışmalara neden olan "erişimin engellenmesi" yöntemlerini de düzenliyor.

Şu anda devlete İnternet'e erişimi engelleme olanağı veren tam 9 yasa ile 1 kanun hükmünde kararname (KHK) bulunuyor. BTK Telekomünikasyon Başkanlığı'nın (TİB) T24'e gönderdiği listeye göre 5651 sayılı bu yasa dışındaki diğer 8 yasa ile KHK'nın adları ve İnternet sitelerine erişimin engellenmesine ilişkin madde numaraları şunlar:

- Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun Ek-4 üncü maddesi;
- Tütün Ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 8. maddesinin beşinci fıkrasının (k) bendi;
- Türk Ticaret Kanunu'nun 56 ve 58. maddeleri;
- Terörle Mücadele Kanunu'nun 6. maddesinin 4. fıkrası;
- Türk Medeni Kanunu'nun 24 ve 25. maddeleri;
- Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 101. maddesi;
- Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis Ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 5. maddesi;
- Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş Ve Görevleri Hakkında Kanun'un 6. maddesi; Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 9, 76 ve 77. maddeleri.

Dünyada 4 tip filtre var

Dünyada İnternet filtre uygulamaları politik, sosyal, güvenlik ve İnternet araçları olmak üzere 4 başlık altında yapılıyor. Türkiye’de görülen “sosyal” filtrelemede cinsellik, kumar, illegal ilaç, uyuşturucu, alkol ve saldırgan olarak algılanabilecek içerikler dikkate alınıyor. AB ülkelerinde çocuk pornografisi, ırkçılık ve yasadışı paylaşım siteleri dışında bir engelleme yapılmıyor. İşte dünyada yapılan sosyal filtreleme uygulamaları:

- **İran:** Devlet tarafından merkezi olarak servis sağlayıcılara filtre uygulaması yapılıyor. Ülkede İnternet standartları Devrim Muhafızları tarafından belirleniyor.

- **Suudi Arabistan:** Filtreleme politik gruplar, insan hakları, İslam’a karşı saldırgan içeriklerle Porno ve gay sitelerine uygulanıyor. Aktivist blogerlar tutuklanıyor.

- **Sudan:** Düzeni tehdit eden ve kamu ahlakını bozucu tüm içerikleri filtreliyor. Devlet tarafından kurulan bir birim porno, gay, lezbiyen ve tanışma sitelerini takip ediyor.

- **Yemen:** Politik haber siteleri, porno ve gay siteleri ile İslam’a eleştirel bakış getiren bütün siteler engelleniyor.

- **Tunus:** Politik içerikler, yabancı ülkelere gelen eleştiriler ile insan hakları sitelerine ulaşım engelleniyor.

- **Umman:** Umman Sultanı tarafından porno, gay, İslam’ı eleştiren ve uyuşturucu bilgileri veren siteler kara listede. Ayrıca filtrelemeyi engelleyecek dönüştürücü sitelerde engelleniyor.

- **Kuzey Kore:** Ülkeye karşı olan siteler “Kara Delik” olarak adlandırılıyor ve yasaklılar. www girişi ağ kullanılmıyor. Ülkede çok küçük bir azınlığın erişebildiği ve içinde 30 sitenin bulunduğu yerel bir intranet kullanılıyor.

- **Çin:** Dünyanın en geniş ve karmaşık filtreleme sistemlerine sahip ülkede birçok site filtreleniyor.

- **Pakistan:** Devlet, ordu ve dine karşı siteler filtrelemeye maruz kalıyor.

- **Tayland:** Politik sitelerle ilgili bazı durumlarda filtreleme uygulaması devreye giriyor.

- **İngiltere:** Çocuk pornografisi, insan kaçakçılığı, terör propagandası içeren isteler izleniyor ve engelleniyor.

- **Fransa:** Çocuk pornografisi ile ırkçılık içeren siteler devlet ve servis sağlayıcılar tarafından takip ediliyor ve düzenlemeler doğrultusunda engellenebiliyor.

- **Almanya:** Çocuk pornografisi dışında Naziliği öven ve Yahudi soykırımını inkâr eden içerikler engelleniyor.

- **Danimarka:** Çocuk pornografisi dışında mahkeme kararıyla illegal müzik indirme siteleri filtrelenebiliyor.

- **Bulgaristan:** İnternet’ten film, müzik, oyun ve yazılım indirmeye yarayan siteler ile çocuk pornografisi yasaklı.

- **İsveç:** Çocuk pornografisi ve telif haklarını ihlal eden siteleri filtreliyor.

- **İtalya:** Lisanslı olmayan kumar siteleri bloklanıyor.

- **Avustralya:** Çocuk pornografisi, fetiş siteleri ve suç hakkında detaylı bilgi veren sitelere karşı zorunlu bir filtreleme var.

- **ABD:** Yasaklama yapılmıyor. Suç içeren içerikler çıkartılıyor.

- **Kanada:** Çocuk pornografisi yasaklı.

- **Brezilya:** Yasadışı uyuşturucu ilaç satılmasına aracılık eden siteler, çocuk pornografisi ile ırkçılık içeren siteler filtrelemeye takılıyor.

- **Arjantin:** Çocuk pornografisi engelleniyor.

- **Küba:** Sistemik olarak teknik filtreleme uygulaması var.

- **Kolombiya:** Çocuk pornografisi engelleniyor. Bunu yayınlayanlar iletişim suçlusu olarak yargılanıyor.

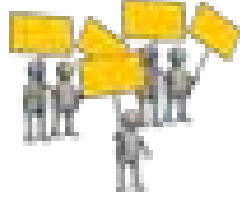
- **Peru:** Çocuklar için üretilen ve çocukların kullandığı bütün bilgisayarlarda filtreleme programı kullanmak zorunlu.

- **Rusya:** Ahlaki değerler, kamu düzeni, ulusal güvenlik ve devlet sırlarını korumak adına bu konularda yayın yapan siteler yasaklı.

- **Azerbaycan:** Politik muhaliflerin siteleri zaman zaman kısıtlanıyor.

“İnternet filtreleme” sine kullanıcı tepkisi

İnternet kullanıcıları, 22 Ağustos'ta yürürlüğe girecek filtrelemeyi, “sansür” olduğu gerekçesiyle, 15 Mayıs'ta 36 ilde protesto etti.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurulu'nun (BTK) 22 Ağustos'ta yürürlüğe girecek olan “İnternetin Güvenli Kullanımı” kararı üzerine sosyal ağlarda (Facebook ve twitter) organize olan çok sayıda kişi protesto için harekete geçti. Karar ile getirilmek istenen kısıtlamaları “sansür” olarak değerlendiren İnternet kullanıcıları, 15 Mayıs 2011'de “İnternetime Dokunma ” başlıklı etkinlik kapsamında Türkiye'nin 36 ilinde protesto yürüyüşleri düzenledi. Uygulamayı protesto etmek amacıyla düzenlenen protestolar Avrupa'da Amsterdam, Köln ve Viyana'ya kadar taşıdı. Katılım beklenenden az olduğu ancak gelenler azımsanmayacak kadar fazla olduğu protesto eylemlerinde giyilen kıyafetler, taşınan döviz afiş ve pankartlar ve atılan sloganlarla son yılların en renkli protestoları arasında unutulmaz bir yer aldı. Sanatçı, siyasi parti temsilcileri, sektör dernekleri ve STK yönetici ve üyelerinin hazır bulunduğu eylemde çok yaratıcı pankart ve sloganlar dikkat çekti. Eylemler her hafta tekrarlanacak.

İnternet filtrelemesine karşı en kalabalık eylemlerden birinin gerçekleştirildiği İstanbul Taksim'de okunan deklerasyonla, mevcut düzenlemenin derhal yürürlükten kaldırılması, İnternet içeriğine erişimin şeffaf, açık, katılımcı ve çoğulcu bir yöntemle belirlenerek hayata geçirilmesi istendi.

“Deklerasyon” şöyle:

1. İnternet kullanıcılarının ifade özgürlüğü ve bilgiye erişim temel bir haktır, engellenemez.
2. BTK, 22.02.2011 gün ve 2011/DK-10/91 sayılı düzenlemesi yasal dayanaktan yoksundur ve kuruma yasalarda öngörülmemiş bir yetki vermektedir.
3. BTK Başkanı'nın standart profilin mevcut profil olduğu, isteyenin filtrelemenin dışında kalabileceğine ilişkin açıklamaları doğru değildir. Hali hazırda standart profil diye bir kavram olmadığı gibi filtreleme de söz konusu değildir. Yeni gelen mekanizma ile filtreleme sistemi dışında kalmak mümkün olmayacaktır.
4. Filtreleme sistemi ile izleme yapılmayacağına dair

açıklamalar da güven vermekten uzaktır. Şüphesiz filtreleme sistemi ile her bir kullanıcının tek tek izleneceği iddia edilmemektedir. Ancak herkes filtreleme sistemine tabi olduğunda potansiyel olarak tüm kullanıcıların idarenin uygun gördüğü zamanda izlenmesinin yolu açılmış olacaktır.

5. 22 Ağustos 2011 tarihinde yürürlüğe girecek olan BTK filtreleme uygulaması kullanıcılar tarafından öngörülebilir değildir, keyfidir, ve yapısal olarak bir kontrol ve sansür mekanizmasıdır. Filtreleme sistemi çerçevesindeki profillerden hangi sitelere erişim engelleneceği konusundaki kriterler kullanıcılara bildirilmemiştir. Filtreleme listelerinin oluşturulması için tam yetki BTK tarafından yine BTK'ya verilmiştir ve BTK tamamen keyfi tercihlerle yüzbinlerce İnternet sitesini ulaşılamaz hale getirebilecektir. Hukuka aykırı, ölçsüz ve keyfi bir idari işlem, demokratik hukuk devletinde kabul edilemez.

6. Türkiye'nin üyesi olmaya çalıştığı Avrupa Birliği, üyesi olduğu Avrupa Konseyi ve AGİT'e üye devletler içinde kullanılması zorunlu bir internet filtresine dayalı bir denetim ve erişim engelleme politikası bulunmamaktadır.

7. Daha önce erişim engelleme kararlarında olduğu gibi yetkililer hukuken gerekçelendiremedikleri kararlarını ilgisiz ülke örneklerini kullanarak meşrulaştırmaya çalışmaktadırlar. Neden seçildiği anlaşılmayan bu ülke politikalarının aktarımında da kasıtlı saptırmalar yapılmaktadır.

8. Gerek Avrupa Birliği gerekse Türkiye'nin de üyesi olduğu Avrupa Komisyonu çocuklar gibi zarar görmesi mümkün grupları korumak için yasal önlemler almaktansa öz-denetim yollarına gidilmesini teşvik etmektedir.

9. TİB'in ısrarlı taleplere rağmen erişime engellenen sitelerle ilgili istatistikleri açıklamaması, idarenin şeffaflıktan uzak ve keyfi tercihleri politikasını belirleme konusunda ana yöntem olarak seçtiğini ortaya koymaktadır.

BTK'nın "İnternetin Güvenli Kullanımına İlişkin Usul ve Esaslar" kararı

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurulu'nun (BTK), TBMM'de 5 Kasım 2008'de kabul edilen 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nun 4'üncü (İlkeler), 6'ncı (Kurumun görev ve yetkileri) ve 50'inci (Abonelik sözleşmeleri) maddeleri ile, 28 Temmuz 2010 tarihli ve 27655 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Elektronik Haberleşme Sektöründe Tüketici Hakları Yönetmeliği'nin 10'uncu maddesi hükümleri kapsamında, 22 Şubat 2011 tarihinde onayladığı, 2011/DK-10/91 nolu "İnternetin Güvenli Kullanımına İlişkin Usul ve Esaslar Taslağı" kararı şöyle:

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Usul ve Esasların amacı, internetin güvenli kullanımına dair usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Usul ve Esaslar, güvenli internet hizmeti sunumu ve kullanımı kapsamında internet hizmeti sunan işletmecileri ve internet hizmetinden yararlanan bireysel aboneleri kapsar.

Hukuki dayanak

MADDE 3 - (1) Bu Usul ve Esaslar, 28/07/2010 tarih ve 27655 sayılı Elektronik Haberleşme Sektöründe Tüketici Hakları Yönetmeliğinin 10 uncu maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 - (1) Bu Usul ve Esaslarda geçen;

a) Aile profili: Kullanıcının Kurum tarafından İşletmecilere gönderilen kara listedeki alan adı, IP adresi, port ve web proxy sitelerine erişimin sağlanmadığı profili,

b) Bireysel abone: Bir işletmeci ile internet hizmetinin sağlanmasına yönelik olarak yapılan bir sözleşmeye taraf olan gerçek kişi tüketiciyi,

c) Çocuk profili: Kullanıcının sadece Kurum tarafından İşletmecilere gönderilen beyaz listedeki alan adı, IP adresi ve portlara erişimin sağlandığı profili,

ç) Dosya bütünlük değeri (Hash Kodu): Bir bilgisayar dosyasının içindeki verilerin matematiksel bir işlemle geçirilmesi sonucu elde edilen ve dosyanın içerisindeki verilerde bir değişiklik yapıp yapılmadığını kontrol için kullanılan dosyanın özünü belirten değeri,

d) Güvenli internet hizmeti: Abonelerin talebi üzerine bu Usul ve Esaslar kapsamındaki işletmeciler tarafından sunulmak zorunda olan, alan adı, IP ve port listesi üzerinden seçilen profile göre sunulan filtreleme hizmetini,

e) Güvenli internet paketi: İşletmeciler tarafından Güvenli İnternet Hizmeti talep eden bireysel abonelere Güvenli İnternet Hizmetinin kullanıcı profilleri şeklinde sunulmasını,

f) İşlem kaydı: İşlemin ileriki bir tarihte tanımlanabilmesini teminen söz konusu işleme ilişkin olarak tutulan ve en az işlemi yapan kişi, işlemin yapıldığı tarih, yapılan işlemin detayı ve niteliği ile işlemi yapan kişinin bağlandığı nokta bilgilerini içeren elektronik kayıtları,

g) İşletmeci: Mobil telefon hizmeti sunan işletmeciler dahil internet erişim hizmeti sunan işletmecileri ve Türk Telekomünikasyon A.Ş.'yi,

h) Kullanıcı profilleri: Güvenli İnternet Hizmeti almak isteyen kullanıcıların ihtiyaçlarına göre seçebilecekleri, önceden belirlenen tiplerde oluşturulan profilleri,

i) Kurul: Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurulunu,

j) Kurum: Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunu,

k) Standart profil: Kullanıcının erişebileceği internet site ve uygulamalarına ait bir sınırlamanın olmadığı, mevcut mevzuat kapsamında internete erişimin sağlandığı profili,

l) Yurtiçi internet profili: Kullanıcının sadece yurtiçinde barındırılan ve kara listede yer almayan alan adı, IP adresi ve portlara erişimin sağlandığı profili ifade etmektedir.

(2) Bu Usul ve Esaslarda geçen ancak bu maddenin birinci fıkrasında tanımlanmayan kavramlar için ilgili mevzuatta yer alan tanımlar geçerlidir.

(3) Bu Usul ve Esaslar kapsamında Bireysel Abone, Abone, Müşteri ve Kullanıcı kavramları birbirinin yerine geçecek şekilde kullanılmıştır.

Filtrelemeye esas veritabanına erişim

MADDE 5 - (1) Kullanıcı profilleri kapsamında filtrelenecek alan adı, IP ve portların tutulduğu liste, Erişim Engelleme Kararlarının Aktarılması Projesi kapsamında İşletmecilerle Kurum arasında kurulmuş bulunan noktadan noktaya güvenli veri hatları üzerinden İşletmecilerle paylaşılır.

(2) Kurum veritabanında tutulan veriler bir web servis aracılığı ile güvenli hat üzerinden İşletmecilerin kullanımına açılacaktır. İşletmeciler, Kurumun belirlediği periyotlarla filtrelenecek alan adı, IP ve portlara ait listeleri kendi sistemlerine çekmek, söz konusu listeleri güncellemek ve Kurumdan alacakları verileri abonelerine suna cıkları güvenli internet hizmeti kapsamında çalışan sistemlerine derhal aktarmakla yükümlüdürler.

(3) İşletmeciler, Kurum tarafından gönderilen verileri üçüncü şahıslarla paylaşmamakla ve bu verileri kullanmaya yönelik mekanizmaların gizliliğini sağlamakla yükümlüdürler.

(4) Kurum tarafından veritabanındaki tüm verilerin ayrı ayrı Dosya Bütünlük Değeri (hash kodu) alınır ve İşletmecilerle Dosya Bütünlük Değerleri paylaşılır. İşletmeciler kullanıcıların erişmek istediği alan adı, IP ve portların Dosya Bütünlük Değerini alarak veri tabanından sorgulamakla ve bu yöntemin kullanımı ile ilgili gerekli kontrol mekanizmaları kurmakla yükümlüdürler.

(5) İşletmeciler, güvenli internet hizmeti sunumu kapsamında geliştirdikleri yazılım ve donanım çözümlerini yedekli olarak kurmakla yükümlüdürler.

Kullanıcı profilleri

MADDE 6 - (1) İşletmeciler, güvenli internet hizmetini standart profil, çocuk profili, aile profili ve yurtiçi internet profili olmak üzere farklı erişim yetkilerine sahip dört farklı kullanıcı profiline göre sunmakla yükümlüdürler. Profil ve uygulamalarla ilgili alan adı, IP adresi, port numaraları ve/veya web proxy listelerle birlikte işletmecilere Kurum tarafından sunulur.

(2) Aile profilini kullanmak isteyen bir kullanıcı, ayrıca oyun site ve uygulamaları, sohbet site ve uygulamaları, sosyal medya site ve uygulamalarından birinin veya birkaçının filtrelenmesini isteyebilir. İşletmeciler bu hususta aboneleri ayrıca ve açıkça bilgilendirir.

Kullanıcı profillerinin seçimi ve uygulanması

MADDE 7 - (1) Bireysel Aboneler, güvenli internet hizmeti kullanım taleplerini hizmet aldığı işletmeciye abonelik sözleşmesi, çağrı merkezi ve/veya internet sitesi aracılığı ile bildirebilirler.

(2) İşletmeciler güvenli internet hizmetini Bireysel Abonelere ücretsiz olarak sunmakla yükümlüdürler.

(3) İşletmeciler, abonelik sözleşmelerinde “Güvenli İnternet Hizmeti Almak İstiyorum” seçeneğine ve bu seçeneğin altında bireysel abonenin kolayca seçim yapabileceği şekilde kullanıcı profillerine yer vermekle yükümlüdürler. İşletmeciler müşterilerine sundukları sözleşmede “Müşteri, bu sözleşme ile kendi rızası dahilinde Kurumun belirlediği profillerin içeriğini kabul etmektedir” ibaresine yer verirler.

(4) Güvenli internet hizmeti almayı tercih etmeyen kullanıcı, standart profil üzerinden hizmet alır. İşletmeciler bu hususta bireysel aboneleri talep olmaksızın bilgilendirmekle yükümlüdürler.

(5) Güvenli internet hizmeti almayı tercih eden kullanıcının varsayılan profili Aile Profilidir. Abone, Güvenli İnternet kullanım tercihini İşletmeciye bildirdiği andan itibaren profil düzenleme ayarlarına müdahale etmediği sürece aile profili üzerinden internet hizmeti alır.

(6) Güvenli İnternet hizmeti almak isteyen abonelere işletmeciler tarafından bir kullanıcı adı ve şifre tahsis edilecektir. Abone, bu kullanıcı bilgileri aracılığı ile İşletmeciler tarafından tasarlanan bir internet sitesi üzerinden, internet kullanımını kullanıcı profillerine göre düzenleyebilir. Aboneler istedikleri an kullanıcı adı ve parola bilgileri ile profiller arasında geçiş yapabilir.

(7) Bir internet hattı üzerinden birden fazla kullanıcının çıkış yaptığı durumlarda abone tarafından seçilen profil kullanılır.

(8) İşletmeciler, profil düzenleme internet sitesine yer vermekle yükümlüdürler.

Bilgilendirme metni

MADDE 8 - (1) İşletmeciler abonelerine güvenli internet hizmetinin tanıtımı için içeriği Kurum tarafından oluşturulan bir bilgilendirme metnini, hizmetin tanıtımını takip eden ilk fatura döneminde yazılı olarak gönderirler. Elektronik posta ile fatura gönderimi yapılan abonelere bilgilendirme metni elektronik posta ve/veya posta yolu ile gönderilir.

(2) İşletmeciler, internet hizmeti alan tüm abonelerine her yıl Ocak ve Mayıs ayları fatura dönemlerinde güvenli internet hizmeti hakkında, içeriği Kurum tarafından belirlenecek olan yazılı bilgilendirme metnini elektronik posta ve/veya posta yolu ile gönderir.

Güvenli internet hizmetinin sunumu

MADDE 9 - (1) İşletmeciler, Kurum tarafından belirlenen güvenli internet paketi ve kullanıcı profilleri üzerinde hiçbir değişiklik yapamazlar.

(2) İşletmeciler, güvenli internet paketinin yanı sıra, farklı isimler altında farklı hizmet paketleri sunabilirler.

(3) İşletmeciler güvenli internet paketi altındaki kullanıcı profillerindeki kara listeleri, yerel veya uluslararası kurum/kuruluşların veri tabanlarını kullanarak genişletebilir ancak beyaz listeler üzerinde değişiklik yapamazlar.

(4) Üçüncü bir kuruluş tarafından sunulan güvenli internet hizmeti ile ilgili veri tabanının kullanılması durumunda sorgu önceliği Kurum veri tabanıdır.

(5) İşletmeciler, Kurum veri tabanında olmayıp sadece diğer veri tabanlarında bulunan alan adı ve IP'ler için uyarıcı ve bilgilendirici internet sayfasını Kurum veri tabanına ilişkin uyarıcı ve bilgilendirici internet sayfasından farklı hazırlamakla ve bu sayfa üzerinden gelecek itirazları ayrıca değerlendirmekle yükümlüdürler.

(6) İşletmeciler, Kurum tarafından hazırlanan veri tabanının paylaştığı güvenli hat üzerinden aşağıdaki bilgileri bir web servis aracılığı ile her ay sonunda Kuruma göndermekle yükümlüdürler.

a) Bireysel Abone Sayısı,

b) Güvenli İnternet Paketini Kullanan Abone Sayısı,

c) Kendi Paket ve Profillerini Kullanan Abone Sayısı.

(7) Bu Usul ve Esasların 9 uncu maddesinin altıncı fıkrasında bahsedilen bilgilerin gönderileceği web servis uygulamasına ilişkin teknik detaylar Kurum tarafından belirlenir ve bilgilerin gönderilme periyodu gerekli görülmesi halinde değiştirilebilir.

(8) İşletmeciler güvenli internet hizmetinin sunumunda kişisel verileri korumak ve bilgi güvenliğini sağlamakla yükümlüdürler.

(9) Son kullanıcıları internete kendi şebekesi üzerinden eriştiren ve bu erişim hizmetini İşletmecilere toptan düzeyde yeniden satış amacıyla

sunan işletmeciler, söz konusu İşletmecilere güvenli internet hizmetini ücretsiz olarak sunmakla yükümlüdürler.

İnternet arayüzü

MADDE 10 - (1) İşletmeciler kullanıcının filtrelenen internet sitelerine erişmek istediğinde yönlendirildiği işletmeciler tarafından tasarlanacak olan "Uyarıcı ve Bilgilendirici İnternet Sayfası" ve "Profil Düzenleme İnternet Sitesi" kurmakla ve abonelerine sunmakla yükümlüdürler.

(2) İşletmeciler 'Uyarıcı ve Bilgilendirici İnternet Sayfası'nda asgari olarak aşağıdaki bilgileri sunmakla yükümlüdürler.

a) Abone tarafından seçilen kullanıcı profili bilgileri,

b) Kullanıcının bir bağlantı aracılığı ile Kurum tarafından belirlenen bir internet sitesine yönlendirileceği ve itirazını bildirebileceği "İtiraz Bağlantısı (Linki)",

c) Kullanıcının, güvenli internet hizmeti kapsamında değerlendirilmesini istediği internet sitelerini bildirebileceği, Kurum tarafından belirlenen bir internet sayfasının bağlantısı 'Profil Düzenleme Giriş Sayfası'na ve 'Uyarıcı ve Bilgilendirici İnternet Sayfası'na "İhbar Bağlantısı",

ç) Kurum tarafından gönderilecek uyarıcı ve bilgilendirici metinler.

(3) İşletmeciler 'Profil Düzenleme İnternet Sitesi'nde asgari olarak aşağıdaki bilgileri sunmakla yükümlüdürler.

a) Anasayfada yer alması gereken hususlar; i. Geçerli profil,

ii. Kullanıcı adı ve parolasının kullanılacağı 'Profil Düzenleme Modülü',

iii. Son on Profil değişim hareketi,

iv. Kullanıcının, güvenli internet hizmeti kapsamında değerlendirilmesini istediği internet sitelerini bildirebileceği, Kurum tarafından belirlenen bir internet sayfasının bağlantısı 'İhbar Bağlantısı' olarak profil düzenleme giriş sayfasına eklenir.

b) Son altı ay içerisindeki profil değişim hareketi bilgisi için ana sayfada veya ayrı bir sayfada kullanıcıya sorgu imkanı,

c) Kullanıcının şifresini değiştirebileceği bir uygulama,

ç) Kurum tarafından gönderilecek uyarıcı ve bilgilendirici metinler.

Filtre aşma yöntemleri

MADDE 11 - (1) İşletmeciler, filtreleme işlemini etkisiz kılmak için uygulanan filtre aşma yöntemlerinin engellenmesi amacıyla çalışma yapmak ve söz konusu çalışmanın sonuçlarını periyodik olarak Kuruma iletmekle yükümlüdürler.

(2) Filtre aşma yöntemlerinin engellenmesi için gerek görülmesi

halinde Kurum tarafından düzenleme yapılabilir.

Süre sınırları

MADDE 12 - (1) Güvenli internet hizmetinin sunulmasını müteakip gerekli görüldüğü takdirde, abonelerin internet uygulamalarına erişmek istediği tarih ve zaman aralığını belirleyebileceği süre limitlerine ilişkin Kurum tarafından düzenleme yapılabilir.

İdari para cezaları ve diğer yaptırımlar

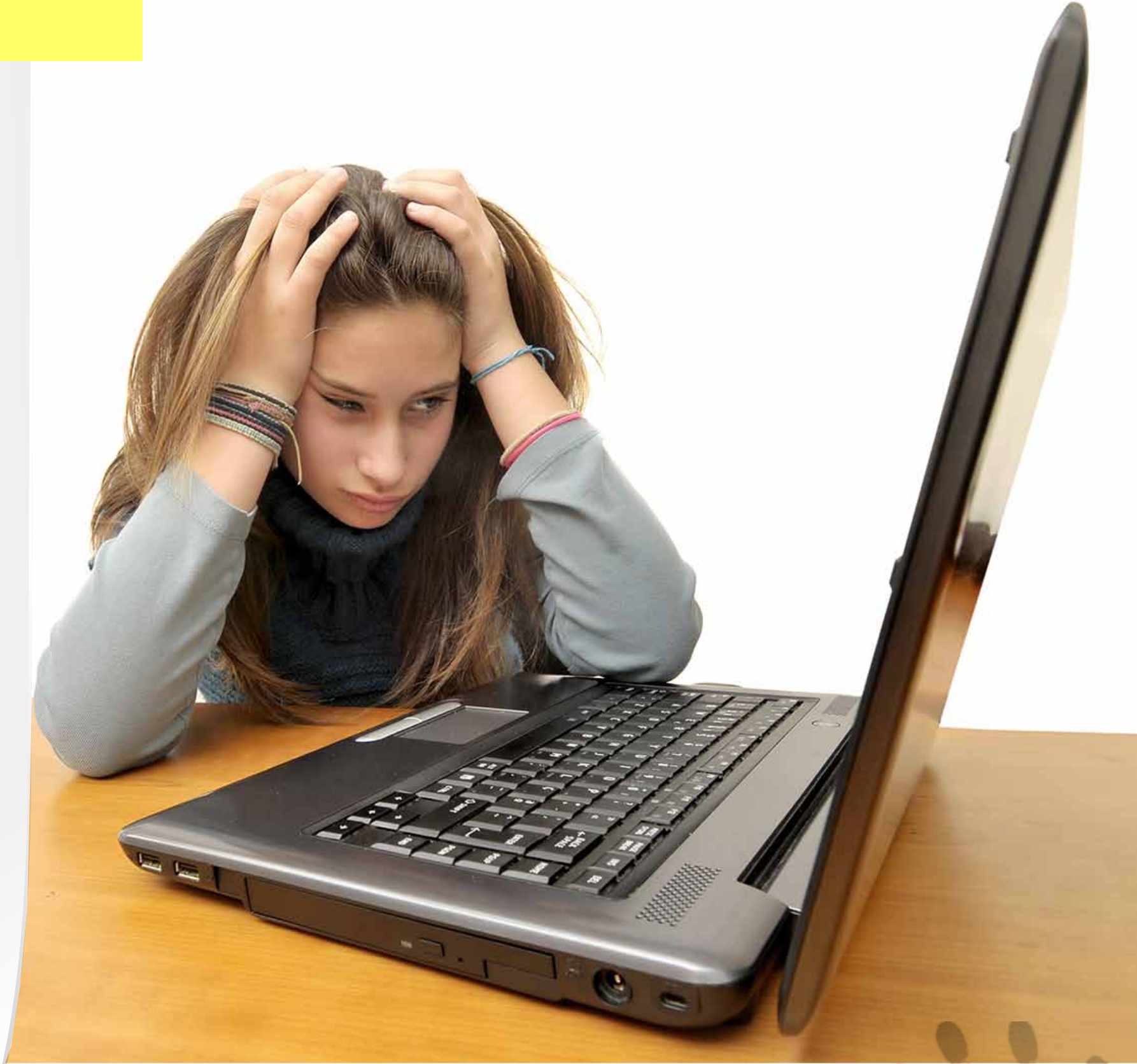
MADDE 13 - (1) İşletmecilerin bu Usul ve Esaslar ile belirlenen yükümlülükleri yerine getirmemeleri halinde 5/9/2004 tarihli ve 25574 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Telekomünikasyon Kurumu Tarafından İşletmecilere Uygulanacak İdari Para Cezaları ile Diğer Müeyyide ve Tedbirler Hakkında Yönetmelik hükümleri uygulanır.

Yürürlük

MADDE 14 - (1) Bu Usul ve Esaslar, BTK tarafından onaylandığı tarihten 6 (altı) ay sonra yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 15 - (1) Bu Usul ve Esasların hükümlerini BTK Başkanı yürütür.

TBD: Karar, kamuoyunda haklı endişeler uyandırıyor

Hukuki dayanağı tartışmalı şekilde BTK tarafından re'sen beyaz ve kara listeler oluşturulmasının kamuoyunda haklı endişeler uyandırdığına dikkat çeken TBD, yasal değişiklik gerektiren düzenlemeler yapılncaya kadar çocuk ve aile paketlerinin ücretsiz olarak verilmesi, bunlar dışındaki paketlerin yayınlanan karardan çıkarılmasını istedi.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) tarafından yayınlanan "İnternetin Güvenli Kullanımına İlişkin Usul ve Esaslar" kararına ilişkin basın açıklaması yapan Türkiye Bilişim Derneği (TBD), kararın, 5651 sayılı Yasa gibi kamuoyunda yeterince tartışılmadan hazırlanıp STK görüşü alınmadan meydana getirildiğine işaret etti. TBD, yasa ve karara ilişkin tüm düzenlemelerin gözden geçirilerek yeni bir yaklaşım ile düzenleme yapılması gerektiğini vurguladı ve yeni düzenleme için yaklaşımını da açıkladı. TBD'nin karara ilişkin basın açıklaması şöyle:

-Yayımlanan "Usul ve Esaslar" incelendiğinde, kamuoyunu huzursuz edecek biçimde bir trafik izlemesi veya hukuki dayanağı tartışmalı şekilde, idarece re'sen beyaz ve kara listeler oluşturulması ilkelerinin benimsenmesi kamuoyunda haklı endişeler uyandırmaktadır. Ayrıca yine "Usul ve Esaslar"da kara listeye eklenmiş bir site ile ilgili nasıl itiraz edileceği ve itiraz sonucunda nasıl bir sürecin çalışacağına ilişkin bir açıklamanın da getirilmediği görülmektedir.

Ayrıca "Usul ve Esaslar"da "İşletmecilerin, Kurum tarafından gönderilen verileri üçüncü şahıslarla paylaşmamakla ve bu verileri

kullanmaya yönelik mekanizmaların gizliliğini sağlamakla yükümlü" olduğu düzenlemesi getirilmiştir.

1) Bugün tartışma konusu olan "Usul ve Esaslar" da, "Usul ve Esaslar"ın dayandığı Yönetmelik de, tıpkı hepsinin dayanağı olan 5651 sayılı Yasa gibi kamuoyunda yeterince tartışılmadan hazırlanmış ve sivil toplum görüşü alınmadan meydana getirilmiştir. Bu nedenle söz konusu uygulama hayata geçirilmeden önce 5651 sayılı Yasa olmak üzere konuya ilişkin tüm düzenlemelerin gözden geçirilerek, kamuoyunda yeterince tartışılarak yeni bir yaklaşım ile düzenleme yapılması gerekmektedir.

2) Aşağıda yeni bir düzenleme için TBD'nin yaklaşımı açıklanmıştır. Ancak, yapılacak yeni düzenleme yasal değişiklikleri gerektirdiği, şu an içerisinde bulunduğumuz dönemin de seçim dönemi olduğu gözetilerek, öncelikle yeni seçilecek TBMM göreve başlayıncaya kadar, "paket olarak sunulan erişim biçimlerinin sadece çocuk ve aile paketlerinin Tüketici Hakları Yönetmeliği gereği ücretsiz sağlanması zorunluluğundan kaynaklandığı ve standart paketin ise şu andaki kullanım biçiminden farklı bir kullanım biçimini içermediği"ne ilişkin BTK ve diğer ilgililerin açıklamaları dikkate alınarak

Usul ve Esasların erişim sağlayıcılarca zaten ücretli olarak verilmekte olan çocuk ve aile paketlerinin ücretsiz olarak verilmesi ve hizmet alan müşterilerce bu hizmetlere kolay erişimi sağlayacak bir düzenlemenin yeterli olacağı açıktır. Bu nedenle, Yasal değişiklik gerektiren düzenlemeler yapılncaya kadar çocuk ve aile paketleri dışındaki paketlerin tümünden yayınlanan "Usul ve Esaslar"dan çıkarılması doğru olacaktır.

3) 5651 sayılı Yasa ve ilgili düzenlemeler geleceğimizin güvencesi olan çocuklarımızı İnternet'te bulunan zararlı içeriklerinden korumak iddiası ile ortaya konulmuş düzenlemelerdir. Bu amaca birazcık sorumluluk sahibi olan herhangi bir kişinin karşı çıkması mümkün değildir. Ancak, geleceğimizin güvencesi olan çocuklarımızı korumak amacına bugünlerimizi yaşanmaz kılacak yasakçı bir yaklaşım ile ulaşmamız ise mümkün değildir. Her şeyin devlet eliyle

yasaklandığı, kimin hangi siteye girebileceğinin, hangi siteye giremeyeceğinin Yargı kararı olmaksızın atanmış idarelerce belirlendiği bir İnternet düzenlemesinin özgürlükçü bir düzenleme olduğundan söz edilemez. Bu nedenle konu yeniden ele alınırken 5651 sayılı Yasa ve ilgili mevzuatın korumaya çalıştığı başta çocuklarımız olmak üzere ilgili değerleri koruyan ancak bu değerlerle özgürlükler arasında denge kuran bir yaklaşım sergilenmesi gerektiğine inanıyoruz.

4) TBD olarak birçok kez gündeme getirdiğimiz üzere kişilerin özel hayatlarına, iletişimlerine, ilişkilerine ilişkin kayıtların elektronik ortamlarda tutulduğu, devlet ve diğer ilgililerce kolayca erişilebilir olduğu günümüzde bu kayıtlarla ilgili Avrupa Birliği ve uluslararası mevzuatın gereği olan ve son yapılan Anayasa değişikliği ile Anayasal bir zorunluluk haline gelen "Kişisel Verilerin Korunmasına" ilişkin yasal düzenleme yapılmadan atılacak her

adım, haklı olarak eleştiri konusu olacaktır. İyi organize edilmiş ve vatandaşın hizmetinde olan, örneğin sağlık hizmetlerinin sunulmasında da kişisel verilerin tutulması ne kadar gerekli ise, hassas kişisel veri olan erişim kayıtların kötüye kullanılmaması, erişiminin sınırlandırılması, hatalarının düzeltilmesi ve ilgisinin kayıtların içeriği hakkında bilgi sahibi olması da temel bir haktır. Tutulan kayıtların nasıl, nerede ve ne şekilde kullanılacağı, kişilerin bu kayıtların yetkisiz ve hukuka aykırı olarak kullanılmasının önüne nasıl geçebileceği düzenlenmediği takdirde, merkezileştirilmiş veritabanları hangi amaçla tutulursa tutulsun kişilerin kâbusuna dönüşebilir. Aynı nedenlerle bugün neredeyse bütün faaliyetlerimizi sürdürdüğümüz İnternet'te attığımız her adımın, 5651 sayılı Yasa ve ilgili mevzuat kapsamında izlenmesi ve kayıt altına alınması, özellikle tartışma konusu son yayınlanan Usul ve Esaslar ile kimin hangi profili tercih ettiğinin de kaydedilecek olması, buna karşın halen bu kayıtlarla ilgili kişisel verilerin gizliliğinin ve korunmasını sağlayan düzenlemenin yapılmamış olması, bilgilerin kişiler aleyhine kullanılmasını riskini artırmaktadır. Bu nedenle bilişim alanında daha fazla düzenleme yapılmadan önce, kişisel verilerin korunmasına ilişkin yasal düzenleme yapılmalı ve AB direktifleri paralelinde, Anayasa'mıza uygun bir kişisel veri koruma mevzuatı geliştirilmelidir.

5)Yayımlanan“UsulveEsaslar”daTİBtarafından yasaklanacak siteler ve sözcükler hakkında erişim sağlayıcılara aktarılabilecek bilgilerin kamuoyundan gizlenecek olması demokratik hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmamaktadır. TİB'in özellikle çocuk pornografisi içeren siteleri deşifre etmeme amacıyla böyle bir düzenleme yaptığı tahmin edilmekle birlikte, bu tür bir listenin içerisine idare tarafından konu ile hiç ilgisi olmayan 5651 sayılı Yasa kapsamına dahi girmeyen içerikleri barındıran

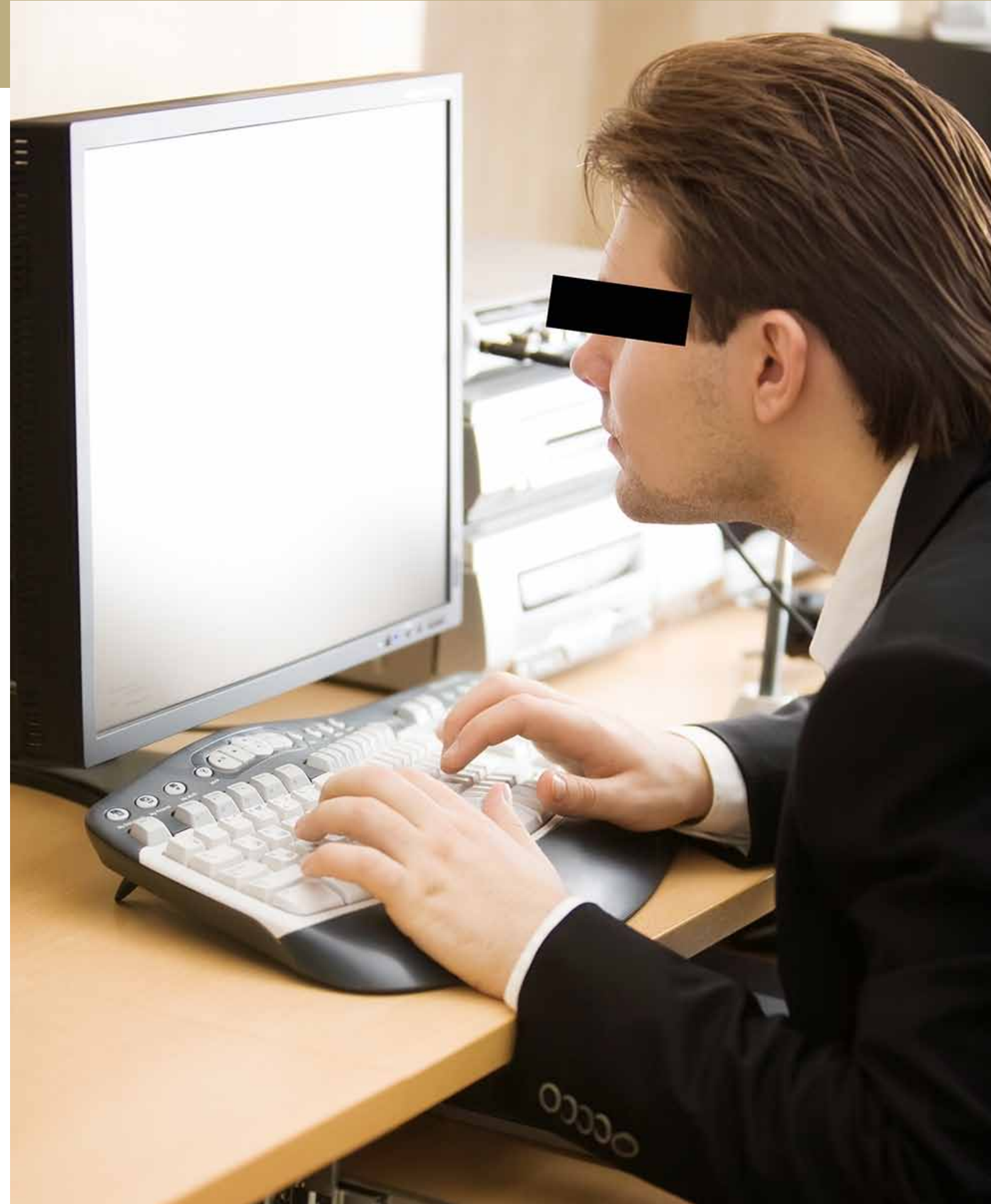
sitelerin de alınabileceği ve bunun aksinin bir güvencesinin olmadığını, idare tarafından alınacak her kararın yargısal denetime tabi olması ilkesinin ancak alınan kararın bilinmesi ile sağlanabileceğini hatırlatarak, Anayasal ve yasal zorunluluktan öte temel hak ve hürriyetlerle doğrudan ilgili bu konuda kişilerin hak ve hürriyetlerine saygı gösteren düzenlemeler yapılması gerekmektedir.

6) BTK'nın yayımladığı “Usul ve Esaslar” incelenince, gençlerimizin, kendi adına zararlı/ zararsız ayrımı için karar vermenin bile başkalarının öznel bakış açılarına ihale edildiği görülmektedir. Oysa, karar verme yetisine sahip, doğru ve yanlış ayırt edebilen kuşakları yetiştirmek kanımızca onları müstehcen içerikten korumaktan toplum için çok daha fazla önemlidir. Bu noktada Cumhuriyetimiz ve bağımsızlığımızı emanet ettiğimiz gençlerimize daha fazla güvenmeli ve onların kişisel gelişimini tamamlamasını eğitim ve öğretim ile destekleyerek gelişimlerinin önüne yasakçı engeller koymamalıyız.

TBD olarak hiçbir şekilde çocuk istismarı veya 5651 sayılı yasada belirtilen diğer katalog suçları veya bu suçları işleyenleri savunmamaktayız. Ancak kişisel hak ve özgürlüklerin, haberleşme ve bilgi alma özgürlüğünün kısıtlanmamasını savunduğumuzu ve kişisel verilerin korunmasına ilişkin yasa ve yönetmelikler çıkmadan yapılacak bu ve benzeri düzenlemelerin hukukun üstünlüğü ilkesini zedeleyecek şekildeki uygulamalara açık bir ortamı hazırlayabileceği görüşünde olduğumuzu kamuoyuna saygılarımızla duyururuz.

Özgürlüklerin olmadığı yer de birey de yok olacaktır. Bugün var isek çocuklarımıza ait bir yarın olacaktır. Bireyi yok etmek, toplumu, dolayısıyla çocuklarımızı da yok edecektir.

Türkiye Bilişim Derneği

TBD Hukuk Çalışma Grubu Başkanı Avukat Mehmet Ali Köksal:

Devlet hiçbir şekilde filtre içeriği belirlememeli

Çocuk pornografisi dışında, İnternet'in düzenlenmemesi gerektiğini söyleyen Köksal, çocuğun erişebileceği içeriğe ailenin karar vermesi, ailelerin işini kolaylaştırıp onları rahatlatacak ve çocukların özgürce İnternet'te dolaşmasına izin verecek bir düzenlemeden yana.

-Sizce, "İnternet'i kullanma hakkı, hem de özgürce kullanma hakkı Türkiye'de gerçekten vatandaşlara sınırsız olarak vaat edilmiş bir hak mıdır? Bunun önündeki engeller nedir?

-Bence ülkemizde "İnternet'i kullanma hakkı"ndan, değil olsa "kullan ama izlenmeye ses çıkarma", "bizim istediğimiz kadar kullan", "devletin izin verdiği ölçüde özgürsün"den söz edebiliriz. İnternet'i özgür olarak kullanma hakkının önündeki en büyük engel öncelikle özgürlük anlayışıdır. Ayrıca 5651 sayılı Yasa büyük bir engel teşkil etmektedir.

-İnternet ortamı ve kullanıcının erişim olanaklarını kısıtlayacak usul ve esaslar hangi durumlarda kabul edilebilir? Bu kısıtlamalar ne ve nasıl olmalı?

-İnternet'in sonsuz bir özgürlük ortamı olduğunu kabul etmek hayalden öte yanlış bir düşüncedir. Elbette ki, tüm özgürlükler gibi bu özgürlükler de başka özgürlükler veya haklar nedeniyle kısıtlanmalı daha doğrusu sınırlandırılmalıdır. Ancak, burada dikkat edilmesi gereken nokta bu sınırlandırmanın temel hak ve özgürlüklere ilişkin olduğudur. Eğer bunun temel hak ve özgürlük sorunu olduğu anlayışını yerleştirebilir ve İnternet'in yapısını kavrayabilirsek kısıtlamalarımızı da buna göre yapabiliriz.

Bu kısıtlamaların başında bence başkasının

yaşam hakkı, kişiliği gibi diğer kişilerin temel değerleri gelir. Ayrıca çocukları korumak, özellikle çocuk pornografisine ilişkin yayınları engellemek de önemli bir kısıtlama nedenidir. Örneğin İnternet özgürdür diye İnternet'te terör eylemi planlamak, bunun propagandasını yapmak serbesttir diyememeliyiz. Ancak burada terör örgütü propagandası yapılıyor diye özellikle web 2.0 teknolojisi ile çalışan bir sitenin tamamına erişimi engellemek de doğru değil. Yapılması gereken mümkünse bu içeriği o siteden kaldırmaktır. Burada erişim engellemenin son çare olarak başvurulacak bir yöntem olması gerekir. Ayrıca düşünce ve ifade özgürlüğü ile suç propagandası arasındaki çizgiyi iyi çizmek çok önemlidir.

- Özgürlükleri sınırlamadan çocukları koruma adına İnternet nasıl düzenlenmeli?

-Bunun için, çocuk pornografisi dışında İnternet'i düzenlemeye gerek yok. Konu, çok basit. Biraz bizde abartılıyor. Aslında olması gereken çocuğun erişebileceği içeriğe ailenin karar vermesini sağlamaktır. Ancak, burada başka bir sorunla karşı karşıyayız. Bilgisayara son derece mesafeli anne-baba ile bilgisayara çok hâkim çocuk arasındaki mücadele. Anne babalar bilgisayara mesafeli oldukları ve maalesef basın yayın organları da İnternet'i de "öcü" gibi gösterdiği için aileler tedirgin. Önlem almabecerisinden yoksun. Yapılması gereken ailelerin işini kolaylaştıran bir düzenleme.

Onları rahatlatacak, ama çocukların özgürce İnternet'te dolaşmasına da izin verecek bir düzenleme. Diğer yandan ailelere yönelik ciddi bir bilinçlendirme çalışması...

- Neye karşı "beyaz", neye ve kimlere karşı "siyah" filtre uygulanmalı?

-Bana kalırsa devlet hiçbir şekilde filtre içeriği belirlememeli. Tabi ki, suç ile ilgili olarak Mahkemeler tarafından verilen kararlar ayrı. Bunun dışında içeriği filtreleme işini tamamen sivil inisiyatiflere bırakmalı. Aksi takdirde devlet eliyle yapıldığında ne kadar iyi niyetli olursa olsun bunu sansür olarak nitelendirilmesi mümkündür. Bugün yaşadığımız da benzer bir durumdur.

-İnternet

erişimini

kısıtlayacak

düzenlemelere neden karşı durmalıyız?

-Benim hangi kitabı okuyacağıma, hangi filmi izleyeceğime, hangi siteye gireceğime devlet karar vermemelidir. Demokratik, sosyal bir hukuk devletin de bu kabul edilemez.

Bu nedenle kısıtlamanın istisna olması gerekir. Oysa, bugün geldiğimiz noktada İnternet'teki yetişkin içeriğin nerede ise önemli bir bölümü 5651 sayılı Yasa kapsamında TİB tarafından engellenmiş durumda. Eskiden gündemde olan Muzır Kurulu yerine bugün TİB var. Onlar bizim için muzır olanı belirliyorlar. Merak ediyorum belirleyen arkadaşların ahlaki durumları ne kadar bozuldu acaba!

-IPS İletişim Vakfı (Bağımsız İletişim Ağı-

Bianet), 13 Nisan 2011'de "yürütmenin durdurulması" talebiyle, söz konusu usul ve esaslara karşı Danıştay' iptal davası açtı. Vakıf, Danıştay'a yapılan başvuruda BTK'nın aldığı yeni kararın yasal dayanaktan yoksun olduğunu ve Anayasa ve uluslararası sözleşmelerle tanınan temel hak ve özgürlükleri ölçüsüz şekilde kısıtladığı vurgulandı. Çocukları zararlı içerikten korumada "ebeveynlerin yerine devlet eliyle" karar verilmesinin doğru bir uygulama olmadığı belirtilen iptal davası başvurusunda, "Gerek Avrupa Birliği gerekse Türkiye'nin de üyesi olduğu Avrupa Komisyonu, çocuklar gibi zarar görmesi mümkün

grupları korumak için yasal önlemler almaktansa özdenetim yollarına gidilmesini teşvik etmektedir. Bu nedenle, üye ülkeler, ev ve okul bilgisayarları ile İnternet kafelerde filtre programlarının kullanılmasını teşvik etmeli ama devlet düzeyinde filtreleme girişimlerinden her ihtimalde kaçınmalıdır" açıklamasında bulunuldu. Bu açıklama konusundaki görüş ve değerlendirmenizi alabilir miyiz? -Yukarıdaki açıklamaların ve daha önce 5651 sayılı Yasa'nın ikincil mevzuatına (Yönetmeliklerine) TBD'nin ve diğer bilişim STK'larının yaptığı müracaatlarda da benzer görüşler dile getirildi. Anayasa'ya aykırılık ileri sürüldü. Maalesef açtığımız davalar

halen Danıştay tarafından karara bağlanmadı. Ancak, yürütmenin durdurulması istemimiz ve Anayasaya aykırılık iddiamız kabul edilmedi. Bugün geline nokta, aslında davaların açıldığı tarihte ileri sürdüklerimizin ne kadar da haklı kaygılar olduğunu gösteriyor. Ancak, işin açığı Danıştay'dan çok umutlu değilim. Sadece üniversiteden ismen tanıdığım ve özgürlükler konusunda daha olumlu olacağını düşündüğüm bir isim ilgili daireye atandı. Dilerim O'nun üniversitede bir akademisyen olarak savunduğu görüşlerinin dairede etkisi olur ve bu davalarda bir başarı yakalanır.

-Çocukları pornografi, müstehcenlik, kumar gibi zararlı içeriklerden korumak adı altında toplumun çoğunluğuna, özellikle de ebeveynlere "sağduyu" işlemi ile getirilecek bu düzenlemenin toplumu "iki kutuba" indirgeyeceği ve farklı olanları "potansiyel suçlu" veya "öteki" konumuna getireceği endişesi var. Bu endişeyi yaşayanlara ne söylemek istersiniz?

-Haksızlar diyemeyiz. Toplumda ayrışma yaratmak amacıyla yapılmasa da bazı uygulamalar buna araç oluyor. En azından siz kendinizi öyle hissedebiliyorsunuz!

-BM desteğiyle Freedom House tarafından Nisan 2011'de yayınlanan İnternette Özgürlük Raporu'na göre, Türkiye'nin İnternet'e erişim özgürlükleri konusunda giderek daha kısıtlayıcı bir siyasal ve yasal söylem ile uygulamalara sahip olduğu belirtildi. Bu konudaki görüşlerinizi alabilir miyiz?

-Biraz önce de belirttiğim gibi özellikle dava sürecinde bu görüşler tarafımızdan dile getirildi. Bu raporun bir önceki versiyonunda Türkiye'nin batı haricinde çevresinin "kısıtlayıcı" ülkeler ile çevrili olduğu ve 5651 sayılı Yasa'nın ve Yönetmeliklerin uygulanması ile Türkiye'nin de "yasakçı" ülkeler arasında anılmaya başlanacağı savunuldu. Ama maalesef derdimizi o zaman anlatamadık. Bence raporda dile getirilen eleştiriler haklıdır.

-Bilgi Üniversitesi Öğretim Üyesi Yaman

Akdeniz, "Bir evde 3 çocuk 2 yetişkin olsa dahi o 5 farklı ihtiyacın tek bir filtreleme üzerinden karşılamak zorunda kalacaklar. Sizin istemiyorum deme şansınız yok. Açıklamalarda istemiyorsanız standart profilde yer alacaksınız deniyor ama standart profilde bir filtreleme profili. Ev kullanıcıları da internete tek bir kanaldan çıkmak zorunda kalacak" açıklaması yaptı. Bu açıklamaya ilişkin değerlendirmeniz nedir?

Sayın Akdeniz'in filtrelemenin ISP düzeyinde yapılmasına ilişkin eleştirisine katılıyorum. Gerçekten de böyle bir sorunla karşı karşıyayız. Ancak, standart profilin de bir filtreleme profili olduğuna ilişkin görüşüne katılmıyorum. Sadece şunu söylemek mümkün:

"Mevcut düzenleme ile standart profilde zaten bugüne kadar TİB tarafından yasaklanmış içeriğe erişim olanağı verilmeyecek. Üstüne bir de ISP'lere filtreleme aşma yöntemleri konusunda önlem alma yükümlülüğü geliyor. Bu durumda DNS veya benzeri yöntemlerle mevcut engellemeleri ortadan kaldırma şansı elimizden alınmış oluyor. Bu durumda aslında vatandaş olarak aslında sınırlı bir internette, daha sınırlı bir interneti seçip seçmemek gibi bir durumla karşı karşıyayız." Düşüncesi savunuluyor. Aslında uygulamanın bu yönde gelişmesi mümkün. Ancak tepkiler nedeniyle başta buna çok engel olmayıp, sonrasında bu aşamaya gelinecek diye düşünüyorum. Tıpkı 5651 sayılı. Yasa çıkartıldıktan ve toplum artık yasaklamaları kanıksadıktan sonra bu Usul ve Esasların çıkartıldığı gibi...

Ayrıca siz sormadınız ama şunu eklemeyi de yapmak istiyorum. Söz konusu usul ve esasların hayata geçirilmesi ile artık hakkımızda hangi profili tercih ettiğimize ilişkin bir kayıt daha tutuluyor. Diğer tüm kayıtlarda olduğu gibi bu kayıtların yani verilerin de kişisel verilerin korunmasına ilişkin bir mevzuatımız olmadığı için hangi amaçlarla kullanılabileceği kimlerin eline geçebileceği konusunda ciddi endişelere sahibim. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin mevzuat çıkmadan bu kayıtların tutulması son derece sakıncalı bir durum.

İnternet Kurulu, “filtrelemeyi” sektör örgütlerine sordu

STK’lar, isteyen istediği filtreyi kullanması, düzenleyici olan BTK’nın icracı olmaması, uygulamanın STK’lar acılığıyla izlenmesi, standart paketten çocuk pornografisi dışındaki filtrelemelerin hepsinin kaldırılması ve 5651’in dünya standartlarına getirilmesini istedi.

Tüm Türkiye’de tartışma yaratan, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurulu’nun (BTK), “İnternetin Güvenli Kullanımına İlişkin Usul ve Esaslar” kararı, İnternet Kurulu tarafından sektördeki sivil toplum kuruluşlarının (STK) temsilcileri katıldığı geniş katılımlı bir toplantıda ele alındı.

22 Ağustos 2011’de yürürlüğe girecek olan BTK kararı, 25 Mayıs 2011’de İstanbul Bilgi Üniversitesi’ndeki “Mahkeme Salonu” adlı sınıfta, İnternet Kurulu, BTK, Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı (TİB) ve sektördeki sivil toplum kuruluşlarının (STK) temsilcilerince tartışıldı.

Toplantı sonunda açıklamada bulunan İnternet Kurulu Başkanı Serhat Özeren, “geç kalınmış” olarak değerlendirdiği toplantıyı Ulaştırma eski Bakanı Binali Yıldırım’ın önerisiyle gerçekleştirdiklerini söyledi. “Filtre olsun ama devlet yapmasın. Özel sektörler bu işi

yapsın” gibi farklı görüşlerin dile getirildiğini bildiren Özeren, özellikle kamunun büyük bir kesimini ilgilendiren kararlar alınırken STK’lara danışılması gerektiği görüşünün ağırlık kazandığına dikkat çekti. Toplantıda dile getirilen görüş ve önerileri hem Ulaştırma Bakanlığı’na hem de BTK’ya ileteceklerini belirten Özeren, “İnanıyorum ki onlar da toplumun hassasiyetlerine dayanarak farklı kararlar ve düzenlemeler içerisinde olacaktır. Hassas bir süreç” dedi.

Özeren, “dinamik yaşayan bir organizma gibi” şeklinde tanımladığı İnternet’te sıklıkla yeni fikir ve projelerin çıkabildiğini işaret etti. Yapılan bir kanunun çok kısa zamanda bile yetersiz kalabildiğini, bu nedenle sürekli revize edilmesi, tartışılması ve gündemde olması gerektiğini vurgulayan Özeren, şunları söyledi:

“Bu süreci yönetmenin zor bir gör ev olduğunu, hassas bir çizgi bulunduğunu ifade eden Özeren, “Bir tarafta özgürlük var, bir tarafta suçla mücadele var. Bu çizginin bir tarafı kayarsa özgürlük kısıtlanıyor, bir tarafı kayarsa suç artıyor. Onun için bu çizgiyi anlık takip etmek gerekiyor. Zor bir süreç. TİB’de şu anda bu görev. Çalışmalar açısından bakıldığında, sivil toplum kuruluşları bu işin içinde olduğu zaman daha başarılı projelerin ortaya çıkacağını söyleyebilirim.”

20 Haziran 2011’den önce bir kez daha bir araya gelinmesi kararlaştırılan toplantı Ulaştırma

Bakanlığı ile BTK’ya iletilmek üzere hazırlanan öneri raporunda şunlar kaydedildi:

✳ BTK’nın kurul kararı hemen iptal edilsin, merkezi filtreleme kesinlikle olmasın, filtreleme her ISP’nin kendi belirlediği ve kullanıcıların taleplerine göre şekillensin, ISP ve Sivil toplum kuruluşları filtreleme konusunda kullanıcıya yönelik algı oluşturmada aktif rol alsın, filtreleme konusu sivil toplum kuruluşları bünyesinde tartışılsın.

BTK icracı olmasın, düzenleyici olsun. Sivil toplum kuruluşları aracılığıyla bu işi takip etsin.

✳ İşin eğitim ve bilinçlendirme yönü ön plana çıkarılsın. Tüm okullara yeni medya okuryazarlığıyla ilgili dersler konulsun. Türkiye’deki tüm iletişim fakülteleri, İnternet’in bilinçli kullanımı konusunda içerik hazırlayıp tüm halkı bilgilendirmek için sertifika programı düzenlesin.

✳ BTK’nın şeffaf olması lazım. Kurumun dışsal bir otorite tarafından denetlenmesi gerekiyor.

✳ İsteyen istediği filtreyi kullansın. BTK icracı olmasın, düzenleyici olsun. Sivil toplum kuruluşları aracılığıyla bu işi takip etsin.

✳ Tüm düzenlemelerde kişisel verilerin korunmasına vurgu yapılsın, merkezi filtreleme olmasın.

✳ DNS, Proxy teknolojileri yasaklama şeklindeki tercihten vazgeçilmesi gerekir.

✳ Bilinen sivil toplum kuruluşlarından oluşan bağımsız ve yaptırım gücü olan bir kurul oluşturulsun (akademisyen, hukukçu ve psikolog) ve bu kurul tüketici şikâyetlerini değerlendirsın.

✳ Filtreleme çocuklar için yapılıyorsa mevcut listeden (standart paketten) müstehcenlik tanımı çıkarılsın.

✳ 5651 sayılı kanunu masaya yatırmak gerekir. TİB’i doğuran yasa bu. 5651’in dünya standartlarına getirilmesi lazım.

✳ Kurul kararındaki madde 9/f.2 hayata geçirilsin. İdari para cezalarına ilişkin madde 9/f.8 muğlak, açığa kavuşturulsun.

✳ Kişilerin ifade özgürlüğüne ilişkin, kendilerini ifade ettikleri sitelerin filtrelenmemesi, sansürlenmemesi, kelimeleri temel alan filtreleme taslağının tamamen geri çekilmesi, belirli toplulukları tanımlayan (lezbiyen, gey gibi) kelimelerin yasaklanmaması...

✳ Uygulama tamamen kaldırılınsın ama devam edecek olursa 4 farklı pakette filtreleme olacak, o zaman standart paketten çocuk pornografisi hariç hepsi kaldırılınsın.

✳ Kişisel bilgilerin gizliliği konusu açıkça vurgulanmalı.

✳ Kurumların alacağı kararlar öncelikle sosyal medya üzerinden tartışılmaya açılmalı.

✳ Kurum kararında yapısal değişiklikler yapılmalı. Öncelikle veri tabanlarının ve veri tabanı sahiplerinin düzenlenmesi gerekir.

TİB Başkanı: Devlet, filtrelemenin içeriğini belirlememeli

A Haber'de 26 Mayıs 2011'de canlı yayında soruları yanıtlayan TİB Başkanı Fethi Şimşek filtreleme konusundaki görüşünün "filtre içeriklerinin devlet tarafından belirlenmemesi gerektiği" olduğunu belirterek şunları söyledi:

"Açıkçası Türkiye'de de, Avrupa'daki gibi, aile ve çocukların korunması için filtreleme programını organize edecek, bu işleri üstlenecek STK'lar olmalı. Ben TİB'in bu işten çekilmesi gerektiğini düşünüyorum. Elbette devlet tarafından yapılmamalı, toplum kendisi yapabilmeli ama Türkiye'de böyle bir durum yok."

İnternet'te şantaj kaseti yayınlanan milletvekili adayının avukatının, Devlet Bakanı Hayati Yazıcı adına sahte mail attığı iddia edilen şahsın kısa zamanda saptanabilmesine karşın milletvekili adaylarına İnternet'te şantaj kaseti yayınlanmasına müdahalede TİB'in geciktiği eleştirisini Şimşek, şöyle yanıtladı:

"Buradaki fark, aslında tam da TİB'in savunduğu bir durum. YouTube'un kapatılmasına neden olan konunun özü burada yatıyor. Biz, ısrarla büyük paylaşım sitelerinin Türkiye'de ofis açmalarını istiyoruz. Çünkü böyle bir mağduriyet söz konusu olduğu zaman, Türk Ceza Kanunu'na göre suç teşkil eden suç bulunduğu zaman, İnternet'e kimin koyduğunu bulmak için videoyu koyan şahsın IP adresini bulmak ve IP adresi TİB'e sorulduğunda dönüş yapmak mümkün. Sayın Devlet Bakanı'nın kullandığı sitenin Türkiye'de irtibat ofisi var."

YouTube yetkililerinin olaya bakış tarzı var. YouTube yetkilileri bu görüntülerin kendi prensipleri çerçevesinde kaldırılmasına gerek olmadığını düşünerek kaldırmadı. İnternet'in mantığında şu anda erişimini engellediğiniz herhangi bir görüntü başka bir yer sağlayıcı sitede beş dakika sonra yerine yeniden konuluyor. Bunu engelleyecek mekanizma yok. Sonuna nokta koyup başına başka rakam koyup yeniden koyabilir, bu görüntüleri yayınlamak isteyen biri için bunu yüzde yüz engellemek mümkün değil."

“Fil ölüsü”, “idam fermanı” ve geç kalınmış “çılgın bir proje”...

BTK'nın kamuoyunu yanıtlığını ileri süren Halıcı'nın “İnternet'in idam fermanı” olarak yorumladığı kararı, Ezcacıbaşı, “fil ölüsü”, Akdeniz ise “çılgın proje”ye benzetti. Özeren ise Türkiye'nin geç bile kaldığını söyledi.

Halıcı: BTK kamuoyunu yanıtlıyor

CHP Genel Başkan Yardımcısı Emrehan Halıcı, kararı “Türkiye’de İnternet’in idam fermanı” olarak yorumladı. Bilişim Teknolojileri ve İletişim Kurumu’nun (BTK) kararı ile İnternet yasaklarının kapsamının genişleyeceğini ve açık bir sansür ortamının doğacağını savunan Halıcı, şunları kaydetti:

“BTK’nın açıklamaları yanıltıcıdır. Son BTK kararının yasal dayanağı yoktur ve bu karar Anayasa ve uluslararası sözleşmelerde tanınan temel hak ve özgürlüklerin ölçsüz

şekilde kısıtlanması anlamına gelmektedir. İnternet erişiminde alınacak kısıtlayıcı önlemler yalnızca çocuk pornosu ve nefret söylemi gibi evrensel hukuk normları açısından suç kabul edilen içeriklerin dolaşımını engellemeye sınırlanmalıdır. Bunun ötesine geçen her yasak fiili bir sansürdür. BTK, halen keyfi olarak hazırladığı yasaklı siteler listesini genişleterek sürdürmeye hazırlanmaktadır.

Çocukların zararlı içeriklerden korunması için BTK’nın keyfi bir yasaklar listesi hazırlama yetkisi ve hakkı yoktur. Buna gerek de yoktur, ebeveynlerin çocuklarını zararlı olabilecek içeriklerden korumaları için çok çeşitli yöntemler mevcuttur. Yapılması gereken ailelerin bu öz denetim yollarını kullanmaları için bilgilendirilmeleri ve teşvik edilmeleridir.”

İnternet Kurulu Başkanı Özeren: Türkiye olarak geç bile kaldık

İnternet Kurulu Başkanı Serhat Özeren, son düzenlemenin Avrupa Birliği ülkelerinin de dahil olduğu toplam 60 ülkenin 2004’te aldığı “güvenli İnternet kullanımına” ilişkin kararlar doğrultusunda yapıldığını bildirerek “Herkesin 2004’te uygulamaya başladığı güvenlik tedbirleri, filtrelemeler konusuna biz ancak 2010’da dahil olduk. Aslında Türkiye olarak bu konuda çok geç bile kaldık” dedi.

Filtrelemenin Türkiye’nin bulduğu bir icat olmadığını söyleyen Özeren, “AB ve BM, İnternet güvenliği konusunda her yıl sayısız kararlar, önlemler alıp uyguluyor. Bizim amacımız devletin öncülüğünde tüm İSS’in uygulayacağı bu filtreleme sistemini oluşturarak, özellikle çocukların psikolojik ve pedagojik gelişimlerinde oluşan negatif etkileri ortadan kaldırmak.

Ama bu sanıldığı gibi ‘devletin tekelinde olacak, özel sektör bundan çok zarar edecek’ anlamına gelmiyor. Devlet bu konuda bir öncülük yapıyor ama eminiz ki özel sektör bu alanda daha da güzel yazılımlar yapacak ve vatandaşlar istediğini tercih edecek. Var olan kaygılar yersiz” diye konuştu.

TBV Başkanı Eczacıbaşı: İnternet yasası fil ölüsü gibi

Türkiye Bilişim Vakfı (TBV) Başkanı Faruk Eczacıbaşı, yaptığı yazılı açıklamada, Türkiye’de yakın zamanda İnternet kullanımının daha sağlıklı bir hukuki altyapıya dayandırılmasını umduğunu bildirdi.

“İnternetin güvenli kullanımı” kararının, ortak bir platformda, Türkiye’nin layık olduğu demokratik anlayışa uygun şekilde çözüme kavuşturulması için TBV olarak her türlü katkıyı vermeye hazır olduklarını belirten Eczacıbaşı, Türkiye’deki İnternet erişimi tartışmasında esas sorunun 5651 sayılı yasa olduğunu savundu. Eczacıbaşı, 22 Ağustos’un, teknik olarak İSS’lerinin hazır olmalarını sağlamak için erken bir tarih olduğuna işaret ederek şunları kaydetti:

“Kaldı ki 5651 sayılı yasa, fil ölüsü gibi yerinde duruyor. Kimse memnun değil yasadın, ama yıllardır yerinde... Önce 5651 değişmeli, sonra yönetmelikler yapılmalı. TBV olarak, geçen Kasım’da yasaya hukuki altyapıyı sağlayan öneriler sunduk. Seçimden önce tasarı Meclis’ten geçer diye bekledik, olmadı. İnternet Yasası değişmeden yönetmeliklerin değişmesi sorunu halletmez, aksine daha da karışık bir hale getirir.”

TİEV: Devlet “balkonu kapalı tut” diyebilir mi?

Tüm İnternet Evleri Derneği (TİEV) Genel Başkanı Yusuf Andiç, düzenlemenin dördüncü maddesinin standart profilden bahsettiğini, bunun görünürde erişimin en serbest olduğu profil olduğunu dile getirerek şunları söyledi:

“(İnterneti tamamen filtrelemeyin, insanlara seçme hakkı tanıyın) dedik. Paket satarken standart olarak güvenli paketi verin, dileyen açtırsın. Ev aldınız balkonunuz çocuklar için uygun değil. Eğer çocuğunuz varsa tedbir almak için çocuğunuzun balkondan düşmesini beklemesiniz. Balkon güvenli hale getirirsiniz. Devlet kalkıp size (tüm balkonlar kapalı olacak) diyebilir mi?”

Kararda yer alan madde ile işletmecilerin kurumun gönderdiği verileri gizli tutmakla yükümlü olduğunun belirtildiğini anımsatan Andiç, bunun trafik cezası alan kişinin neden ceza aldığını bilmeye hakkı olmaması anlamına geldiğini savunarak, şunları söyledi:

“Yani şunu söylüyor, ‘Ben dilediğimi yasaklarım, sen bunu gizli tutacaksın’. Bu neye benziyor biliyor musunuz? Trafik cezası yediniz ama sebebini öğrenme hakkınız yok. ‘Canım sıkıldı ceza kestim, ödeyeceksin’ deniyor. Çocuk profiliyle ilgili maddede ise kullanıcının sadece kurum tarafından işletmecilere gönderilen beyaz listedeki alan adı, ‘IP adresi ve portlara erişimin sağlandığı profili ifade eder’. Yani kısaca, ‘Ben beyaz liste yapacağım onun dışında başka yere girilmeyecek’ diyor. Buna nasıl karar verilecek?”

TR NET: “İnternet özgürlüğü” kavramı zedeleniyor

TR NET’ten yapılan yazılı açıklamada, bazı siteleri engelleme ve alan adlarına yasaklama getirmesinin, “İnternet Özgürlüğü” kavramının daha da zedeleneyeceği bir döneme geçişi ifade ettiği belirtildi.

Açıklamada, İnternet’in “güvenli İnternet” adı altında sınırları başkaları tarafından çizilmiş bir teknolojiye dönüştürülmesinin, özgürlük anlayışı ile çeliştiğinin altı çizilirken, “Söz konusu düzenleme, bireysel özgürlüklerin kurumsal otoriteler ile sınırlandırılmasını gündeme taşımakta. İfade özgürlüğü, iletişim özgürlüğü, bilgi alma ve yayma özgürlüğü gibi temel hakların ihlaline ortam hazırlamaktadır” denildi.

Uygulanmak istenen filtre sistemlerinin, internet servis sağlayıcılar, işletim sistemleri, ya da çeşitli programlar aracılığıyla kullanılabilen olduğu vurgulanan açıklamada şunlar kaydedildi: “İstenildiği takdirde yapılabilecek olan güvenlik önlemleri, yeni düzenleme ile bir zorunluluk

halini almaktadır. Bu, sadece temel haklar değil, düzenlemenin yansımaları sosyal, tarihsel, ekonomik anlamda olumsuz sonuçlara da davetiye çıkaracaktır. İnternet ortamında seçme hakkı elinden alınarak, kişi yerine düşünülen bir ortam yaratmak, özgür ve karar alabilen nesiller için uzun vadede bir tehliktir.

Geçmişten günümüze, özgürlüklere çanak tutmuş, çağdaş medeniyetlerin beşiği olmuş ülkemizin imajının da zedelenmesine meyil verecektir. Her konuda ileri olduğumuz birçok ülkenin, İnternet alanındaki günün gerisinde kalan uygulamalarına geri dönerek geri bir adımı tercih etmektedir.”

Akdeniz:

Filtreleme, çılgın proje gibi

Bilgi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi, Doçent Dr. Yaman Akdeniz, filtreleme sistemlerinin 1997'den beri dünyada farklı biçimlerde uygulandığını söyledi.

Akdeniz şunları kaydetti: "Türkiye'de de TTNet tarafından çocukların kullanacağı bilgisayarlar için bu filtreleme sistemi ücretsiz olarak veriliyordu.

5651 sayılı kanunumuz gereğince

çocuk pornosu, terör bağlantılı, zararlı müstehcenlik içeren siteler engellenmişti. Bu çerçevede 35 bin site kapatıldı. Bu uygulamaların hiçbirinde bir aykırı durum söz konusu değil. Dünyada da bu şekilde yapılıyor.

Ama 22 Ağustos'ta yürürlüğe girecek uygulamada fark, Türkiye'nin bunu tamamen devlet eliyle yapıyor olması ve karar ile beyaz listenin tamamen BTK kontrolünde yapılacak olması. Şimdi hükümet onaylı ve bütün ev kullanıcılarının, abonelerinin kullanmak zorunda olduğu bir sisteme geçiyoruz. Ben bunu son günlerdeki çılgın projeyle karşılaştırıyorum. Bir kanal projesi var biliyorsunuz.

Bütün gemilerin geçişinin tek bir kanaldan yapılması gibi tek bir kanaldan ev kullanıcıları da internete çıkmak zorunda kalacak."

Dosya: İnternet'te filtreleme mi, sansür mü?

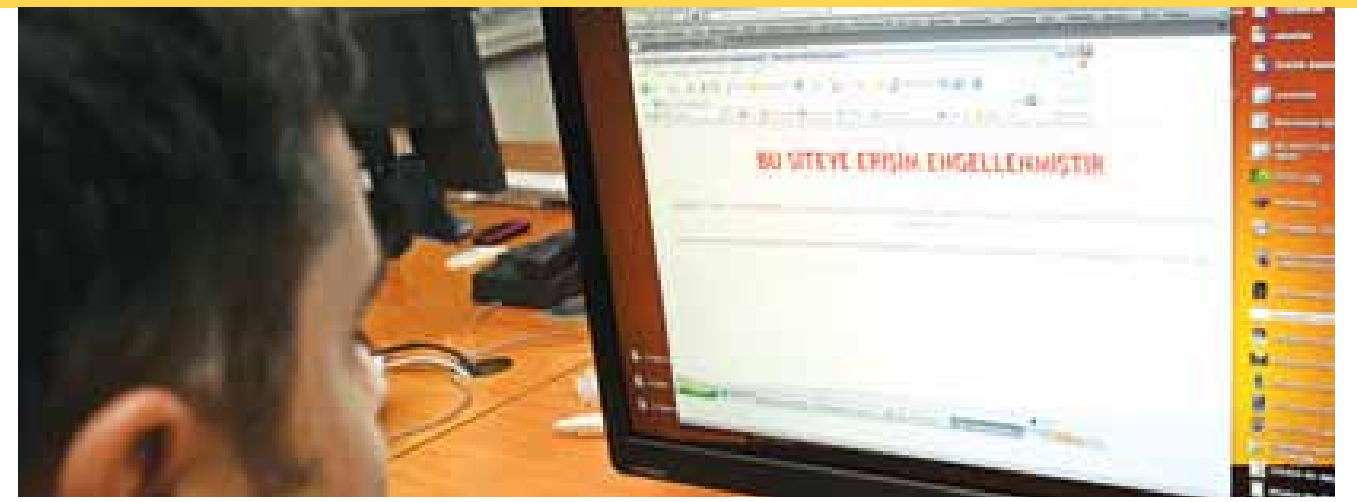
BTK Başkanı Dr. Tayfun Acarer: Bunun neresi sansür?

Avrupa'da da benzeri düzenlemeler bulunduğunu bildiren Acarer, uygulamanın "sansür" olarak algılanmaması gerektiğini, filtreyi isteyenlerin kullanacağını, istemeyen herkesin standart paket içinde kalacağını ve bu pakete mevcut uygulamadankinden farklı bir filtre koyulmayacağını açıkladı.

2 2 Şubat 2011'de yayınladıkları "İnternetin Güvenli Kullanımına İlişkin Usul ve Esaslar" kararının tartışmalara yol açması üzerine Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurulu (BTK) Başkanı Dr. Tayfun Acarer, Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı (TİB) İnternet Daire Başkanı Osman Nihat Şen ile kurumun merkez binasında 5 Mayıs 2011'de bir basın toplantısı düzenledi.

Güvenli İnternet Hizmeti'ne ilişkin karar hakkında haksız eleştiri ve yorumlar yapıldığını, benzeri düzenlemelerin Avrupa ülkelerinde de bulunduğunu, bunun bir "sansür" olarak algılanmasına şaşırıklarını belirten Acarer, düzenlemeyle standart paket dışında aile, çocuk ve yurt içi paketleri oluşturulduğunu, yeni filtrelemelerin bu üç paket için geçerli olduğunu bildirdi. Acarer, standart pakette mevcut uygulamadan farklı bir filtrenin söz konusu olmayacağını vurgulayarak, şöyle devam etti:

"Bir olay bu kadar çarpıtılır mı, pes diyorum. Şu anda herkes standart tarifede. Şimdi üç tane daha paket getiriliyor. Bu paketlerin de fiyatları farklı olsun deniyor. İnternet'i sadece çocukların kullandığı abonelikler için belli bir filtrelemeyle hizmet verecek olan 'Çocuk', biraz daha geniş alanda hizmet verecek 'Aile' ve erişime engelli sitelerin yüzde 99'unun yurt dışı kaynaklı olması gerçeğinden hareketle 'Yurt içi' paketi uygulamaya girecek.

Şimdi biz herkesi çocuk paketine alsak eleştirilere hak verirdim. Ancak bu uygulamayla zaten herkes standart paket içinde kalacak. Ancak isterse diğer paketler için başvuruda bulunacak. Bunun neresi sansür? Standart paket şu anda neyse aynen devam edecek. Şu ankinden farklı bir filtre koyulmayacak. Standart tarifede bir İnternet sitesinin içeriğinde bir suç varsa zaten erişime engelleniyor. Bunun dışında artık bir şeyler yapacak halimiz yok. Filtre diğer paketlere getiriliyor."

"Konunu gündeme getirilmesi siyasi"

Yönetmeliğin şubatta yayınlanmasına rağmen mayısta tartışılmasına anlam veremediğini, eğer bir sansür iddiası varsa neden bunu söylemek için 2.5 ay beklendiğini merak ettiklerini söyledi. Acarer, "Konunun şimdi gündeme getirilmesinin nedeni konusunda yorum yapmayacağım ama Şubat ayında alınan bir kararın Mayıs ayında gündeme getirilmesinin nedeni bence siyasi, başka bir izahını yapamıyorum" dedi. Türkiye'nin İnternet özgürlüğü konusunda sorunu olan bir ülke olmadığını, bu konuda

açıklanan uluslararası raporlara katılmadığını kaydeden Acarer, İngiltere ve Almanya'da erişime engellenen site sayısının Türkiye'nin üç katı düzeyinde olduğunu savundu. Tüketiciyi koruma yönünde birçok örnek düzenleme yaptıklarını, bunların kamuoyunda gündeme gelmediğini, birçok düzenlemenin de "sansür geliyor" başlığıyla verilmesinden rahatsız olduklarını kaydeden Acarer, "Her adımımızda acaba sansür mü diyecekler diye düşünür hale geldik" diye konuştu.

"Filtreleme iyi çalışmadı"

Başka bir gazetecinin "Filtreleme zaten kullanılıyor? Neden bu sistem devreye konuluyor?" sorusu üzerine Acarer, "Filtreleme çok iyi çalışmadı. Bize gelen şikâyetler filtrelemenin çalışmadığı yönünde" dedi. Acarer, "Standart abonelerin olağan şüpheli haline geleceği ve BTK bünyesindeki veri tabanında izleneceği" yönündeki görüşü değerlendirirken, "BTK'da böyle bir veri tabanı yok. Türkiye'de 9,5 milyona yakın İnternet abonesi, 40 milyon İnternet kullanıcısı var. Bizim bunları veri tabanında izlemek gibi bir görevimiz yok. Bu işi nasıl yaparız? Böyle bir veri tabanını, trafiği nasıl kontrol edebiliriz?" ifadelerini kullandı.

Güvenli İnternet Hizmetinde profiller arasında geçişte herhangi bir fiyat farkı olup olmayacağı şeklindeki soruya da Acarer, İnternet hizmeti fiyatlarının BTK tarafından belirlendiğini ancak bu profiller arası geçiş için hiçbir ücret alınmayacağını kaydetti.

TİB: İnternet'i özgürce kullanmanın önünde engel yok

TİB İnternet Daire Başkanı Osman Nihat Şen, dergimizin konuya ilişkin sorularını yanıtladı. İnternet'i özgürce kullanmanın önünde

bir engel olmadığını belirten Şen, paketin kullanacağı veritabanının, BTK tarafından sağlanacağını, İSS'lerin isterlerse BTK'nın kara liste veri tabanını genişletebileceklerini söyledi. Yönetmelikle filtreyi aşma ya da aşmaya çalışmanın suç kabul edilmediğini, İSS'lere paketi kullanan aboneleri için filtre aşma yöntemlerini önleme sorumluluğu verildiğini anlatan Şen, filtreleme yazılımları, kullanım zorluğu ve Türkçe içeriği

yeterince desteklememeleri nedeniyle kullanılamadığını bildirdi.

-Sizce, "İnternet'i kullanma hakkı, hem de özgürce kullanma hakkı Türkiye'de gerçekten vatandaşlara sınırsız olarak vaat edilmiş bir hak mıdır? Bunun önündeki engeller nedir?

- Türkiye'de İnternet kullanıcılarının İnternet'i özgürce kullanmalarının önünde bir engel yok. Herkes İnternet'i istediği gibi kullanabiliyor.

-İnternet ortamı ve kullanıcının erişim olanaklarını kısıtlayacak usul ve esaslar hangi durumlarda kabul edilebilir? Bu kısıtlamalar ne ve nasıl olmalı?

- İnternet sitelerine yapılan erişim engellemeleri, Kanunlar kapsamındaki suçlarla ilgili olarak yapılıyor. Bunun dışında bir kısıtlama yapılmıyor.

-BTK, uygulama ile kimin hangi siteye, toplumsal paylaşım grubuna, tartışma grubuna veya bloga eriştiğinden haberdar olmayacak mı?

-Hayır. Güvenli İnternet Hizmeti, İnternet servis sağlayıcılar (ISS) tarafından uygulanacak olup BTK'nın İnternet erişimlerini kontrol etmesi söz konusu değil.

Söz konusu düzenlemenin "Filtrelemeye esas veritabanına erişim" başlıklı 5. Maddesi gereği "Kullanıcı profilleri kapsamında filtrelenecek alan adı, IP ve portların tutulduğu liste, Erişim Engelleme Kararlarının Aktarılması Projesi kapsamında İşletmecilerle Kurum arasında kurulmuş bulunan noktadan noktaya güvenli veri hatları üzerinden" işletmecilerle paylaşılacak, Kurum veritabanında tutulan veriler, bir web servis aracılığı ile güvenli hat üzerinden işletmecilerin kullanımına açılacak. Bu durumda Kurum, işletmecilerle paylaşılacağı bir veritabanını oluşturacak?

-Evet, Güvenli İnternet Paketi'nin kullanacağı veritabanı Kurum tarafından sağlanacak. İSS'ler isterlerse Kurum tarafından sağlanan kara liste veri tabanını genişletebilecekler.

-Bu veri tabanı, "Standart profil" kullanıcılarını da kapsayacak mı?

-Hayır. "Standart profil", Güvenli İnternet Paketi'ne dahil olmadığı için filtreleme ile ilgili listeleri kullanmayacak.

-BTK Başkanı Tayfun Acarer, 5 Mayıs'ta kurumda düzenlenen basın toplantısında, Türkiye'de 9,5 milyona yakın İnternet abonesi, 40 milyon İnternet kullanıcısı bulunduğunu belirterek, "Bunları veri tabanında izlemek gibi bir görevimiz yok. Böyle bir veri tabanını, trafiği nasıl kontrol edebiliriz?" demişti. Bir yanlış anlamayı önlemek adına oluşturulacak veri tabanının kimleri ve hangi profilleri kapsayacağını öğrenebilir miyiz?

-Veritabanı, Güvenli İnternet Hizmeti için gerekli olan IP adresi, port ve alan adlarını içeren listeleri barındıracak. Bu listeler, siyah ve beyaz liste olarak adlandırılıyor. Beyaz liste, "Çocuk Profili"ni seçen abonelerin erişebileceği alan adlarını barındıran liste. Siyah liste "Aile" ve "Yurtiçi" profillerini seçen kullanıcıların erişemeyeceği alan adı, IP adresi, portları barındıran listedir.

-Yönetmelikle filtreyi aşmak ya da aşmaya çalışmak suç sayılıyor ve İnternet servis sağlayıcıları filtrelerin aşılmasını

engellemekle sorumlu tutuluyor. Aksi halde onlara da ağır para cezaları öngörülüyor. Yönetmeliğin "Filtre aşma yöntemleri" başlıklı 11. Maddesi'nin 2. fıkrasında "Filtre aşma yöntemlerinin engellenmesi için gerek görülmesi halinde Kurum tarafından düzenleme yapılabilir" deniliyor. Bu düzenlemeler neler olabilir?

-Yönetmelikte filtreyi aşmak ya da aşmaya çalışmak suç olarak kabul edilmiyor. İSS'lere Güvenli İnternet Paketi'ni kullanan aboneleri için filtre aşma yöntemlerini önleme sorumluluğu veriliyor.

11. Maddenin 2. Fıkrası: Bu filtrelemelerin tamamen isteğe bağlı olması nedeniyle, filtreleme aşma yöntemlerini kullanmak yerine kullanıcıların istedikleri an standart profile geçiş haklarını kullanacakları varsayılmıştır. Fakat standart profile geçilmeyip filtreleme aşma yöntemleri kullanılması durumunda tekrar değerlendirme yapıp düzenleme yapılabilir.

-Filtre sistemleri, işletim sistemleri, İnternet servis sağlayıcılar ya da İnternet'ten bulunabilen programlarla isteyen kullanıcılar tarafından istenildiğinde kullanılabilir. Ama BTK'nın bu uygulamasıyla bu durumun bir zorunluluk haline geleceği, bireyin, "korumacı ve kollamacı bir muhafazakâr ideoloji tarafından pasifize edileceği", zihnin "tek doğru, tek renk, tek söylem" çağrısına uymaya davet edileceğine dikkat çekiliyor. Bu noktada söz konusu "usul ve esaslara" karşı durmak, yürürlüğe girmesine itiraz etmek gerektiği bildiriliyor. Sizin bu konudaki değerlendirmeniz nedir?

-Güvenli İnternet Hizmeti, tamamen kullanıcıların isteğine bırakılmış, ücretsiz bir hizmet. Kullanıcıların bu hizmeti kullanma mecburiyeti olmadığı gibi istedikleri anda

hizmeti bırakma özgürlükleri var. Kesinlikle herhangi bir zorunluluk yok.

-BTK Başkanı Acarer, Türkiye'nin İnternet özgürlüğü konusunda sorunu olan bir ülke olmadığını, bu konuda açıklanan uluslararası raporlara katılmadığını bildirdi. İngiltere ve Almanya'da erişime engellenen site sayısının Türkiye'nin üç katı düzeyinde olduğunu savundu. Bu konuda elinizdeki bilgileri bizimle paylaşır mısınız?

-Türkiye'nin aksine Avrupa ülkelerinin birçoğunda erişime engellenen sitelerin neden engellendiğine dair şeffaf açık bir bilgi bulunmuyor ve erişime engellenen sitelerde hata (404) kodu yer alıyor. Ayrıca yasadışı içeriklere ilişkin uygulanan resmi erişimi engelleme istatistikleri hiçbir ülkede yayınlanmıyor. Konuya ilişkin İnternet'te açık kaynaklardan yapılan araştırmalarda, birçok ülkede sadece telif hakları ve çocuk istismarı gibi suçlar için bile ciddi sayıda sitelerin erişime engellendiği tartışılıyor.

-“Gelen şikâyetlerin filtrelemenin çalışmadığı yönünde” olduğu bildirilmişti.

Bu uygulama filtrelemeyi nasıl daha iyi çalışır hale getirecek?

-Filtreleme yazılımları, kullanım zorluğu ve Türkçe içeriği yeterince desteklememeleri gibi sebeplerle kullanılamıyor. Güvenli İnternet Paketi kullanıcının talebiyle kullanıma hazır hale gelecek. Güvenli İnternet Paketi'ni tercih etmediği halde çocuklarını korumak isteyen ebeveynler piyasadaki içerik filtreleme yazılımlarından birini kullanabilirler.

-Yeni uygulama hangi kullanım kolaylıkları getiriliyor?

-Güvenli İnternet Paketi İnternet Servis Sağlayıcılar tarafından ücretsiz olarak sağlanacak. Profil seçimi ve değişimi İnternet üzerinden tek bir sayfadan şifre ile kolayca yapılabilecek.

-Güvenli İnternet Hizmeti konusunda karar almadan önce hangi ülkelerle görüşmeler yapıldı?

-Güvenli İnternet Hizmeti konusunda karar almadan önce Avrupa Birliği, İngiltere, İspanya, İsviçre, Japonya ve Avustralya'daki örnekler incelendi.

- Bu sistemi Avustralya'nın örnek alacağı bildirildi. Türkiye'nin bu uygulaması Avustralya'da etkin olmayan uygulamaya nasıl bir farklılık getirip etkin olmasını sağlayacak?

-Avustralya 110 milyon Avustralya doları bütçe ile filtreleme yazılımı dağıtım projesi yeterli başarıya ulaşmadığı için 22 Ağustos'ta Türkiye'de uygulamaya geçecek sistemin benzeri kullanılmaya başlandı. Bu sistem kullanıcıya içeriği servis sağlayıcıda filtreleyerek ulaştırdığı için program kurma, kullanma ve performans problemlerini minimize ediyor. Ayrıca günümüzde İnternet erişimi çok farklı platform ve sistemler üzerinden gerçekleşiyor. (Örneğin bilgisayar, cep telefonu, ipad,... Windows, Linux, MacOS, Android,Windows Mobile,Symbian....). Tüm sistemlere uygun ve performans sorunu olmayan bir yazılım geliştirmek pek mümkün görünmüyor. Üretilse dahi sürekli güncellenen sistemlere uyumluluğunun sağlanması çok maliyetli olacak.

- Yaklaşık bir yıl önce İnternet'in güvenli kullanım bilincinin toplum genelinde oluşması için Avrupa Birliği'nin (AB), 'Safer İnternet Programme' adı altında 55 milyon avroluk bir bütçe ayırdığını, söz konusu programdan Türkiye'nin de yararlanmasının beklendiğini bildirmiştiniz. Bu çerçevede neler yapıldı?

-İnternet Kurulu ve TİB koordinasyonunda 2010 yılından itibaren gerçekleştirilen Güvenli İnternet Günleri etkinlikleri sonrası, AB Komisyonu Bilgi Toplumu ve Medya Genel Müdürlüğü, E-İçerik ve Güvenli İnternet Birim Başkanlığı Türkiye'yi Güvenli İnternet Programı'na katılmaya davet etti.

Güvenli İnternet konusunda sivil toplum kuruluşlarınca gerçekleştirilecek projelerin desteklenmesi amacıyla, BTK, Türkiye'nin Güvenli İnternet Programı'na katılımı için gerekli olan katkı payının Kurum bütçesinden karşılanması hususunda karar aldı. Güvenli İnternet Programı'na katılım ile ilgili taslak mutabakat zaptı üzerinde görüşmeler devam ediyor. Katılımın 2012 yılından itibaren gerçekleşmesi bekleniyor.

-Çocukları pornografi, müstehcenlik, kumar gibi zararlı içeriklerden korumak adı altında toplumun çoğunluğuna, özellikle de ebeveynlere "sağduyu" işlemi ile getirilecek bu düzenlemenin toplumu "iki kutuba" indirgeyeceği ve farklı olanları "potansiyel suçlu" veya "öteki" konumuna getireceği endişesi var. Bu endişeyi yaşayanlara ne söylemek istersiniz?

-Güvenli İnternet hizmeti kullananların durumu evindeki bilgisayarda "içerik filtreleme programı" kullananların durumuna benzetilebilir. Her iki durumda da abonenin tercihi söz konusu. Hangi abonenin nasıl bir hizmet aldığını kendinden başkasının bilmesi söz konusu değil. İSS bu bilgileri, BTK dâhil herhangi bir kurum veya kişiyle paylaşmayacaklar. Sadece kaç abonenin paketi kullandığına yönelik istatistik paylaşımı söz konusu.

-BM desteğiyle Freedom House tarafından Nisan 2011'de yayınlanan İnternet'te Özgürlük Raporu'na göre, Türkiye'nin İnternet'e erişim özgürlükleri konusunda giderek daha kısıtlayıcı bir siyasal ve yasal söylem ile uygulamalara sahip olduğu belirtildi. Bu konudaki görüşlerinizi alabilir miyiz?

-TİB tarafından gerçekleştirilen erişime engelleme kararlarının hiçbirisi ifade özgürlüklerine, kişisel hak ve özgürlüklere aykırı uygulamalar olmayıp, 5651 sayılı kanunda sayılan ve aynı zamanda Türk Ceza Kanunu'nda da suç olarak tanımlanmış yasadışı içeriklere

yöneliktir.

5651 sayılı kanun ile; Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHM) içtihatları ve Anayasamızda öngörüldüğü şekilde Kanun'a dayalı olarak yasadışı içerikle mücadele etmek amacıyla İnternet içerik düzenleme uygulamaları yapılıyor.

-Bilgi Üniversitesi Öğretim Üyesi Yaman Akdeniz, "Bir evde 3 çocuk 2 yetişkin olsa dahi o 5 farklı ihtiyacın tek bir filtreleme üzerinden karşılamak zorunda kalacaklar. Sizin istemiyorum deme şansınız yok. Açıklamalarda istemiyorsanız standart profilde yer alacaksınız deniyor ama standart profilde bir filtreleme profili. Ev kullanıcıları da internete tek bir kanaldan çıkmak zorunda kalacak" açıklaması yaptı. Bu açıklamaya ilişkin değerlendirmeniz nedir?

-Standart profilde herhangi bir filtreleme söz konusu değil. Güvenli İnternet paketini kullanmayı tercih eden birden fazla kullanıcının olduğu bir aile için "aile profili" uygun bir tercih olacak. Güvenli İnternet paketini kullanmakta olan kullanıcı istediği zaman İnternet'in filtrelendiği normal İnternet kullanımına dönme hakkına sahip. Dolayısıyla çocukların İnternet kullanmadığı zamanlarda standart profile geçiş yapabilirler. Sürekli standart profili kullanmayı tercih ettiği halde çocuklarını korumak isteyen ebeveynler piyasadaki içerik filtreleme yazılımlarından birini kullanabilir.

-Çocuk profiliyle ilgili maddede BTK'nın, "Ben beyaz liste yapacağım onun dışında başka yere girilmeyecek" dediği belirtiliyor. Buna nasıl karar verilecek, listeyi kim oluşturacak ve listede olacaklara nasıl karar verilecek?

-Uzmanların görüşleri doğrultusunda beyaz listeye girme kriterleri belirlenecek olup bu listeye girmek isteyen site sahiplerinin başvuruları kabul edilecektir.

Bianet sitesi Yayın Yönetmeni Erol Önderoğlu:

İnternet'i otoriter değil, sorumlu devlet düzenler!

Kararın, "esrarengiz uygulamalara gebe" olduğunu öngörmek için oldukça "acı bir tecrübe" yaşandığına dikkat çeken Önderoğlu, sorunun, düzenlemelerde "emrivakiliğin" hâkim olması, denetimde "cezalandırmanın" öncelenmesi, işlemlerde de "orantısızlığın" öne çıkmasından kaynaklandığı düşüncesinde.

Alternatif haber ajansı IPS (Inter Press Service) İletişim Vakfı (Bağımsız İletişim Ağı-Bianet), Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'nun (BTK), "İnternetin Güvenli Kullanımına İlişkin Usul ve Esaslar" kararını, 13 Nisan 2011'de Danıştay'a taşıdı. "Yürütmenin durdurulması" talebiyle Danıştay'a açılan iptal başvurusunda, kararın yasal dayanaktan yoksun olduğu, Anayasa ve uluslararası sözleşmelerle tanınan temel hak ve özgürlükleri ölçüsüz şekilde kısıtladığı belirtildi. Söz konusu iptal davası ve konuya ilişkin görüşlerini almak üzere Bianet sitesi Yayın Yönetmeni Erol Önderoğlu ile görüştük. Kararın, yasa yapma tekniği bakımından "sakıncalı" bir ilk örneği oluşturduğu, filtrenin, ancak özgür iradeleriyle mümkün olabileceği ve yaygın bir bilinçlendirme süreciyle sağlıklı sonuçlar verebileceğini vurgulayan Önderoğlu, cezai yaptırımın İnternet'e bağlanan insanlara ve ISS yöneltmenin "tutarsızlık" olduğunu söyledi.

"Kararın, esrarengiz uygulamalara gebe olduğunu öngörmek için elimizde oldukça acı bir tecrübe var!" diyen Önderoğlu, güvenlik paranoyasıyla istenilen bahane arkasına sığınabileceğini, Türkiye'de siyasi erkle sivil toplum ve hak örgütleri arasında gerçek bir ilişkisel sorun yaşandığını belirtti. Önderoğlu, İnternet'in düzenlenmesinde meşru olmak kaydıyla çeşitli kısıtlamalara da gidebileceğini ancak tamamen isteğe bağlı bir yol olması gereken filtre üzerinden İnternet'in keyfi şekilde daraltılmasının orantısızlık olduğuna işaret etti.

İnternet'le ilgili çeşitli yasalarda var olan hükümlerin tek bir yasa altında toplanabileceğine işaret eden Önderoğlu, evrensel standartları karşılayan kısıtlamaların açık, şeffaf, sonuçları öngörülebilir ve orantılı düzenlemelere bağlanmasını istedi. Temel sorunun, düzenlemelerde "emrivakiliğin" hâkim olması, denetimde "cezalandırmanın" öncelenmesi, işlemlerde de "orantısızlığın" öne çıkmasından kaynaklandığını düşünen Önderoğlu, "Her şeyin başıboş bırakılması ile İnternet'i hapis sarmalında tutmak" arasında geniş bir sorumluluk alanı bulunduğunu ancak burada düzenleyicileri göremediklerini söyledi.

Çocukları zararlı içerikten korumada “ebeveynlerin yerine devlet eliyle” karar verilmesinin doğru bir uygulama olmadığını belirterek iptal başvurusunda bulundunuz. Vakıf olarak bu konudaki görüş ve değerlendirmenizi alabilir miyiz?

-Çocukların zararlı içeriklerden korunması, ailesel bir sorumluluk içerisinde çözülmelidir. Bu amaçla öngörülen cezai tedbirlerle çocukları korumak ailelere yöneltilmez. Böylesi meşru bir amaçtan birden fazla yanlış yapıldığını herkes görmeye başladı. Birincisi, yasa yapma tekniği bakımından düzenleme sakıncalı bir ilk örneği oluşturuyor.

Düzenleme karar mıdır? Yönetmelik midir? Yoksa yasa mıdır? Yönetmelik ve yasa ise Resmi Gazete’de yayımlanması gerekmez mi? Değilse, hak ve özgürlükleri ilgilenecek bu metin, hangi temel yasadaki hükümlerden türemiştir? “Dört filtreden birini seçin” denilerek Türkiye’den İnternet erişiminin dışında tutulan dünyası hiç sorgulanmıyor.

Devlet, çocuk pornografi yayan örgütler ve suç ağlarıyla etkin ve sistemli şekilde mücadele etmelidir. İnternet kullanıcılarına filtre, ancak kendi özgür iradeleriyle mümkün olabilir ve yaygın bir bilinçlendirme süreciyle de sağlıklı sonuçlar verebilir. Cezai yaptırım evlerinden İnternet’e bağlanan insanlara ve İnternet servis

sağlayıcılarına (İSS) yöneltilmek tutarsızlıktır.

Haziran 2007’de Bianet’e, İnternet kafelerden erişilemediği yönünde şikâyetler geldi. Yakınmalar artınca birkaç hafta süreyle durumu araştırdık ve Anadolu’da bir il Emniyet Müdürlüğü bünyesinde “sakıncalı” veya “yasak” siteler listesi oluşturulduğu ve filtre üreten şirkete, bu siteleri İnternet kafelerden erişime kapatan paket programlar geliştirmelerinin istendiği ve buna uygun filtre programları ürettirildiğini öğrendik. Hem özel şirket hem polis nezdinde yaptığımız girişimler sonucunda bu uygulamaya son verebildik. “Paket” programlardan söz ettiğimize göre, 22 Ağustos’ta uygulamaya sokulacak kararın da, esrarengiz uygulamalara gebe olduğunu öngörmek için elimizde oldukça acı bir tecrübe var!

-Yapılan başvuruya ilişkin ne gibi gelişmeler yaşandı?

-Danıştay başvurumuzla ilgili henüz bir karar almış değil. Bu sürenin başvurunuzun titiz bir şekilde incelemeyle değerlendirildiğini ümit etmek istiyoruz.

-BTK yaptığı açıklamalarda konunun üzerinde 2.5 ay geçtikten sonra gündeme getirildiğini daha önce hiçbir girişimde bulunulmadığını açıklamıştı. Bu konuda yapmak istediğiniz bir açıklama var mı?

-Bianet, konuyu zamanında gündemine alarak hukukçularıyla durumu önce araştırdı; düzenlenin yürürlüğe girmesiyle doğacak olası sonuçlarını tartıştı ve toplumsal bir sorumluluğun gereği olarak da düzenlemeyi Danıştay’a taşıdı. Kaldı ki, kararın üzerinden 2,5 ayın geçmesi, BTK’yı hangi açıdan kurtarır, anlaşılamıyor. Sorumlu tutulması gerekenler bizzat bu işe kalkışanlardır.

Sonuçta, Türkiye’de temel hak ve özgürlüklerle ilgili düzenleme yapmak her söz konusu olduğunda karşımıza bu tarz sorunlar çıkıyor. Bizi korumak adına bir şey çıkarılıyor, yasa mı, karar mı, yönetmelik mi belli değil. Konunun aktörleriyle mesele tartışılmamış, görüş alınmamış... “Paket program” kavramı ve kapsamı nasıl uygulamaya sokulacak, kimsenin haberi yok; endişeler ortada.

Söz konusu düzenlemenin yol açtığı sorunlarla yıllardır karşılaşılıyor. 2001 yılından bu yana düşünceleri ifade özgürlüğü ve basın özgürlüğü kapsamında girilen değişikliklerin hayatımıza yansıyamamasının başka bir nedeni yok. Hükümetler ve Meclisler, “Bizden başkası bilmez?” yaklaşımını terk etmedikçe dünyadaki kötü şöhretimiz bitmez. 5651 sayılı kanunun çıkış sürecini ve son yıllarda yol açtığı sorunları bir gözünüzün önüne getirin. YouTube, 2.5 yıl boyunca Türkiye’de yasaklı kaldı.

Güvenlik paranoyasıyla demokratik hak ve özgürlükler bir kenara bırakıldığında özgürlükler baltalandığında istediğiniz bahane arkasına sığınabilirsiniz. Dönemin Ulaştırma Bakanı Binali Yıldırım’a göre, YouTube neredeyse reklam vergisini beyan etmediği için Türkiye’den sansür edilmişti! Sorunları tüm açıklığıyla karşımıza alıp yüzleşmedikçe böyle de yaşayabiliriz. Türkiye’de siyasi erkle, sivil toplum ve hak örgütleri arasında gerçek bir ilişkisel sorun var.

-Sizce, “İnternet’i kullanma hakkı, hem de özgürce kullanma hakkı Türkiye’de gerçekten vatandaşlara sınırsız olarak vaat edilmiş bir hak mıdır? Bunun önündeki engeller nedir?

-Türkiye, pire yüzünden yorganın yakıldığı bir ülke! İnternet’in düzenlenmesi, meşru olmak kaydıyla çeşitli kısıtlamalara da gidebilmektir elbette. Ancak bir içerikten dolayı tüm bir sitenin erişime kapatılması, okurun gönderdiği mesajdan haber sitesi yetkilisinin hapis istemiyle yargılanması, tamamen isteğe bağlı bir yol olması gereken filtre üzerinden İnternet alanının keyfi şekilde daraltılması bugün ülkemizde kısa sürede ulaştığımız orantısızlıklardır.

Merak ediyorum, İnternet’le ilgili çeşitli yasalarda var olan hükümler tek bir yasa altında toplanamaz mı? Bugün, 5651 Sayılı Yasa’nın 8 ve 9. maddeleri, Fikir ve Sanat Eserleri Yasası’nın (ek 4) maddesi, Terörle Mücadele Yasası’nın 6. maddesi, Türk Ceza Kanunu (TCK), Medeni Yasa’nın 56 ve 58. maddeleri gibi birçok düzenleme İnterneti geniş bir ağ içinde sınırlandırıyor. Hepsini gözden geçirilmeli, bilgi edinme veya düşünceleri açıklama önünde engel oluşturanlar yürürlükten kaldırılmalı, evrensel standartlarını karşılayan kısıtlamalar açık, şeffaf, sonuçları öngörülebilir ve orantılı düzenlemelere bağlanmalıdır.

-İnternet ortamı ve kullanıcının erişim olanaklarını kısıtlayacak usul ve esaslar, hangi durumlarda kabul edilebilir? Bu kısıtlamalar ne ve nasıl olmalı?

-Soruya herkes kendi önerisini getirebilir, yanıtı da tek değil. Öncelikle suç olarak kabul görmüş “çocuk pornografisi”, “intihara teşvik etmek”, “şiddet kullanımını özendirme” ve “dolandırıcılık” gibi faaliyetlerin İnternet’teki yansımalarına karşı etkin bir mücadele gerekli. İnternet’ten kişilerin kendi özgür iradeleriyle giriştikleri, suç olarak kapsam kazanmamış

tüm faaliyetler, özgürlük alanlarına girer. Bunlar sınırlandırılmaz. "Sövme", "iftira" gibi fiiller nedeniyle orantısız uygulamalardan kaçınılmalı. Belediye başkanıyla ilgili bir karikatürü Facebook üzerinden paylaştı diye kişinin evi basılamaz, bilgisayarlarına el konamaz, hapis istemiyle yargılanamaz. Bu kişi tespit edildikten sonra sorun tazminat hukuku çerçevesinde çözülebilir. Atatürk'e hakaret içeren video barındırdığı gerekçesiyle ülkede tüm İnternet'i kurutamazsınız.

- Özgürlükleri sınırlamadan çocukları koruma adına İnternet nasıl düzenlenmeli?

-Ülkemizde sosyal bilinç geliştirme araçlarına ağırlık verilmiyor. Sosyal devleti değil, liberal pazarı kışkırtan bir devleti görüyoruz. Teknoloji üretensirketlerbirkaçyıldacırolarınıninkatlarken bu bize son derece olağan geliyor. Öte yandan, bunca yıldır "İnternet neden evlerimizde özgür veya güvenli değil" sorusu karşısında çaresiz görünüyoruz. Kanımca, İnternet ürünlerinin tanıtımına ayrılan imkânların yarısı sağlıklı bir politika geliştirmeye ayrılrsa sorun kendiliğinden çözülür.

-İnternet erişimini kısıtlayacak düzenlemelere neden karşı durmalıyız?

-İnternet, bireysel hak ve özgürlüklerin özgür yaşandığı toplumlarda ortaya çıktı ve gelişti. Aynı dönüşüm, İnternet'le tanışan tüm toplumlarda da hızla yaşandı. Filtreye karşı İstiklal Caddesi'nde yürüyen on binlerce kişinin bu kadar renkli, sıra dışı, özgür, canlı olduğunu belki de tahmin edemedik. İnternet bu işte! Geleneksel medya araçlarının görmek istemediği bu renklerini önce İnternet'e taşıdılar, şimdi de sokağa! Artık, göçmen hakları, LGBT hakları, çocuk hakları, kadın hakları, engelli hakları, azınlık haklarından söz ediyoruz, bunların her birisinin ve daha nicelerinin İnternet'te karşılığı var. Siz onları görmek istemeseniz de onlar İnternet'te yaşıyorlar! Bağımsız veya alternatif medya araçları, on-line gazetecilik mecraları, muhalif hareketlerin

beslediği İnternet siteleri, İnternet günlükleri (blog), Facebook, Twitter ve daha nice araç, günlükolağanehlileştirilmişhabermalzemeleri dışında muazzam bir bilgi dünyasıyla bizleri buluşturuyor. Bu büyüleyici akıştan toplumları kesenler tüm dünyada risk alıyorlar. Çünkü çoktandır İnternet entelektüel üretimin başlıca araçlarından biridir.

-Çocukları pornografi, müstehcenlik, kumar gibi zararlı içeriklerden korumak adı altında toplumun çoğunluğuna, özellikle de ebeveynlere "sağduyu" işlemi ile getirilecek bu düzenlemenin toplumu "iki kutuba" indirgeyeceği ve farklı olanları "potansiyel suçlu" veya "öteki" konumuna getireceği endişesi var. Bu endişeyi yaşayanlara ne söylemek istersiniz?

-Çocuk pornografisi kadar net bir alanda kısıtlamaya giderseniz kutuplaşmayı harekete geçiren hiçbir unsura rastlamazsınız. Müstehcenlik gerekçe gösterilerek yetişkinleri kısıtlamaya kalkarsanız veya polisle yüz yüze bırakırsanız, böylesi kanaatlar hangi iktidar altında olursa olsun ister istemez uyanır.

Temel sorunun, yetkililerin İnternet'le ilgili giriştikleri düzenlemelere "emrivakiliğin" hâkim olması, İnternet denetiminde "cezalandırmanın" öncelenmesi, işlemlerde de "orantısızlığın" öne çıkmasından kaynaklandığı kanaatindeyim.

Oysa devlet pozitif yükümlülüklerini gözden uzakta tutmamalı. Her şeyin başıboş bırakılması ile İnternet'i hapis sarmalında tutmak arasında oldukça geniş bir sorumluluk alanı gözüküyor ki, burada düzenleyicileri göremiyoruz. Ve, İnternet'i ancak otoriter değil, sorumlu devlet düzenler!

INETD Başkanı Doç. Dr. Akgül:

“Çocuk profili” ile çocukları korumak mümkün değil

“Filtre”nin, eski ve modern dünyada terk edilen bir bakış açısı olduğunu belirten Akgül, “Çocuk profili”nin ana-babaları rahatlatabileceği ancak çocukları pedofillerden korumayacağı, çocuğun yasağı delmesini engelleyemeyeceğini düşünüyor.

Kısıtlamanın çok özel koşullarda ve bağımsız yargı tarafından verilmesi gerektiğini bildiren İnternet Teknolojileri Derneği (INETD) Başkanı, Bilkent Üniversitesi Endüstri Mühendisliği Bölümü öğretim üyesi Doç. Dr. Mustafa Akgül, mevcut uygulamaları “bir hukuk faciası” olarak tanımlıyor. Akgül, sektörün görevinin temel bir hak İnternet’e erişimin yapılacağı yeni Anayasa’da tescil ettirmek olduğunu vurguluyor.

Düzenleyici kuruluş olan BTK’nın günlük operasyonlara girmemesini isteyen Akgül, kuruma MEB ile işbirliği yapıp, Türkçe içeriği arttırması, PC’lerde kullanılacak filtre yazılımlarını açık kaynak olarak üreten yarışmalar düzenleyerek ortaya çıkan iyi seçenekleri ücretsiz dağıtması önerisinde bulundu.

-Sizce, “İnternet’i kullanma hakkı, hem de özgürce kullanma hakkı” Türkiye’de gerçekten vatandaşlara sınırsız olarak vaat edilmiş bir hak mıdır? Bunun önündeki engeller nedir?

-Önce bir genel değerlendirme yapmak istiyorum. Türkiye bilişim sektörü, yıllardır bir Bilişim Kurumu kurulsun, bilişimin öncü kurumu olsun diye uğraştı. Telekomünikasyon Kurumu (TK), telekom sektöründe adil rekabeti sağlamak üzere sektörü düzenlemek için kuruldu. 2008’de Bilgi Teknoloji ve İletişim Kurumu (BTK) adını almak istedi. TBMM önce reddetti, Elektronik Haberleşme Kurumu adını uygun buldu; veto sonrasında ise BTK ismi benimsendi. Düzenleyici kurum olarak kurulan TK, e-imza, telefon dinlemeleri için Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı (TİB), İnternet sansürü için TİB içine eklenen İnternet Dairesi ve DNS ile yarı düzenleyici yarı

işletici bir yapıya döndü. Dünya üzerinde bu yapıda bir düzenleyici kuruluş yok. İyimser bir bakışla BTK’nın ana görevlerinden birinin İnternet’in önünü açmak olarak düşünmek isteriz; ama BTK’nın telekom sektörünü adil rekabete açmadığını düşünüyorum. İnternet konusundaki uygulamalarını, tutarsız, hukuka aykırı, çoğunlukla pire için yorgan yakmak ve İnternet’in önünü açmak yerine ona sürekli zarar vermek olduğunu görüyoruz.

Kanımızca, BTK, İnternet’in ne olduğunu anlayamadığı için, eline aldığı balyozla,

kendi kafasınca zararlı bulduğu her şeyi, her ne pahasına olursa engellemek azmiyle hareket ediyor. Bu arada Anayasamızın temel ilkeleri, evrensel hukuk ilkeleri, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmeleri'nin (AİHM) çiğnenmiş olması umurunda değil. BTK'nın, telekom sektöründe adil rekabeti sağlayamadığı, Devlet Denetleme Kurulu ve Avrupa Birliği (AB) raporlarında, fiyat ve kapasite karşılaştırmalarında görülmektedir. Düzenleyici bir kuruluş olan BTK'nın, günlük operasyonlara girmemesi gerekirdi. Girdiğinde de camcı dükkânına giren fil gibi ortalığı yıkıp duruyor.

Sorunuza gelince, ülkemiz, İnternet'in devrimsel boyutta bir gelişme olduğunu içselleştiremediği; medya bağlantılı bazı uygulamalar olarak algıladığı için, matbaanın gelmesindeki bazı hataları (-koruma kaygısıyla engellenmesi) benzer bir şekilde İnternet'in gelişimi engelleniyor. Bu gün bilgiye erişim, İnternet'e erişim, düşünce ve ifade özgürlüğü gibi temel bir insan hakkı haline gelmiştir. Bu yeni yapılan tüm anayasalara girmeye başlamıştır. Birçok

ülkede, 100Mbps evrensel hizmet kategorisine girdi. İnternet'e erişim temel bir hak ama bunu savunun yöneticilerimiz ve pire için yorgan yakmayı seven bir BTK'mız ve mahkemelerimiz var. Yapılacak yeni anayasada bunun temel yurttaşlık hakkı olduğunu tescil ettirmek hepimize düşen bir görevdir.

-İnternet ortamı ve kullanıcının erişim olanaklarını kısıtlayacak usul ve esaslar hangi durumlarda kabul edilebilir? Bu kısıtlamalar ne ve nasıl olmalı?

-İnternet'e erişim temel bir insanlık hakkıdır. Çünkü bu, bilgi edinme, ifade özgürlüğü, kendini geliştirme, siyasal katılım, eğitim, iş yapma gibi temel hakları kapsar. Kısıtlamanın çok özel koşullarda, yasalarca açık belirtildiği halde ve bağımsız yargı tarafından verilmesi gerekir. İnternet'teki bazı nesnelere erişim ise bu ilkelere ek olarak başkalarına zarar vermeden, adil, orantılı ve savunma ve bilirkşi raporu sonrasında verilmelidir. Bunun için uzman

mahkemeleri gerekli görürüm. Kararların uygulamasının UYAP üzerinden ve modern yöntemlerle yapılması gerekir.

Şu andaki uygulamaların "bir hukuk faciası" olduğunu düşünüyorum. Bunda, düzenlemelerin yanında yargı içindeki bilgi eksikliği de belirleyici oluyor. BTK, Adalet Bakanlığı, HSYK gibi kurumların gözlerini kapamış durumdalar. Kapatmaların çoğu, BTK TİB İnternet Dairesi'nce, hiçbir savunma almadan, yargılama yapılmadan veriliyor. Bu yasaldır ama hukuki değildir; Anayasa, evrensel hukuk ilkeleri ve AİHM sözleşmesine aykırıdır. BTK, ne kadar sağduyulu olduğunu, hiçbir yetkisi olmadığı halde, tüm yer sağlayıcılarda gönderdiği 138'lik yasak kelime listesi ile göstermiştir. Mahkemelerin Fikri Haklar ve Medeni Kanuna dayanarak verdiği yasaklama kararları ilgili nesne ya da alan adı yerine tespit edilen tüm IP'lere uygulanmaktadır. Bir kitabın bir paragrafı nedeniyle milyonlarca kitabı içeren bir büyük kütüphaneyi yasaklamakla özdeş konumdadır. Yasağa neden olan nesnenin kaldırılmasının ardından, yasaklanan milyonlarca web'in erişime açılması haftalarca sürmektedir. 5651, fikri haklar ve medeni kanun dışında yasaklamalar da bulunmaktadır. BTK, 2009'da 193 böyle yasaklama olduğunu yayınlamıştı.

- Özgürlükleri sınırlamadan çocukları koruma adına İnternet nasıl düzenlenmeli?

İnternet, uluslararası bir yapı. Türkiye'nin İnterneti kendi başına düzenlemeye kalkması başarı şansı olmayan bir çabadır. Ülkemiz, dünya deneyimlerini dışlayarak, kendi başına dünya İnternetine kurallar getirmeye çalışıyor. YouTube yasağının 3 yıla yakın sürmesinin ana nedeni buydu. 5651 çıkarken "kirli bilgi"yi temizleyip,

yurttaş sunmayı hedeflemişti. Demokratik hukuk devletinde devlet, kendi bakış açısını, kendi normlarını vatandaşa empoze etmeye çalışmaz. Vatandaşın kendi fikrini oluşturmasının ortamını sağlar; vatandaş, neyin temiz neyin kirli olduğuna, neyin iyi neyin kötü olduğuna kendi özgür iradesiyle karar verir. Bunun için de temel koşul basın ve ifade özgürlüğünün tam olmasıdır.

Tabii ki çocukları korumak, tüm yurttaşların nitelikli ve güvenli İnternet kullanımını teşvik etmek, bunun ortamını oluşturmak tüm toplumun görevidir. İnternet'in sorunlarını bir yönetmelikle çözmeye kalkmak, gerçekçi değildir. Çözüm, insan odaklı, dinamik, öğrenen ve esnek olacaktır. Yapılacak düzenlemeler, kapsamlı bir risk analizi sonucunda, yönetim ilkeleri ışığında, asgari, platform bağımsız olmalı ve modern dünya ile paralel olmalıdır.

Çocuk profili, çocukların girebileceği web adresleri listesidir. Dünya üzerinde şu anda 325 milyon web var. BTK hangi insan gücüyle, hangi bilimsel yetkinlikle, hangi demokratik yetkiyle, bizim çocuklarımızın sadece buralara girebileceğini belirleyecek, bunları güncelleyecektir? Ülkedeki, değişik sosyo-kültürel grupları, farklı gelişme seviyesindekilere nasıl hitap edecek? Hangi dilleri esas alacak? Çocuk profilinin pedofiller için bir av ortamı olması tehlikesinin sorumluluğunu alacak mı? Gençler, bilgisayar konusunda ana-babalardan daha yetenekli. Şifreleri kırıp ana-babalarını

atlattıklarında, BTK ana-babalara ne diyecek? BTK, bu konuda bir şeyler yapacaksa, Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ile işbirliği yapıp Türkçe içeriğin artmasına katkıda versin, portallar oluşmasına yardımcı etsin. Kişisel bilgisayarlarda (PC) kullanılabilecek filtre yazılımlarını açık kaynak olarak üretsin, yarışmalar yapsın, ortaya çıkan iyi seçenekleri ücretsiz dağıtsın. Ana-babaları bu konuda eğitimine katkıda bulunsun.

Sorunun çözümü, insanı temel alıp diyalog, öğrenme ve kendini geliştirmekten geçiyor. Devlet, yasakçı refleksinden kurtulup insanına güvenen, fikir ve ifade özgürlüğünü temel alan, farklı ve aykırı düşünceleri yeşerten bir toplum yaratmaya çalışmalı. Merakı, bağımsız davranmayı, sorumluluk almayı, sorgulamayı, girişimciliği teşvik etmeliyiz. Bilgi toplumunun bireyleri böyle bireyler olacaktır.

- Neye karşı “beyaz”, neye ve kimlere karşı “siyah” filtre uygulanmalı?

-Filtre, eskimiş ve modern dünyada terk edilen bir bakış açısıdır. Büyük haksızlıklara sebep olur. Okullar ve kamuya açık yerlerde özenli olmak, az sayıda web'i engellemek gerekebilir.

Esas yaklaşım, ana-babanın çocuklarla diyalog içinde olması, çocukla birlikte çalışmasıdır. Okul ve aile bu diyalogun parçası olabilir. Bir çocuk profili ile çocukları korumak mümkün değil. Yaş ve kültür farklılıklarını göz ardı edemezsiniz. Çocuk profili ana-babaları rahatlamaya yarabilir; ama çocukları pedofillerden korumaz ve çocuğun yasağı delmesini engelleyemez.

Sosyal ağlar, Wikipedia ve portallar beyaz listelerdir. Yetişkinler için bir yasak listesi hazırlamak, çok özel bazı istisnalar dışında, anlamsızdır; hukuksuzdur. Anti-

demokratiktir. İfade özgürlüğü, insanlığın gelişmesinde önemli bir noktayı temsil eder; toplumun kendini düzeltmesine ortam sağlar. Kişi ve gruplar kendi yasak/siyah listesini oluşturabilir. Ama devletin bir liste hazırlayarak, tek tipi empoze etmesi, demokratik değildir. Demokrasi farklılıkların uyumu ile oluşur.

-İnternet erişimini kısıtlayacak düzenlemelere neden karşı durmalıyız?

- Biz fikri hür, vicdanı hür nesiller istiyoruz. Bunu bireye sahip çıkıp, onun sorumluluk alması, kendi kararlarını vermesi ve girişimci olması gerekir. Yasakçı bakış açısından vazgeçip bireye yetki ve sorumluluk vermeliyiz.

-IPS İletişim Vakfı (Bağımsız İletişim Ağı-Bianet), 13 Nisan 2011'de “yürütmenin durdurulması” talebiyle, söz konusu usul ve esaslara karşı Danıştay’ iptal davası açtı. Bu konudaki görüş ve değerlendirmenizi alabilir miyiz?

-Güvenli İnternet kararı için biz de IN-ETD olarak dava açmayı düşünüyorduk. Gerekçelere katılıyoruz. Önerilen, çocuk, aile ve yurtiçi çözümleri, BTK'nın dünya İnternet literatürüne katkısı olacaktır; bir şeyin nasıl yapılmamasının güzel örnekleri olacaktır. BTK, kendi görev alanı dışına çıkınca, İnternet'e ciddi zarar vermektedir. Tanımı hiç yapılmayan“yurtiçi profili”, ticareti düzenlemek, ülkemizin taraf olduğu uluslararası anlaşmaları çiğnemek demektir. Adil rekabeti sağlamakla görevli bir kurumun, rekabeti yok etmesidir. Yurtiçi profili, İnternet'i anlamamaktır. Wikipedia, Google vsnin olmadığı bir ağa İnternet demektir. BTK, ticarete engel olduğu için açılacak davalara hazır mı?

ANKARA BİLİŞİM VE İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ FUARI

ANFA ALTINPARK FUAR MERKEZİ ANKARA

08 - 11 Aralık 2011

REM FAIR & ORGANIZATION

İnkılap Sok. No: 18/4 Kızılay - Ankara/TURKEY Phone: +90 312 418 68 99 - Fax: +90 312 418 76 55

www.ictexhibition.com E-mail: info@ictexhibition.com E-mail: fatma.minaz@remfuar.com.tr

YARIŞMA KOŞULLARI

1. SONUÇ VE ÖDÜLLER

Yarışmayı kazanan öyküler 17 Ekim 2011 tarihinde açıklanacaktır. Ödül olarak birinci gelen yarışmacıya 3000 TL, ikinci gelen yarışmacıya 2000 TL ve üçüncü gelen yarışmacıya da 1000 TL verilecektir.

2. KATILIM KOŞULLARI

- Yarışmaya TBD Yönetim Kurulu üyeleri ile TBD Bilişim Dergisi Yayın Kurulu Üyeleri dışında herkes katılabilir.
- Öykü Türkçe yazılmalıdır.
- Konu serbesttir, her yazar öyküsünü istediği konuda yazabilir...
- Öykülerde bilimkurgusal öğeler aranacağı kuşkusuzdur.
- Öykü, daha önce herhangi bir yarışmada ödül almamış olmalıdır.
- 2011 yılından önce ya da yarışmaya yollandıktan sonra yayımlanmış öyküler yarışmaya kabul edilmeyecektir.
- Her yazar yalnızca bir öyküsüyle yarışmaya katılabilir.
- Dereceye girecek öyküler TBD'nin İnternet sitesinde ya da Bilişim Dergisinde yayımlanacaktır. TBD isterse, yarışmayı kazanan öykülerle, seçici kurulun yayımlanmaya değer bulduğu öyküleri kitap olarak yayımlayabilir.
- Öykülerin İnternet sitesinde, Bilişim Dergisi'nde ya da kitaplaştırılarak yayımlanması için <http://www.tbd.org.tr/onayliyorum> adresinde bulunan "Onaylıyorum" adlı belgenin yazar tarafından doldurulması ve doldurulan bu belgenin mektupla, faksla ya da taranmış bir dosya olarak e-posta yoluyla TBD'ye gönderilmesi gerekmektedir. Onaylıyorum, adlı belgeyi TBD'ye göndermeyen yarışmacılar yarışmaya kabul edilmeyeceklerdir.

3. SEÇİCİ KURUL

Hikmet Temel Akarsu, Bülent Akkoç, Zarife Biliz, İrmak Zileli, Murat Batmankaya, Erdem Erkul, M. Ali Özenci, Nezih Kuleyin

4. BİÇİM

- Öykü, yaygın olarak kullanılan bir kelime işlemciyle, "12" büyüklükte "Arial" karakter" seçilerek, yazılmalı ve e-postaya ekli bir dosya olarak gönderilmelidir.
- Gönderilen dosyanın adına öykünün adı verilmelidir.
- Öykü dosyasının içinde yazarla ilgili hiçbir bilgi olmamalıdır.
- e-postaya ekli diğer bir dosyanın içinde yazarın açık adı, kısa özgeçmişi, açık adresi ve telefon numarası ayrıca varsa web sitesi adresi bulunmalıdır. Yarışmada rumuz kullanmaya gerek yoktur.
- Yazarın kimlik bilgilerinin bulunduğu dosyanın adına yazarın adı verilmelidir.
- Öykü en fazla iki bin sözcükten oluşmalıdır.

5. YAPITIN TESLİMİ

Yapıt, 1 Ağustos 2011 tarihine dek bilimkurgu@tbd.org.tr adresine gönderilmelidir. Postayla gönderilen öyküler yarışmaya kabul edilmeyecektir.

Bilgi ve iletişim için: Ceyhan Atuf Kansu Caddesi 1246. Sokak No:4/17 Balgat/ANKARA
Tel: +90 (312) 473 8215 web: www.tbd.org.tr, eposta: tbd-merkez@tbd.org.tr

İnternet'in geleceği

Nezih KULEYIN
nezih@semor.com.tr

Uygarlık tarihi, özünde teknolojik gelişme sonucunda ortaya çıkan refahın, toplumun tüm kesimlerine yaygınlaştırılmasıdır. Bu nedenle şimdiye kadar insanlığın ürettiği teknolojik gelişmeler, eğer bir yarar sağlıyorsa kesinlikle tüm toplum katmanları tarafından benimsenmiş bu benimseme sonucunda da kullanımı yaygınlaşmıştır.

İslam toplumları, ortaya çıkan teknolojik gelişmelere en çok direnen toplumlar olmalarına rağmen, toplumsal yarar önünde durulamaz bir gerçeklik olarak ortaya çıkınca, onlar da önce direnmiş ama rağmen televizyon dahil tüm teknolojik gelişmeleri zaman içerisinde kabul etmiş ve uygulamışlardır.

İletişim araçlarının teknolojik gelişimi tüm diğer araçlara göre çok daha hızlı olmuştur. Özellikle de bilişim teknolojileri ile bütünleşen iletişimin

gelişim hızı, hiçbir başka sektör ile kıyaslanamayacak kadar büyük olmuş ama bu gelişme öyle bir sonuç doğurmuştur ki iletişim araçları artık her kesim için kendisi tarafından ya da kendisine karşı kullanılacak ciddi bir silah haline dönüşmüştür.

Bunun teknolojik gelişmeye bağlı ilginç bir nedeni vardır. Daha önceki teknolojilerde örneğin telefonda sizin söyledikleriniz kaydedilip içinde suç unsuru varsa ve dinleme yasal olarak yapılmış ise size karşı delil olarak kullanılabiliniyordu.

Ama şu anda kullanılan teknoloji suçun niteliğini karmaşık bir duruma getirmiştir. Suç olarak tanımlanan bir metin sizin bilgisayarınıza iradeniz dışında yüklenmiş olabileceği gibi, haberiniz dahi olmadan bilgisayarınızın kamerasından odanız taranarak elde edilen görüntüler size karşı suçlama amacı ile kullanılabilir. Ya da yazdığınız bir yazı isteminiz dışında makinenizden alınarak başka amaçlarla kullanılabilir.

Bu iki boyutlu bir sorunun doğmasına neden olmaktadır. Birinci sorun, sıradan vatandaşlar için doğmaktadır ki bu sorun, İnternet'in geleceği açısından çok ciddi sorunların doğmasına belki de kullanımının ciddi oranlarda azalmasına neden olabilecek bir sorundur. O da istem dışı olarak bilgisayarlara virüs ya da mesaj aracılığı ile suç sayılabilecek bilgilerin yüklenmesi ya da bilgisayarlarındaki bilgilerin yine istem dışı olarak başkaları tarafından ele geçirilmesi olgusudur.

Bazı kişilerin bu duruma karşı evlerindeki bağlantıları kullanmadıklarını ya da bazı kurumların ayrı bağlantı arayışları içerisinde oldukları basına yansımıştır. Bu durum önümüzdeki günlerde İnternet kullanımı konusunda yeni tartışmalar yaratacağa benzemektedir.

İkinci sorun ise devletlerin İnternet'i sorun olarak görmeleri ve kendilerine karşı olduğunu düşündükleri kişilerin İnternet erişimini engellemek amacı ile yeni kısıtlama yöntemleri geliştirmeleridir. Eskiden radyoya hâkim olan ülkeye hâkim olurdu ama günümüzde radyonun yerini alan İnternet, bu gücünden dolayı büyük bir tehdit altına girmiştir.

Son söz olarak söylenebilecek şudur: Bu derece gelişmiş bir teknolojinin, bu gelişkinliğinin kendini yiyen bir mekanizma konumuna gelmesi önlenemezse çanlar çalmaya başlamış demektir ve temennimiz odur ki çanların susma günü denetim mekanizmalarından dolayı İnternet kullanılamaz duruma gelmiş olmasın.

“CD’nin babası” öldü

SONY®

Sony’de dijital geçiş sürecini yöneten, şirketin yazılım ve eğlence ürünleri üreticisine dönüşmesinde büyük rol oynayan Norio Oga hayatını kaybetti.

Japon elektronik devi Sony’nin dijital çağa adapte olmasında ve müzik, film ve oyun sektörlerine damgasını vurmasında lider rol üstlenen efsanevi CEO Norio Ohga, 81 yaşında hayata gözlerini yumdu.

Şirketin 1982-1995 yılları arasında yönetim kurulu başkanlığını yapan Ohga, analog teknolojiden dijital geçiş sürecini yönetirken firmanın bir elektronik donanım şirketinden yazılım ve eğlence ürünleri üreticisine dönüşmesinde büyük rol oynadı. Kompakt diskin (Compact Disc-CD) potansiyelini 1970’lerde dillendirmeye başlayan Ohga, Sony’yi üretime hazırladı ve 1982’de dünyanın ilk müzik CD’sini yayımlattı. CD satışları, sadece 5 yıl sonra Japonya’da vinil plakları geride bıraktı.

Ohga, fiziki format üzerinde çalışılırken disklerin 12cm çağında olması için ısrar eden kişiydi. Amacı Beethoven’ın 9. Senfoni’sinin tek bir CD’ye sığmasını sağlamaktı. Bugün hâlâ kullanılan format, onu izleyen miniDisc ve DVD’lerin de öncüsü oldu.

Müzik, Ohga’nın hayatında temel faktördü. Tokyo Ulusal Güzel Sanatlar ve Müzik Akademisi’nde öğrenci olduğu yıllarda hedefi iyi bir opera sanatçısı olmaktı. Sony’nin kurucuları, ondaki müzik ve elektronik bilgisinden yararlanabileceklerini düşünerek 1953’te Ohga’ya iş teklifinde bulundu.

Henüz 30’lu yaşlarda, Japonya’da pek az rastlanan bir başarı göstererek, firmanın CEO’luğuna kadar yükselen Ohga, ilerleyen zamanda Sony’nin müzik işine girmesi, CBS Records ile Columbia Pictures’in satın alınması gibi o zamanlar şüpheyle bakılan operasyonlara imza attı. Ohga, firmanın oyun ve konsol proje ve yatırımlarını yönetti, PlayStation biriminin temellerini attı. 1995’te Sony yönetim kurulu başkanlığından ayrılan Ohga, 2000’e kadar fahri başkan olarak katkılarını sürdürdü. Ohga 1999’dan bu yana Tokyo Filarmoni Orkestrası’nın da genel sekreterliğini de yürütüyordu.

AMD, Türkiye ofisini açıyor

Türkiye’de artan tüketici sayısına karşılık vermek isteyen AMD, ofis açma çalışmalarını başlattı.

Teknoloji firmalarının Türkiye’ye olan ilgisi sürüyor. Türkiye’deki faaliyetlerinin yönetim ve kurumsal yapısını güçlendirmeyi planlayan AMD, 2 Mayıs 2011’de bir açıklama yapıp Türkiye’de ofis açmaya hazırlandığını duyurdu. Açıklamada, Türkiye’de yeni bir kuruluşu faaliyete geçirerek, ülkenin giderek artan tüketici pazarında sağlam bir yer edinmeye karar verildiği bildirildi. Yapılan açıklamada, Ortadoğu, Türkiye ve Afrika (META) bölgesinin satıştan sorumlu Başkan Yardımcılığı ve Genel Müdürlüğü’ne, Bernard Biolchini’nin (46) atandığı belirtildi. Dubai’de görev yapacak olan Biolchini, bölgenin tüm satış ve pazarlama faaliyetlerini yöneterek bölgede gelirleri arttırmak ve iş fırsatlarını geliştirmekten sorumlu olacak. Yeni yapılanmanın perakende ve tüketici odaklı faaliyetlere daha fazla önem verecek olması

nedeniyle, AMD’nin tüketiciye dönük faaliyetlerinin İş Geliştirme Müdürlüğü’ne Ömer Çelebioğlu atandı. Çelebioğlu, AMD Türkiye’nin son tüketici odaklı satış, pazarlama faaliyetleri, stratejik planlama ve iş geliştirme faaliyetlerinden sorumlu olacak. AMD Türkiye’nin Kanal Ortaklıklarından Sorumlu Yöneticisi Bahadır Erbaş kanal işbirliklerinin geliştirilmesi ve sürdürülebilirliğinden sorumlu olmaya devam edecek.

AMD Ortadoğu, Türkiye ve Afrika Bölgesi (META) Genel Müdürü Biolchini, “Türkiye, AMD’nin en çok önem verdiği ülkeler arasında. META Bölgesi büyüme stratejisi kapsamında Türkiye’de geliştirdiğimiz yeni yapı ile AMD’nin marka ve ürün bilinirliği artarak yeni iş fırsatları ortaya çıkaracak” dedi.

Ülkemizdeki müşteri ve şirketlere daha iyi hizmet vermeyi planlayan, bölge pazarında daha güçlü bir konuma sahip olmayı hedefleyen AMD Türkiye Ofisi, AMD’in marka ve ürün bilinirliğini artırmak için yeni pazarlama yöntemleri de uygulayacak.

Prof. Dr. Ethem Alpaydın: Sanki yapay zekâ gerçek oluyor

Hesaplama ve bellek gücü arttan, büyük miktarda veriyi işleyip bundan kural çıkarabilen programların “zeki” davrandığını bildiren Alpaydın, on yıl içinde kendi kendini kullanan otomobillerin gerçekleşeceğini tahmin ediyor.

Selçuk Özdemir - Ekmel Çetin

Türkiye Bilişim Derneği (TBD) Bilişim Dergisi olarak bu sayımızda yapay öğrenme konusunda önemli çalışmalar yapan Boğaziçi Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Öğretim Üyesi Prof. Ethem Alpaydın ile “Yapay Öğrenme” adlı Türkçe baskısı gerçekleştirilen “Machine Learning” kitabı üzerine bir söyleşi gerçekleştirdik.

İnternete erişim kurallarının sıkılaştırılmasıyla yanlışların çoğalacağına ve kuralların etrafından dolaşılıp saygınlığının kalmayacağına işaret eden Alpaydın, filtrelemenin isteğe bağlı olmasından yana.

Hesaplama ve bellek gücü arttan, büyük miktarda veriyi işleyip bundan kural çıkarabilen programların “zeki” davrandığını bildiren Alpaydın, yapay zekânın gerçekleşmeye başladığını, bu konu yapay öğrenme yöntemlerine önemli rol düştüğünü vurguladı.

“İnsan beyni, görebilen, konuşabilen, öğrenebilen bir donanım gerçeklemesidir” diyen Alpaydın, mühendislerin bu hammaddeye uygun başka bir donanım gerçeklemesi oluşturabileceğine dikkat çekti.

Kendi kendini kullanan otomobiller üzerinde çalışıldığını anlatan Alpaydın, en çok on yıl içinde bunun gerçekleşeceğini tahmin etti.

-Öncelikle, okuyucularımıza kendinizi kısaca tanıtabilir misiniz?

-1966, Malatya doğumluyum. 1983 yılında Kadıköy Anadolu Lisesi’ni, 1987’de Boğaziçi Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü’nü bitirdim. 1990 yılında İsviçre Ecole Polytechnique Fédérale de Lausanne’dan doktora derecemi aldım. 1991’de International Computer Science Institute (ICSI), Berkeley’de doktora sonrası araştırmacı olarak çalıştıktan sonra mezunu olduğum Boğaziçi Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümüne öğretim üyesi olarak katıldım. Halen aynı bölümde Profesör olarak çalışıyorum. Bu süre içinde MIT, ICSI ve İsviçre İdiap’a misafir araştırmacı olarak ziyaretler yaptım. Boğaziçi Üniversitesi Vakfı araştırmada Üstün Başarı Ödülü’nü 1998 yılında genç, 2008’de ise kıdemli öğretim üyesi olarak aldım. 1997’de Fulbright Senior Scholar, 2001’de Türkiye Bilimler Akademisi Gebip ve 2002’de Tübitak

Teşvik ödülleriyle layık görüldüm.

-Bugünlerde çok popüler bir konu olan İnternet’te filtreleme ile ilgili görüşleriniz nedir? Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK), kelime bazlı filtreleme yapıyor? Yani tek başına uygunsuz bir kelime başka bir kelimenin içinde geçtiği zaman, o kelime de uygunsuz kelime olarak filtreleniyor. Bu sorunla ilgili görüşleriniz ve çözümlerinizi alabilir miyiz?

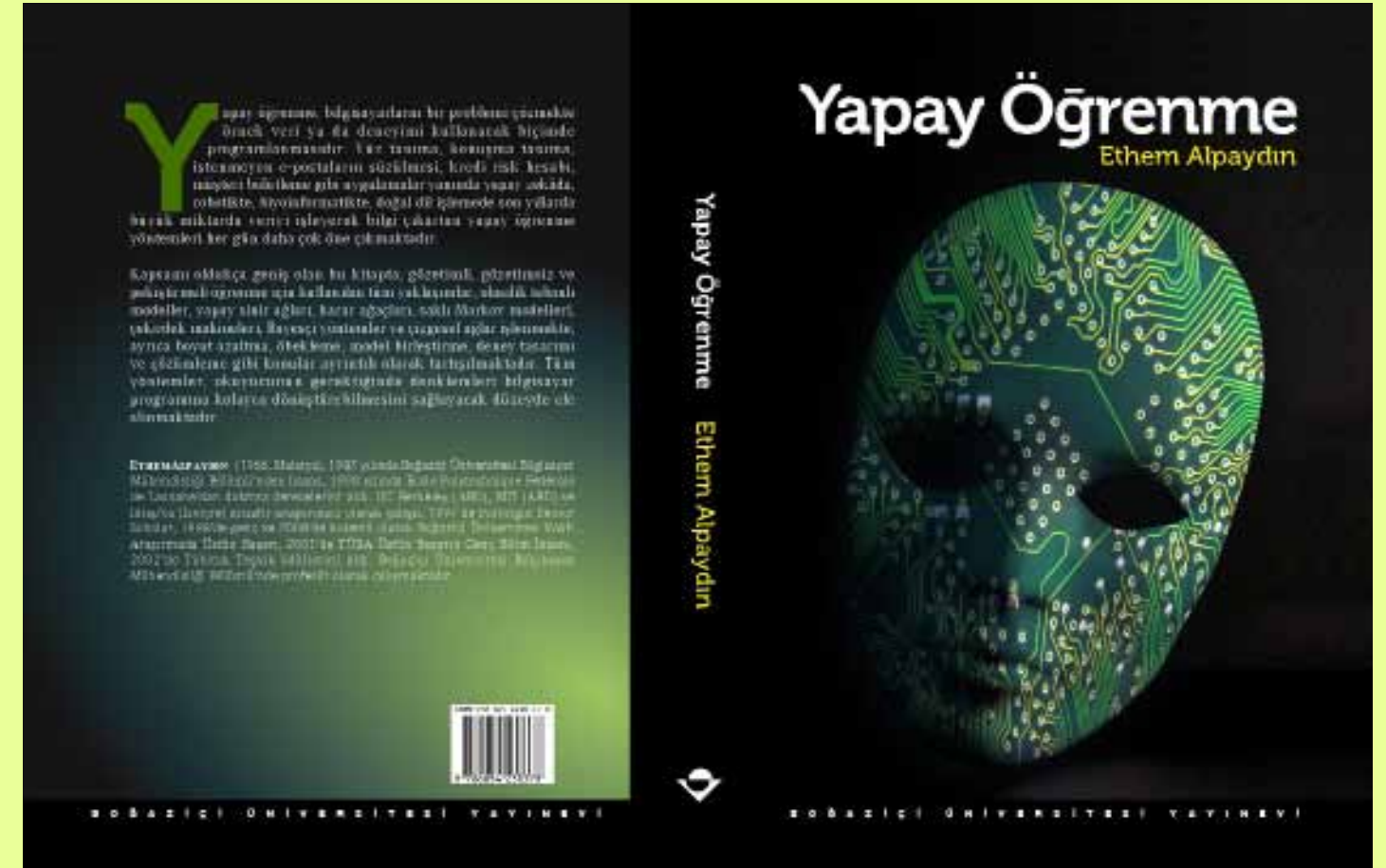
-Sözcük bazında filtreleme yeterli olmaz. İstenmeyen e-postaların yakalanmasında bunun çalışmadığını biliyoruz. Siz ne kural koyarsanız koyun karşı tarafta birileri onu atlamak için başka bir yöntem geliştirecektir. Böyle kurallarla hem istediğiniz her şeyi yakalayamazsınız, hem de geçerlileri yanlışlıkla engelleyebilirsiniz. Sınıflandırmada bunlara yanlış ekşi ve yanlış artı diyoruz; istenmeyen bir bağlantıya yanlışlıkla izin vererseniz bu yanlış artı, geçerli bir bağlantıyı yanlışlıkla engellerseniz bu da yanlış eksidir. Yanlış artılar kadar yanlış eksilerin de maliyeti vardır ve kuralları sıkılaştırdıkça yanlış eksiler çoğalır. Bu durumda herkes bir süre sonra bu kuralların etrafından dolaşmaya başlar (Youtube yasağında olduğu gibi) ve kuralların saygınlığı kalmaz. Böyle bir filtrelemenin isteğe bağlı olması gerekir; isteyen anne babalar, okullar, vs böyle bağlanır, istemeyen yetişkinlerse kendi filtrelemesini kendisi yapar, ya da yapmaz.

- Yapay Öğrenme adlı kitabı yazma ihtiyacını neden duydunuz? Bu kitap bilişimle ilgili bölümlerde ders kitabı olarak da kullanılabilir mi?

-Yapay öğrenme yöntemleri, örüntü tanıma, veri madenciliği, bilgi erişimi gibi birçok alanda son on yılda gittikçe daha yaygın olarak kullanılıyor. Bu konuda verilen dersler de bu yüzden yeni ve ders kitabı eksikliği vardı. Konu, bilgisayar mühendisliği ve istatistik arasında disiplinlerarası bir konu olduğu için içeriğini de bilgisayar mühendisliği öğrencileri için uygun bir biçimde sunmak gerekiyor. Bu kitap, benim Boğaziçi Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü’nde verdiğim lisansüstü ders notlarım olarak başladı. Farklı kaynaklardan bilgileri birleştirip ortak bir gösterimle sununca, gerekli istatistik bilgisini ekleyip üstüne kendi araştırmalarımla edindiğim deneyimi de eklediğimde bu kitap ortaya çıktı. Kitabın aslı İngilizce ve ABD’de MIT Press tarafından birinci baskısı 2004, ikinci baskısı ise 2010’da basıldı. Türkçe çeviri, bu ikinci baskının çevirisi. Bu kitaplar, dünyada birçok ülkede hem lisans son sınıf seçmeli, hem de lisansüstü derslerde ders kitabı olarak kullanıldı ve kullanılıyor. Almanca ve Çince çevirileri de var. Bu kitabı Türkçe’ye çevirirken amacım, Türkiye’deki üniversitelerde ders kitabı olarak kullanılmasıydı, çünkü Türkiye’deki birçok üniversitede de yapay öğrenme ya da veri madenciliği dersleri olduğunu ve bu konularda araştırma yapıldığını biliyorum. Ayrıca Türkiye’de finans kurumlarında, perakende sektöründe, telekomünikasyonda veri madenciliğiyle ilgili çalışmalar yapıldığını da biliyorum ve kitabın bu çalışmalarda da bir yardımcı kaynak olabileceğini umuyorum.

- Kitabınızın önsözünde bilim adamlarının yapay öğrenme için mühendislerin bilgisinin yetersiz olduğunu söylediklerinden bahsediyorsunuz. Burada ne demek istiyorsunuz? Biraz açabilir misiniz?

-Yapay öğrenme değil de yapay zekâyı kastettim. Yapay zekânın hep, şu an için ulaşılamayan, ama bir gün yepyeni bir kuram, yepyeni bir programlama paradigması, ya da yepyeni bir teknoloji bulduğumuzda mümkün olabilecek bir amaç olduğu söylenirdi. Ama sanki bu doğru değil artık. Elimizdeki hesaplama ve bellek gücü arttıkça, büyük miktarda veriyi işleyerek bundan kural

çıkarabilen programlar oldukça “zeki” davranmaya başladılar. Örneğin satrançta artık şampiyon bir bilgisayar programı ve veri tabanında geçmişte oynanmış çok çok büyük miktarda oyunu saklayarak karar veriyor, birkaç ay önce IBM’in Watson sistemi, “jeopardy” yarışma programında insanları yine çok büyük miktarda veriyi çok hızla inceleyerek yendi. Arama motorlarının, istenmeyen e-postaların süzülmesinin gittikçe nasıl iyileştiğini hepimiz biliyoruz. Sanki yapay zekâ gerçek oluyor ve bu konudaki en önemli rol, büyük miktarda veriden kural çıkaran yapay öğrenme yöntemlerine düşüyor.

- Kitabınızda geçen “ilişkilendirme modeli” şirketlere ve müşterilere ne tür avantajlar getirecektir? Bu modeli kullanan hangi firmalar var?

-Firmalar için müşteri ilişkileri yönetimi gittikçe önemli hale geliyor. Firmalar, artık hangi ürününü hangi tür müşterinin aldığını bilmek istiyor. Firmaların bir istediği de çapraz satış yapabilmek, yani A ürününü alan müşteriye B ürününü de satabilmek. Bunun için A ve B ürünleri arasındaki ilişkinin bulunması önemli. Eğer böyle bir ilişki varsa firma, A alan ama B almayan müşterileri kazanmak için farklı stratejiler, kampanyalar, promosyonlar geliştirebilir; bu da yepyeni bir müşteri kazanmaktan çoğu zaman daha kolaydır. Bunun en büyük uygulama alanı perakende sektörüdür. Bir süpermarkete belli malları almak için giren müşteriye başka ne mallar satabilirsiniz? Ya da belli bir kitabı almak için sitenize gelen müşteriye başka hangi kitabı önerebilirsiniz? Böylece müşteri de gereksinim duyduğu ürünleri tek bir kaynaktan daha kolayca ve belki daha ucuza edinebilir.

- Yapay öğrenme ile geçmiş tecrübe ya da örnek verilerden öğrenme ve ona göre programlama sağlanırken olağan dışı durumlarda önemli olan bilgiyi kaçırmanın maliyeti nedir?

Örneğin, program istenmeyen e-postaları eski örneklerle göre ayırırken önemli bir postayı da bir özelliğinden dolayı spam klasörüne atabilir ve bu kullanıcının gözünden kaçması durumunda istenmeyen durumlarla sonuçlanabilir. Bu önlenbilir mi ya da yapay öğrenme olsa bile insan desteği gerekir mi?

-Bu önemli bir konu; İnternet filtreleme sorunuzda da bahsettim. Yanlış kararlar iki türlüdür ve bunların maliyetleri aynı değildir. Çok önemli bir e-postayı kaçırmanın maliyeti yüksek olabilir; bu

maliyet istenmeyen 100 e-postaya boşuna bakmaktan daha maliyetli olabilir. Ya da deprem tahmini örneğini düşünün. Deprem olmayacakken "Yarın deprem olacak" diye tahmin yaparsanız bu kötüdür, herkes boşuna paniğe kapılır, ama deprem olacakken "Yarın deprem olmayacak" diye tahmin yapmak çok daha kötüdür.

Yapay öğrenme içinde bu farklı maliyetleri göz önüne alarak karar vermek için yöntemler var. İstersek algoritma, artı ya da eksi karar vermek yanında emin olmadığı durumlar için "şüpheli" kararı da verebilir ve böylesi şüpheli örnekler bir insan tarafından incelenebilir. Postanede zarfları, üstündeki posta kodlarını okuyarak tasnif eden bir görüntü tanıma sistemini düşünelim. Posta kodu güvenle okunamayan az sayıda zarf için karar vermek yerine bunlar bir insanın önüne düşürülebilir ve insan bu zarfları posta kodu yanında başka özelliklerine göre, örneğin adresi okuyarak, sınıflandırabilir.

- İnsan beyni çalışma yapısına en uygun model olarak yapay sinir ağları gösterilmiştir. Bunların çalışma prensipleri

açısından aralarındaki benzerlikler ve ayrılıklar nedir?

-David Marr, bilgi işleyen sistemlerin üç düzeyde incelenebileceğini söyler. Bunlar yukardan aşağıya, 1) Hesaplama kuramı, 2) Gösterim ve algoritma ile 3) Donanım gerçeklemesidir. Herhangi bir gösterim ve algoritma için birden çok olası donanım gerçeklemesi olabilir; aynı biçimde, herhangi bir hesaplama kuramı için birden çok gösterim ve algoritma olabilir. Örneğin sayıları sıralamak için farklı algoritmalar vardır; Heapsort, Quicksort, vs. Bu algoritmalarından herhangi birini farklı işlemciler için derlediğinizde farklı donanım gerçeklemeleri oluşacaktır, ama bu kodların hepsi aynı kuramı, sıralama işini gerçekler. Bir başka sıkça verilen örnek olarak, serçe ve Boeing 747 iki farklı donanım gerçeklemesidir, ikisi de uçar, ikisi de aynı hesaplama kuramına, aerodinamiğe dayanır.

Benzer biçimde, insan beyni, görebilen, konuşabilen, öğrenebilen bir donanım gerçeklemesidir. Eğer bu donanım gerçeklemesinden hareket ederek daha üst düzeydeki gösterim ve algoritma düzeyine, oradan da zekânın hesaplama kuramına çıkabilirsek ardından biz mühendisler bu kuramı kullanarak elimizdeki hammaddeye uygun başka bir donanım gerçeklemesi oluşturabiliriz. Doğa uçma için elindeki hammaddeyle serçeleri yaptı, bizse uçağı yaptık. İkisi de uçar ama uçak kanatlarını çırpamaz, yerine pervanesi ya da jet motoru vardır, çünkü aerodinamiğe göre önemli olan o itme gücünü vermektir, bunun tek yolu da kanat çırpmağı değildir. Leonardo da Vinci'nin çizimlerinden büyük kanatlar takmış insanları hatırlarsınız ama bu bizim için doğru çözüm değil, çünkü bizim kol kaslarımız, kendi ağırlığımızı havalandıracak kanatları çırpabilecek güçte değil. İnsan beyninin karmaşık bir ağ oluşturan sinir hücrelerinden oluştuğunu biliyoruz. Yapay sinir ağları araştırmasındaki amaç böylesi ağlar için matematiksel modeller oluşturmak ve bu ağların ne tür işleri yapabildiğini görebilmek. Yani donanım gerçeklemesinden bir üst düzeye, gösterim ve algoritma düzeyine çıkabilmek. İstenen beynin fiziksel, kimyasal ayrıntılarından olabildiğince soyutlanmış genel bir kuram oluşturabilmek. Serçenin tüylerinin renginin uçmaya bir etkisi olmaması ama kanadının biçiminin önemli olması gibi.

-Alvinn'in modeli ile bir aracın belirli bir rota üzerinde kullanımının kaydedilerek daha sonra insansız bir araçla aynı yolun kat edilmesi mümkün müdür? Bu yakın zamanda yaygın olarak uygulanabilir bir teknoloji haline gelir mi?

-Kendi kendini kullanan otomobiller üzerinde çok çalışılan bir konu, en çok on yıl içinde gerçekleşeceğini tahmin ediyorum. Kendisi park eden otomobiller zaten var. Böylece hem insanlar yolculuk ederken daha rahat edecek, hem de toplam randıman artabilecek. Otomobil şoförü izleyerek öğrenebilir tabii; hangi durumlarda şoförün ne yaptığı kaydedilip bundan kurallar çıkarılabilir, ama zaten bunun her araba için ayrıca yapılması gerekmez. Böyle bir elektronik şoförün tepki zamanı insana göre çok daha kısa olacaktır.

Böylesi otomobiller, bir merkezle ya da birbirleriyle iletişim kurup kendi aralarında sıralama, birbirlerine yol verme vs gibi eylemleri insan sürücülere göre çok daha kolay, hızlı ve eşitliği koruyarak yapabilir. Örneğin yollardaki sıkışıklığın en büyük nedeni şerit değiştirmelerin doğru yapılmamasıdır. İstanbul'u düşünün, iki kıta arasında iki köprü var ve toplam 6 şerit gidiş, 6 şerit dönüş var. O şeritleri besleyen trafiğin düzenlenmesiyle, örneğin otoyol üzerinde tren gibi aynı ve yüksek hızda, az aralıkla birbirini izleyen otomobil dizileri oluşturulmasıyla ancak bu kapasite artırılabilir. Bu konuda da araştırmalar var.

Burada en zor iş, yola bir tane insan şoförlü araç çıktığında ne yapılacağı olacak :)

e - i n s a f

TBD Kamu-BİB 13. Bilişim Platformu sırasında “Yirmi yıl önce, herhangi bir kamu hizmetinden yararlanırken bizden belge istenmediği gün e-Devlet oluruz” diyen Sayın Ünal Yarımağan’ın, belirttiği gün geldi mi? e-Devlet’in simgesi belge istenmeksizin yalnızca bilgi ile işini gören insan mı olacak?

Sim

İ. İlker Tabak*
ilker.tabak@bilisim.com.tr

“e-Devlet

te Yeni Açılımlar” oturumunda konuşmacılar veri merkezlerinin öneminden söz ederken temel noktanın bilgi olduğunun altını çizdiler. Verinin bilgiye dönüşerek hızlı ulaşılabilir olması ile sunulacak vatandaş odaklı hizmetlerin yararları yinelenildi.

Başarılı kamu uygulamalarını üst üste koyarak e-devlete ulaşamayacağımızı anımsatan Sayın Rahmi Aktepe, e-devlet için talep yaratmak gerektiğini paylaşarak “hedef vatandaş olmalı” dedi. Teknolojinin bir araç olduğu, dönüşümün önemli olduğu vurgulandı. Vatandaş odaklı olmak konusu sık sık dile getirildi.

Seçimden seçime anımsanan vatandaşlar gerçekten e-vatandaş olabilecek mi?

BTK tarafından yayımlanan “Türkiye Elektronik Haberleşme Sektörü Üç Aylık Pazar Verileri Raporu”na göre 2011 yılı birinci çeyreği itibariyle Türkiye’deki toplam İnternet abone sayısı 9,2 milyona ulaşmıştır. Türkiye İnternet aboneliğinde 2011 yılının birinci çeyreğinde, bir önceki üç aylık döneme göre yüzde 6,1 artış gerçekleşmiş olup fiber, kablo ve özellikle mobil İnternet abonelerinin artmasıyla birlikte İnternet abone sayılarındaki genel artış eğilimi de devam etmiştir. Toplam İnternet abone sayılarının yıllık büyüme oranı ise hızlanarak yüzde 24 olarak gerçekleşmiştir.

Mart 2011 itibariyle Türkiye’de yaklaşık yüzde 84 penetrasyon oranına karşılık gelen toplam 61,7 milyon mobil abone bulunmaktadır. Daha önceki dönemlerde sürekli artış eğiliminde olan mobil abone sayısı ve penetrasyon oranının 2009 yılı başından itibaren artış eğiliminin durduğu görülmektedir. Artış eğiliminin durmasının numara taşınabilirliği ile birlikte işletmeciler tarafından sunulan “her yöne” tarifeler nedeni ile kullanıcıların ikinci aboneliklerini iptal ettirmesi sonucu gerçekleştiği değerlendirilmektedir. Temmuz 2009’da 3G hizmet sunumunun başlamasıyla Mart 2011 itibariyle 3G abone sayısı 21,4 milyona ulaşmıştır.

Cep telefonlarının genellikle 9 yaş üstü kişiler tarafından kullanıldığı varsayımından hareketle, 0-9 yaş nüfus hariç olmak üzere hesaplanan mobil penetrasyon oranının yüzde 100’ün üzerine çıktığı görülmektedir.

Verilerden de anlaşıldığı üzere, vatandaşımızın gerek sabit hatlardan gerekse mobil hatlar üzerinden her türlü e-yleme hazır olduğunu anlıyoruz.

e-Devlet, eğer etkin devlet olacaksa bu e-tekili, e-ğlendirici, e-ğitici evrenin önünde e-ngel olmamalıdır. Çocukların e-beveynlerin kontrolünü ele geçirmemesi amacıyla da olsa İnternet kısıtlanmamalıdır.

Özgür insan ve özgür İnternet için e-insaf.

(*) Bs. Müh., Bilişim Ltd. Paz. ve Satış Md.
TBD Ankara Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı

Kamu-BİB, “e-Devlet’te yeni açılımlar”ı irdeledi

Dünyada başka örneği olmayan, gönüllü ve geniş bir katılımı organize edilen, tüm kamu bilgi işlem yöneticilerinin doğal üyesi oldukları platformun 13. toplantısında, modellenecek e-devlet üst yapısı, bilişim etiği ve kamu-özel sektör işbirliğinde BT alım yöntemleri ele alındı.

İşbirliği Çerçevesinde BT Alım Yöntemleri” başlıklı raporlar ele alınıp tartışıldı.

Microsoft Kamu Sektörü E-Devlet Uygulamaları Genel Müdürü Rodrigo Becerra Mizuno’nun çağrılı konuşmacı olduğu toplantıda, “e-Devlet’te yeni açılımlar” Forum’unu TBD Başkanı Menteş yönetti. “E-Devlet Üst Yapısı” oturumu Dr. Ahmet Sarıcan; “Bilişim Etiği” oturumu Prof. Dr. Hasan Kazdağlı ve “Kamu Özel Sektör İşbirliği Çerçevesinde BT Alım Yöntemleri” oturumu ise Prof. Dr. Kürşat Çağıltay başkanlığında yapıldı.

Etkinliğin ikinci günü sabah Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı Özürlülük Araştırmaları ve İstatistik Dairesi Başkanı Abdülkadir Anaç “Özürlü bireylerin bilgiye erişimi konusunda kamu bilgi işlem merkezlerinin yapması gerekenler” başlıklı özel oturumda toplumun özür-

Türkiye Bilişim Derneği’nin (TBD) her yıl düzenlediği geleneksel etkinliklerinden biri olan Kamu Bilgi İşlem Merkezleri Yöneticileri Birliği (Kamu-BİB), Kamu Bilişim Platformu etkinliği, 12-15 Mayıs 2011’de yapıldı. “E-Devlet’te Yeni Açılımlar” ana temasıyla, Antalya Susesi Resort Otel’de gerçekleştirilen etkinlik, TBD Ankara Şubesi’nce düzenlendi. BİM yöneticileri, sektör ve uzmanların bir araya gelerek hazırladıkları raporların ilgili tüm kesimlerle paylaşıldığı etkinliğin sponsorluğunu Ericsson, Microsoft ve Turkcell üstlendi. Kamu-BİB’i bu yıl, Ulaştırma Bakanlığı ile Bilgi Teknolojileri ve

İletişim Kurumu (BTK) da destekledi.

Etkinliğin açılış konuşmalarını TBD Kamu Bilişim Platformu Başkanı Mehmet Yılmaz, TBD Ankara Şube Başkanı İlker Tabak, TBD Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Turhan Menteş, Microsoft Türkiye Genel Müdür Yardımcısı Cemal Akyel, Ericsson Türkiye Genel Müdür Yardımcısı Cenk Alper, Turkcell’den Tuğrul Cora ile Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) Başkanı Dr. Tayfun Acarer yaptı. Ülkemizin bilgi toplumuna geçiş çalışmalarında kamu bilgi işlem birimleri ve sektörel katılımı; BT’nin etkili ve yaygın kullanımı, kamu hizmet-

lerinin etkin ve verimli sunabilmesi için ulusal bilişim politikalarının oluşturulmasına katkı sağlanması, bilgi paylaşımının artırılması, mesleki dayanışmanın geliştirilmesi ve sorunlara ortak çözümler oluşturulması konularında farkındalık yaratmak ve sinerji oluşturma amacıyla 1997’de kurulan TBD Kamu-BİB’in 13. toplantısında, Açılış Forumu’nun dışında bir davetli konuşmacı ile birlikte, bir özel olmak üzere toplam 4 oturumda, oturum başkanları, konuşmacı ve etkinlik çalışma grubu üyesi 23 kişi, görüş ve değerlendirmelerini katılımcılarla paylaştı. Etkinlikte, “E-Devlet Üst Yapısı”, “Bilişim Etiği” ve “Kamu Özel Sektör

lülere bakışını ve yapılması gerekenleri anlattı. Etkinliğin son gecesi Yeni Türkü beğenilen bir konser gerçekleştirirken Terdata etkinlik sponsoru; Allied Telesis, Bilsistek, Birikim, Biznet, Datasec, Deltoid, EMC, Hayat, HP, IBM, Innova, KoçSistem, Lexmark, Necron, Türkiye Noterler Birliği, Orbim, Probil, Riverbed, SAP, Servus, Süperonline, UyumSoft, Vestel ve YD yazılım ise yardımcı sponsorlar oldu. Cisco, Epson, HCS, Kale Yazılım, Oracle, Oyteck, Profelis ve Symantek ise etkinliği destekleyen sponsorlar arasında yer aldı.

Sektörde sinerji yaratan bir oluşum

Etkinliğin açılışını yapan Kamu Bilişim Platformu Başkanı Mehmet Yilmazer, 22 Nisan 1971'de TBD'nin bu yıl 40'inci yılını kutladığını, 1999'da TBD Kamu-BİB olarak başlatılan Kamu Bilişim Platformu'nun 40.'sını yapmanın en büyük arzuları olduğunu belirterek "Bilişim politikalarının belirlenmesine katkı sağlamak, bilişim çalışanlarının sorunlarını tartışmak ve sektörde sinerji yaratmak en büyük sorumluluklarımız" dedi.

"Her geçen gün sektörde hizmet ve görevler çoğalmakta, yenilikçiliğin bir ürünü olarak akla gelmeyen, düşünülmeyen, yeni karmaşık ve çeşitli hizmet alanları çığ gibi büyümekte ve bu istekler bilişim teknolojilerini kullanan birimlerde ve dolayısıyla burada çalışan bilişim personelinin istenmektedir" diyen Yilmazer, sektörde bilişim personeli ihtiyacının arttığını söyledi. Yilmazer, Eylül 2010'dan bu yana çalışma gruplarının raporların 2 gün boyunca etkinlikte tartışılacağını ve TBD internet sitesinde yayınlanacağını duyurdu.

"Bireysel birikimlerin kurumsallaştığı bir yapı"

TBD Ankara Şube'nin 16 Mayıs 2008'de kurulduğu anımsatan Şube Başkanı İlker Tabak, şunları söyledi:

"Gücünü ve etkisini, bilişimcilerin birey olarak verdiği gönüllü desteklerden alan TBD, 40 yıllık bireysel birikimlerin kurumsallaştığı bir yapıdır. TBD, tüm bilişimcilerin, üyesi olsun ya da olmasın, hepsinin meslekî çıkarlarını da korumak zorunda olan bir şemsiye örgüttür. Unutmayalım ki, TBD, öncelikle meslektaşlarımızın örgütüdür. TBD, yalnızca bir meslek örgütü değil, aynı zamanda disiplinler arası uğraş alanı nedeniyle ülke sorunlarına çözüm üreten biz bilişimcilerin ortak akıl platformudur. Bilişim profesyonellerinin birikimlerini paylaştığı bir çatı örgütüdür."

TBD'nin bilişim toplumu olma yolunda tüm vatandaşların sorunlarına eğilen bir STK olduğuna dikkat çeken Tabak, "bir STK olarak, bilişim alanındaki eylem ve söylem-

lerini kamu yararını gözeterek ve iyi niyetle gerçekleştirirken, toplumsal bir kurum kimliğinde olduğunu unutmadan, gerektiğinde karşı görüşünü, geçmişte olduğu gibi, bugün de taviz vermeksizin belirtmekten" çekinmediklerini vurguladı.

Derneğin diğer şubelerinin ilgi alanındaki 24 il dışında kalan 57 il, başka bir tanımlamayla nüfusun yüzde 53,2'sinin Ankara Şubesi'nin ilgi alanını oluşturduğunu anlatan Tabak, konuşmasını "Katılım ve katkılarıyla tüm kamu çalışanlarının da içinde olduğu bir 'Sosyal Dönüşüm' hamlesi ile 'e-Devlet'e, 'Bilişim Toplumu'na dönüşümü başaracağız. Buna inanıyorum! Sizlerin de inanmanızı bekliyorum ve istiyorum! Gelin bunu hep beraber başaralım!" diye bitirdi.

Menteş: Çekinmeden fikrimizi söylemeliyiz

TBD Başkanı Turhan Menteş, konuşmasına "Bir efsane olan bu etkinlik, tam 13 yıldır, gönüllülük esasıyla dışarıdan hiçbir katkı almadan devam ediyor. İyi ki varsınız, bu çalışmaları yürütüyorsunuz" diye başladı. Gönüllülük esasıyla çalışan derneğin gün geçtikçe etkinliğini artırdığını belirten Menteş, siyasetler üstü çalışan bir sivil toplum örgütü olduğunu ve kendi alanındaki mesleki dayanışmayı geliştirdiğinin altını çizdi.

Menteş, derneğin kendi gelişimini sürdürürken, toplumun da gelişmesine katkı sağlamak zorunda olduğuna işaret ederek gidemedikleri illere de gitmeleri gerektiğini düşündüklerini, ulaşılan il sayısının bu yıla 10'a çıkarmayı planladıklarını bildirdi. Etkinlikte iki gün boyunca katılımcılığın güzel bir örneğini vereceklerini belirten Menteş, kamunun yapacağı düzenlemelerle ilgili olarak, sivil toplum örgütlerinin görüşlerini alarak hareket

etmesinin daha doğru olacağını işaret ederek şunları söyledi:

"Ülkemizin geleceğiyle ilgili konularda çekinmeden fikrimizi söylememiz gerekiyor. Katılımcılıkla neler yapılabileceğinin pek çok kişi farkında değil. Hâlâ katılımcılık konusunda bir zemin bulunmuş değil. Kamu-devlet-vatandaş ilişkilerinde bunu daha kuramadık. Devletin her zaman en iyi ben bilirim anlayışından, vatandaşın da devlete karşı ben-

zer tutumundan vazgeçilmiş değil. Birçok çalışma yapılırken görüşümüz alınmıyor. 'Ben vatandaşım adına düşünür ve karar veririm' deniliyor. Bu yaklaşımı değiştirmemiz gerekir. Katılımcılık olmadan bilgi toplumuna geçiş olamaz. Sivil inisiyatif olarak katılımcılığa daha akılcı yaklaşım her zaman eksikleri söyledik. Son bir aydır olan tartışmaları biliyorsunuz. Bizim burada eğriye eğri, doğruya doğru dememiz gerekiyor.

Hiçbir konuda görüşümüz alınmıyor. Kararlar alınırken, STK'ların görüşlerinin alınması ve süreçlere katkı vermesinin önünün açılması gerekiyor. Bunun yavaş yavaş uygulandığını görüyoruz. STK'lar bazen de doğru kullanılamayabiliyor. Biz TBD olarak her zaman siyasetler üstü tavrımızdan vazgeçmedik ve fikrimizi açıkça söylemekten vazgeçmedik." İlk defa, sistemli bir çalışmayla, tersten modelleyerek e-devlet üst yapısının ne olacağının ortaya koymaya çalışılacağına dikkat çeken Menteş, Kamu-BİB etkinliğinin, Türkiye'nin geleceğinin yönlendirileceği ve kamu çalışmalarına yön verilecek bir platform olduğunu vurguladı.

Bulut bilişim için mevzuat ve politikaları gözden geçirilmeli

Microsoft Türkiye Genel Müdür Yardımcısı Cemal Akyel, "Bulut Bilişim ve Coğrafi Bilgi Sistemleri" konulu bir sunum yaptı. Bu sistemlerin kamuda kullanımının büyük yararlar sağlayacağını anlatan Akyel, Avrupa Birliği (AB)

tarafından desteklenen "Yerküreyi İzleme" (Eye on Earth-<http://www.eyearth.eu>) projesinden söz etti. Microsoft'un arama motoru hizmeti Bing üzerindeki haritalarla su ve hava kirliliğini takip etmeyi amaçlayan projenin altyapısında bulut servisleri oluşturmayı sağlayan Microsoft Azure teknolojisi yer alıyor. Türkiye'nin de üye olmaya ve verilerden yararlanmaya çalıştığı projede, hava kalitesi ve durumu hakkındaki bilgiler ilk elden vatandaşlara sunuluyor. AB'nin 2020'de ulusal rekabet açısından tek bir sınırı olmayan sayısal bir pazar öngördüğünü bildiren Akyel, bulut bilişim için kamunun yeni iş ve iş yapma modelleri, güvenlik ve yazılımla ilgili mevzuat ile politikalarının yeniden gözden geçirilmesi gerektiğine işaret etti. Ericsson Türkiye Genel Müdür Yardımcısı Cenk Alper, geçmişe kısa bir yolculuk yapıp dünyada 120, Türkiye'de 1920'lerden bu yana faaliyet gösteren Ericsson'ın, ülkemizdeki bazı "ilk"lerine ilişkin bilgi verdi. Türkiye'deki ilk sabit iletişim altyapısını ve hâlâ Dolmabahçe Sarayı'nda çalışmakta olan ilk telefon hattını kurduklarını anlatan Alper, 1925'te İzmir ve çevresinde o dönem itibarıyla çok büyük kapasiteli kabul edilen, 2416 aboneye hizmet verecek ilk telefon santralini hayata geçirdiklerini anımsattı.

Alper, şirketin kurucusu Lars Magnus Ericsson'un Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'e el yapımı özel bir telefon hediye ettiğini ve bu telefonun hâlâ Dolmabahçe Sarayı'nda sergilendiğini söyledi. 1993'te GSM teknolojisini Türkiye'ye getirdiklerini ve ilk mobil iletişim altyapısını kurduklarını belirten Alper, halen Türkiye'nin 3G konusunda ana tedarikçisi olarak hizmet verdiklerini vurguladı.

Kamu ses hizmeti alımını ihale ile yapmalı

Turkcell'den Tuğrul Cora ise ses dışı gelirlerin daha fazla olmaya başladığını belirterek "Mobilde ses işi tali bir iş olma yolunda ilerlerken, veri hizmeti ana işimiz olma yolunda ilerliyor" dedi.

Mevcut Telekom fiber altyapısının bir alternatifi kurduklarını bildiren Cora, bugün "mobil

İnternet devrimi" yaşadığımızı söyledi. Mobil İnternet kullanımının büyük ölçüde artış gösterdiğini belirten Cora, Türkiye'deki mobil operatörlerin yüzde 30'unun İnternet'e akıllı cihazlarla bağlandığını, İnternete bağlı cihaz sayısında da artış yaşandığını, 3-5 yıl içinde 5 milyar insan ve 50 milyar nesne ya da cihazın makineden makineye İnternet şebekesine erişeceğini bildirdi.

Cora, kamuda ses hizmeti alımının, ihaleye çıkılmadan doğrudan alım yoluyla yapıldığını anımsatıp bu süreçlerin ihale yoluyla yapılmasının da yararlı olacağına dikkat çekti.

BTK Başkanı Acarer: Yeni petrolün adı veri

Açılış töreninin son konuşmacısı olan BTK Başkanı Tayfun Acarer, global krizin en şiddetli olduğu dönemde bile, bilişim sektörünün hızlı büyüdüğü ve diğer sektörlerle de katkı verdiğine değinerek "TBD'nin süreçlere olumlu bakması sektörün gelişmesinde çok önemli" dedi.

Bilişim sektörünün hacminin 35 milyar bulduğunu anımsatan, Türkiye'deki İnternet kullanımı ve kullanıcı sayısındaki artışının sevindirici olduğunu belirten Acarer, bilişim sektöründe önemli değişimler yaşandığını vurgulayarak, "Her şeyden önce bazı kavramlar ortaya çıktı ve değişti. Yeni petrolün adı, 'veri'dir. Önümüzdeki dönemde petrolün yerini veri alacak. Petrol hatlarının yerine, verilerin aktığı kanallar ortaya çıkacak" diye konuştu.

Yeni ekonomi firmalarının ülkeler üzerindeki etkilerinin de önemli olduğunu vurgulayan Acarer, teknoloji firmalarının ABD'nin gelirine etkisinin yüzde 20'yi geçtiğine de dikkat çekti. İnternet medyasına da değinen Acarer,

konusmasına şöyle devam etti:

“Şimdi İnternet medyası diye yepyeni bir kavram gelişti. Her şeyin bir arada sunulduğu, verinin, içeriğin, sesin tek paket içinde verildiği servisler gelişti. Ancak biz Türkçe içerik üretmiyoruz. Bu, çok ciddi bir sıkıntı. Türk halkının çok hızlı düşünme kabiliyetine baktığımızda, niçin Türkçe içerik üretemediğimize bakmamız lazım.”

“Güvenli İnternet Kullanımı” tartışmalarına da değinen Acarer, şunları söyledi:

“Bir olayın 180 derece nasıl döndüğünü, hayret ve ibretle izliyorum. Bu yeni bir olay değil. 28 Temmuz 2010’da tüketici hakları örgütleriyle ortaklaşa ortaya koyduğumuz şey bu. ‘Güvenli İnternet hizmeti kullanıcılara ücretsiz sunulacaktır’ denildi.

11 ay önceki prensip kararı alınmış, 3 ay önce de alınmış kurul kararından bahsediyoruz. Bu konu şimdi 3 hafta önce karşımıza bu şekilde çıkarıldı. 32 milyon İnternet abonesi, standart ya da mevcut profil dediğimiz profile. Şu anda bunlardan isteyenler kendi iradeleriyle ‘güvenli İnternet profili’ denilen bir profile isterlerse geçerler. İsterlerse de bunda çocuk veya aile profilini seçerler, beğenmezlerse geri dönerler. Bu ücretsiz sunulacak. İsteyen kullanır ya da kullanmaz.

‘Neden devlet bunu yapıyor?’ deniliyor. Mevcut servis sağlayıcılar bunu ücretli vermiyor mu? Şu anda ne yapıyorsanız, 22 Ağustos’tan sonra da aynısına sahipsiniz. Gündüz bir profil, akşam bir başka bir profile geçilebilir. Sunulmuş bir haktır bu, isteyen kullanır, istemeyen kullanmaz.

2010 yılında bununla ilgili çalışmalar yapıldı. STK’lardan görüş alma ve ‘web’e koyup askıda

kalma süresi oldu. İsteğe bağlı bir seçenektir bu. İsteyen kullanır istemeyen kullanmaz. Kararın alındığı tarihten itibaren de bu ‘web’de yayınlanmaktadır. Karar okunsaydı bu kadar tartışma olmayacaktı.”

Açılış konuşmalarının ardından sponsorlara plaketleri verildi.

“e-Devlet’te yeni açılımlar” Forumu

Açılış konuşmalarından hemen sonra Menteş’in yöneticiliğini yaptığı “e-Devlet’te yeni açılımlar” başlıklı forum gerçekleştirildi. Forumu, Ericsson Kamu Sektörü Satış Yöneticisi Bülent Konuk, Terada’dan Cem Kubilay, Turkcell’den Aykut Dalyan ve Microsoft’tan Erdem Erkul katıldılar.

Türkiye Platformu hakkında bilgiler veren Menteş, e-devlet yapılanma öngörülerinin geniş katılımlarla geliştirilmesini gerektiğini belirterek “E-devlet yolunda kamu-özel ilişkisi ne olmalıdır?” sorusunun yanıtının alınmasının zorunluluğuna dikkat çekti.

Konuk, bir vatandaş olarak e-devletten ne beklediğinin ortasında verinin yattığını, devletin artık kayıtlarında, “sayısallaştırma” dönemine girdiğini söyledi. Veriyi herkesin erişimine açabilecek büyük e-devlet projelerinin geliştirilmesine devam edilmesini isteyen Konuk, kamuda veri merkezi konusunda büyük ihtiyaç olduğunu belirtti.

Kubilay, veriye dayalı karar destek sistemlerinden ve Teradata olarak sundukları hizmetlerden söz etti. Verilerin işlenmesi, süreçlerin geliştirilmesi ve analiz edilmesi gerektiğini anlatan Kubilay, anlık verilerin hızla geçmiş verilerle analiz edilmesinin şart olduğunu söyledi.

Kubilay, Türkiye’nin önümüzdeki dönemde disk teknolojilerinin hızla gelişeceğine dikkat çekti.

E-devlet servislerinin mobil servislere dönüşmesinin söz konusu olduğunu anımsatan Dalyan, e-devlet uygulamalarında lokal ve yerel verilerin kullanılır hale geleceğini öngördüklerini, konum ve lokalin de e-devlet uygulamalarına yerleştirilmesi gerektiğine işaret etti.

Erkul, sosyal medya kullanımını e-devlette uygulanmasını sağlayacak bir açılım yapılması, bu uygulamaların e-devlet ve e-devlet kapısında olması gerektirdiğini anlattı. Erkul, yeni kavramların içinin doldurulması gerektiğini belirterek “kürek tutan devletten dümen tutan devlete geçildi” dedi.

Kamu-BiB eski Başkanlarından Abdullah Körnes, oluşturulacak e-kurumlarda, entegrasyonun unutulmaması gerektiğini vurguladı ve özel sektörden bu çalışmalara öncülük et-

mesini isteyerek “Doğru çalışan projeler üretelim ve bunu toplumla paylaşalım” dedi.

ÖSYM eski Başkanlarından Prof. Dr. Ünal Yarımağan, 20 yıl kadar önce de bu konunun gündemde olduğunu anımsatırken Türksel Kaya da TODAİ’nin bir çalışma yürüttüğünü bildirdi.

Mizuna: Devletler, Gov 2.0 çalışmalarından yararlanmalı

Etkinliğin öğleden sonraki oturumunda Microsoft Kamu Sektörü E-Devlet Uygulamaları Genel Müdürü Rodrigo Becerra Mizuna, Dünya Bankası ile bir çalışma yürüttüklerini ve çok iyi bir model oluşturduklarını söyleyip çalışma hakkında bilgiler verdi.

Dünyanın tümüyle değiştiğine değinen Mizuna, bilişim konusunda da bazı değişiklikler olduğunu söyledi ve yeni trendler konusunda konuştu. Bilişim teknolojisinde ülkeler arasında rekabet yaşandığını anlatan Mizuna, hükümetlerin önceliklerine ilişkin bilgiler verdi. Mizuna, bazı hükümetlerin altyapıyı iyileştirirken bazılarının da açık hükümeti tercih ettiğini söyledi.

Sosyal medya ile vatandaşların enformasyon ve bilgi üreticisi konumuna geldiklerini belirten Mizuna, bir bilgi duyduğunda bireylerin en çok kime güvenecekleri konusunda yapılan araştırma sonuçlarıyla ilgili olarak “Bireyler, bir bilgi duyduğunda en çok kendilerine benzeyen kişilere güveniyor. Daha sonra akademisyenler geliyor. Devlet ise, güvenilirlik sıralamasında alt sıralarda yer alıyor” diye konuştu.

Sosyal medya (Gov 2.0) ile devletin vatandaşla arkadaş haline geldiğini bildiren Mizuna, bu noktada Microsoft’un yaptığı çalışmalardan örnekler verdi. Klasik kamu projelerini sunuş noktasında, konseptinde değişikliğe gidildiğine işaret eden Mizuna, devletlerin Gov 2.0 çalışmalarından yararlanması, bu konuda eğitimler verilmesi ve bazı pilot uygulamalara başlanmasını önerirken umutsuzluğa kapılmamasını istedi.

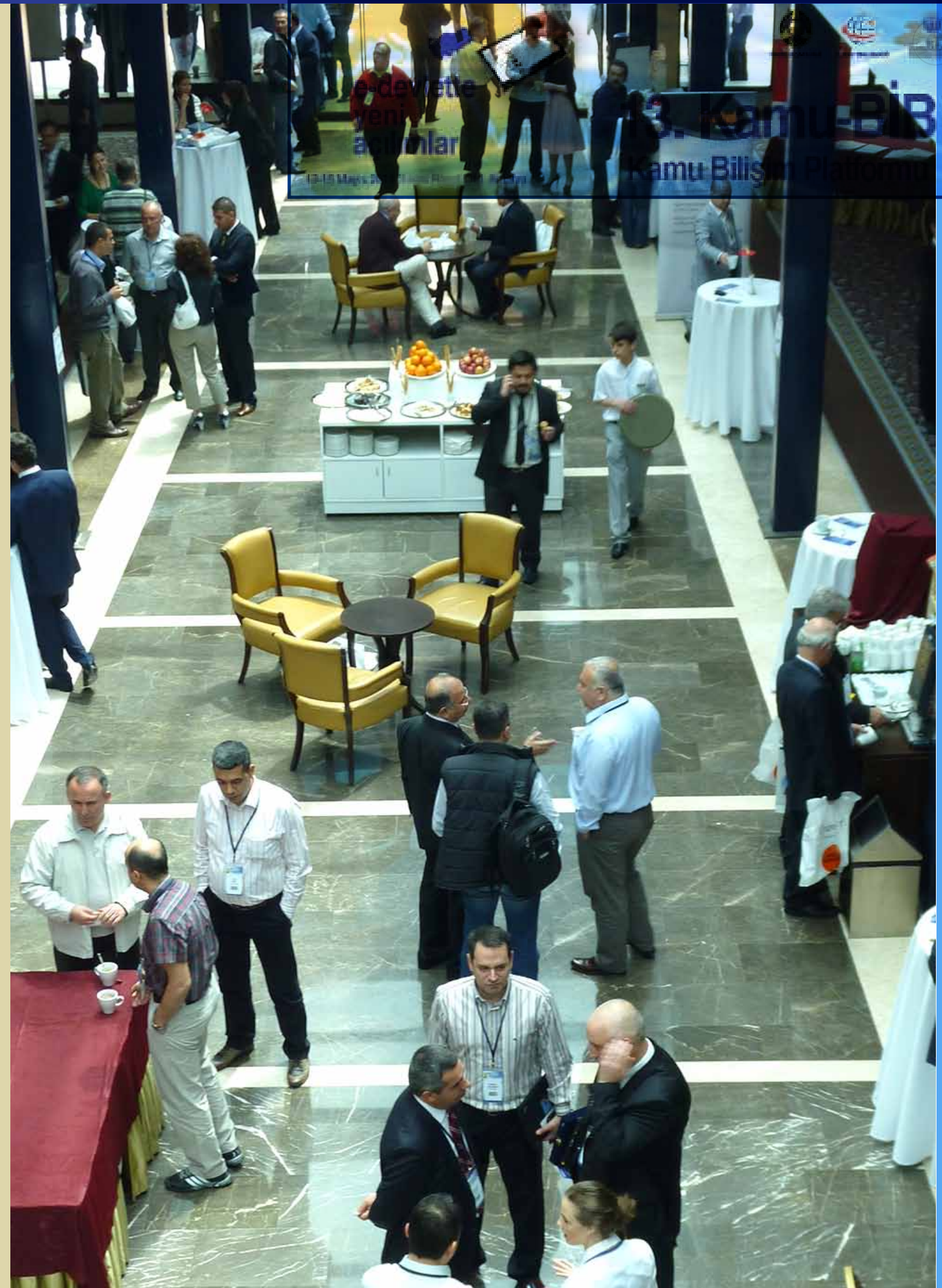
Yapay zekâya sahip robot: ÇOKİ

Kamu-BiB etkinliğinde, elektronik atıklardan yapılan yapay zekâya sahip ÇOKİ isimli robot, bilişimde çevre bilincine dikkat çekti. ÇOKİ, Orman Genel Müdürlüğü Bilgi İşlem Şube Müdürlüğü Sistem ve Network Uzmanları Mehmet Gür, Soner Salınan ve Bahadır Keleş tarafından tasarlanan elektronik atıklardan yapılan yapay zekâya sahip.

Halen belli kelimelerle insanlarla konuşan ÇOKİ'nin geliştirilip çocuklara ve çevre bilinci almak isteyenlere yanıt verebilecek bir yapıya dönüştürülmesi hedefleniyor. Elektronik robo-

tun tasarımında OGM'deki atık elektronik kartları kullandıklarını söyleyen OGM Sistem ve Network Uzmanı Bahadır Keleş, elektronik atıkların bedensel bir kimlik kazanmasını ve çevre bilincini bu kimlikle vermesini hedeflediklerini söyledi.

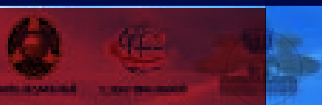
Rekabet Ortamında Takım Çalışması Uygulamaları temaları kapsamında; elektronik atıklardan yapılan ÇOKİ ile birlikte kablo atıklarından yapılan Futbolcu, elektronik atık ve düşük enerji sarfiyatlı LED lambalar kullanılarak yapılan basketbol potası ile bilgisayar anakartı üzerinde belleklerden (RAM) oluşturulan ok ile dart yapıldı.

e-devlette
yeni
açılımlar

12-15 Mayıs 2011 Etiler Hilton Otel, Ankara

13. Kamu-BİB

Kamu Bilişim Platformu

e-devlette
yeni
başlımlar

13. Kamu-BİB
Kamu Bilişim Platformu

e-devlette
yeni
açılımlar

13. Kamu-BİB
Kamu Bilişim Platformu

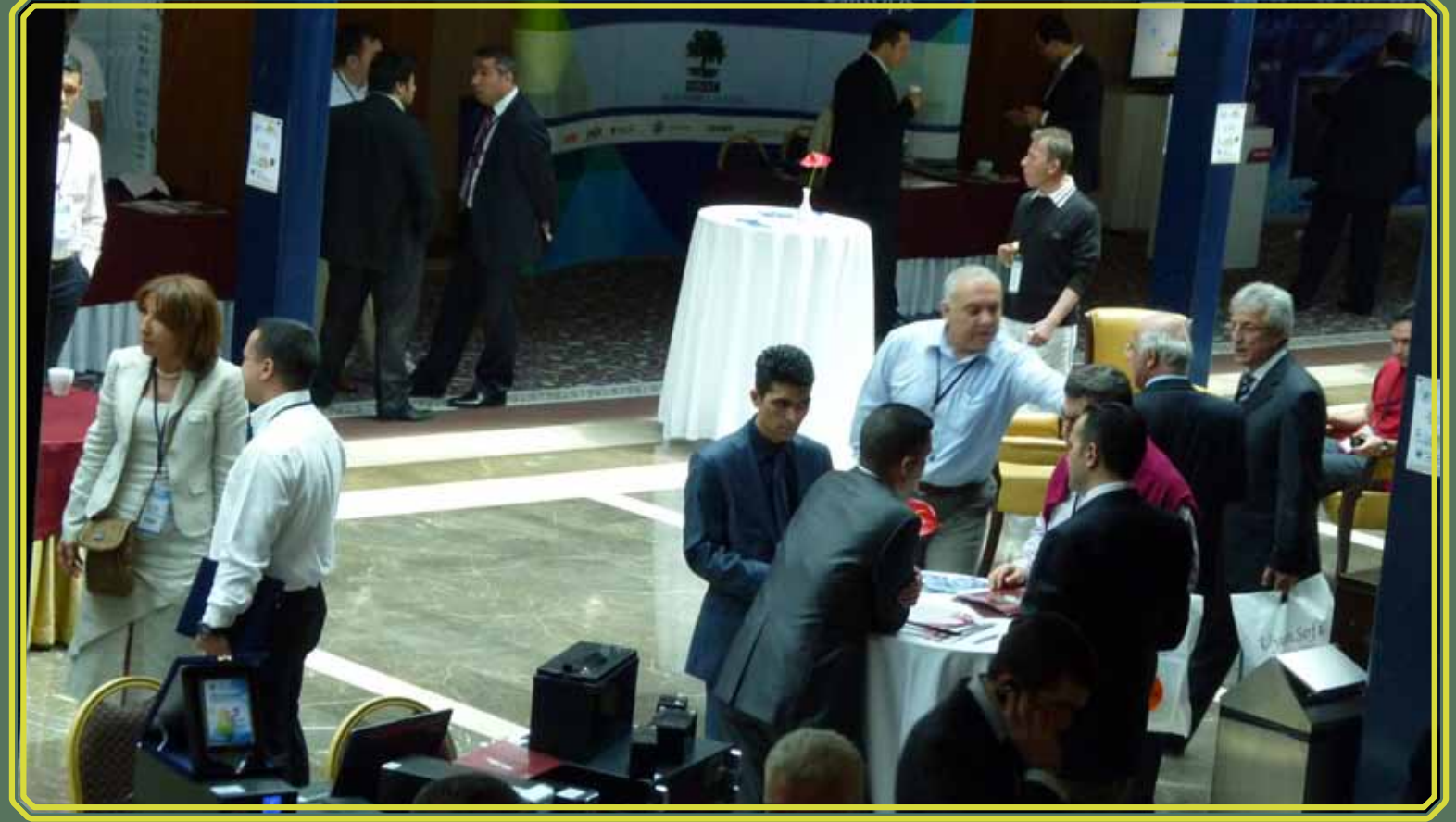

e-devlette
yeni
açılımlar

13. Kamu-BİB
Kamu Bilişim Platformu

“Bilişim, kamu hizmeti bilinciyle değerlendirilip kurumsallaştırmalı”

Ulusal mevzuatın ağırlıklı olarak tespit, yakalama ve cezalandırmayı kapsadığı, çok fazla meslek etiğine ilişkin düzenlemeleri içermediği vurgulandı. STK’ların doküman ve belgeler oluşturmalarına karşın üniversitelerin geride olduğuna işaret eden Ömürgülşen, Kamu Görevlileri Etik Kurulu’na “Bilişim Etiği”ni de çalışma alanına alınması çağrısında bulunacağını bildirdi.

Hacettepe Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof Dr Hasan Kazdağlı’nın yönettiği Bilişim Etiği oturumunda Hacettepe Üniversitesi, Siyaset Bilimi Bölümü ve Kamu Yönetimi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Uğur Ömürgülşen çalışma grubu başkanı olarak hazırladıkları raporu sundu. “Karmaşık ve muğlak” olarak tanımladığı bilişim ve etiği bir araya getirmeye çalıştıklarını anlatan Ömürgülşen, bilişimcinin kamu etiği, kamu etiği uzmanlarının ise bilişim konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıklarını belirterek karşılıklı bir öğrenme süreci yaşadıklarını söyledi.

“Etik ile bilişimi birleştirerek ona çözüm

yolları aramak çok kolay bir şey değil” diyen Ömürgülşen, amaçlarının “temel etik sorunlarının aydınlatılması ve aşılabilmesi için geliştirilecek düzenlemeler için genel bir çerçeve geliştirilmesi” olduğunu açıklayıp mevcut literatürde ne olması gerektiği, neler yapıldığı ve etik konusunda son durumu ortaya koymaya çalıştıklarını belirtti.

“Etik”in hem hukuk, hem ahlak, hem de felsefe ile bağlantılı olduğuna değinen Ömürgülşen, 1980’lerin sonlarından itibaren hem bilim literatürüne hem de teknik ve toplumsal ilişkiler terminolojisine giderek artan ölçüde girmeye başlayan etiğin kaynağını hem toplumsal değerlerden hem de devletin, meslek kuruluşlarının, özel şirketlerin ya da sivil toplum örgütlerinin koyduğu normlardan (etik kodlardan) aldığını anlattı. Ömürgülşen, yıllarca etik yerine ahlak felsefesi kavramının kullanıldığını da anımsattı. Nötr bir kavram olan Etik konusunda birkaç çalışma gerçekleştirildiğini, en kapsamlısını da TBD’nin ürettiğini anlatan Ömürgülşen, küreselleşme

ile birlikte ortak kullanımların söz konusu olduğunu, normatif bir alan etik konusunun da yavaş yavaş uygulama alanlarına girdiğini “bilişim etiği”nin de uygulama alanlarından biri olduğunu söyledi. Ömürgülşen, STK’ların bu konuda çalışmalar yapıp bazı doküman ve belgeler oluşturmalarına karşın üniversitelerin geride olduğuna işaret etti.

“Bilişim hukukunu literatürde taradığımızda hukuk ile etik arasında ince bir çizgi var. Etik dışı faaliyetlerin çoğu aynı zamanda hukuk dışı ve hukuki alanlarda dizayn edilip cezalandırılıyor” diyen Ömürgülşen, bilişim etiği ile ilgili sorun alanlarının İnternet üzerine kaymaya başladığını gördüklerine dikkat çekti.

Ömürgülşen, belirledikleri sorun alanlarını ise şöyle sıraladı:

- e-veriye erişim hakkı,
- Digital eşitsizlik,
- e verilerin güvenirliliği/doğruluğu
- e verilerin doğruluğu/güncelliği
- gerçeğin çarpıtılması
- Sistem güvenliği
- Fikri mülkiyet hakları (En problemli alan-

lardan biri)

- Mahremiyet ihlalleri
- Kişisel verilerin korunması
- Kurumsal verilerin korunması

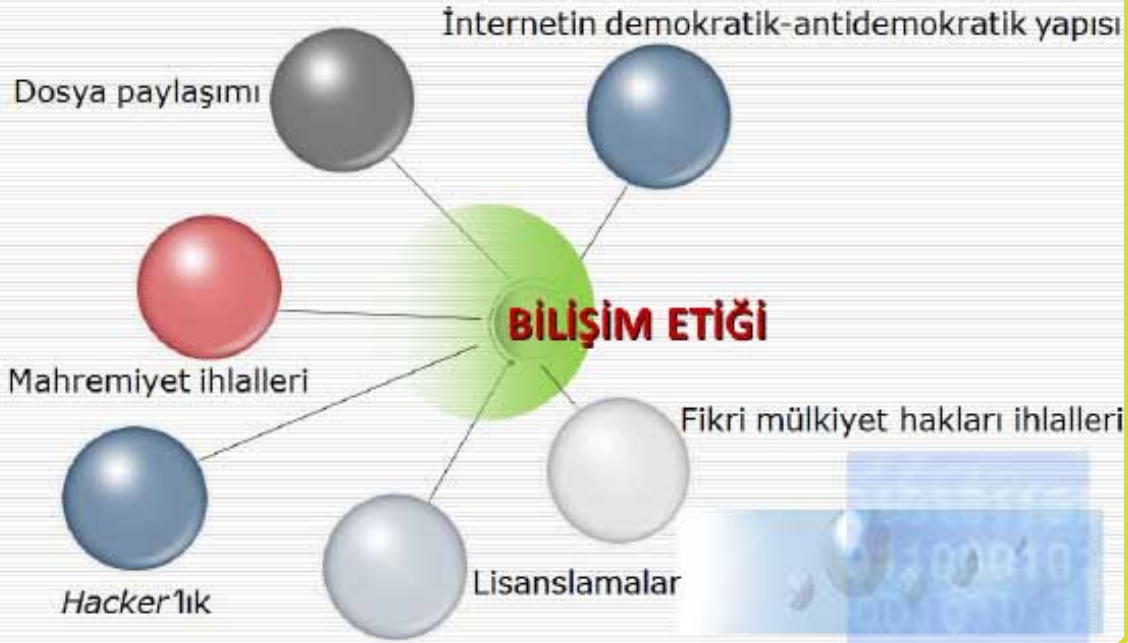
Gerek bilişimde öncü ülkeler gerekse uluslararası ve bölgesel kuruluşlar tarafından bilişimde ortaya çıkan etik sorunlara bazı çözümler getirilmeye çalışıldığına değinen Ömürgülşen, Birleşmiş Milletler, G8 ülkeleri,

Etik neden önem kazandı;

- Bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan baş döndürücü gelişmeler,
 - Her türlü yolsuzluk ve etik-dışı davranışla mücadelenin ancak uluslararası düzeyde alınacak önlemlerle çözüleceğinin anlaşılması,
 - İnsan hakları ile çevre sorunları gibi konuların öneminin artması,
- Bilişim etiği: Bilişim alanında hizmet sunanların ve alanların davranışlarını inceleyen bir felsefe dalı

Bilişim Etiği: Temel Kavramlar ve Sorun Alanları

Bilişim Etiği: Temel Kavramlar ve Sorun Alanları

OECD ve Avrupa Konseyi'nin, bilişim etik ilkelerinden daha çok bilişim suçları alanında eksik uluslararası hukuki düzenlemeleri oluşturup üye ülkelere bazı tavsiyelerde bulunduğundan söz etti. Ömürgülşen, WikiLeaks İnternet sitesinde gizli belgelerin açıklanmasını "hem suç hem de bir etik sorunu" olarak değerlendirdi. Dünyanın neresinde olursa olsun, bilişim sek-

töründe çalışanların birbirleri ile ilişkilerinde belli davranış kalıplarına uygun davranmaları gerektiğini söyleyen Ömürgülşen, ulusal mevzuatın ağırlıklı olarak tespit, yakalama ve cezalandırmayı kapsadığını, çok fazla meslek etiğine ilişkin düzenlemeleri içermediğini vurguladı. Aynı zamanda Kamu Görevlileri Etik Kurulu üyesi de olan Ömürgülşen, kurula

Bilişim mesleği etik ilkelerini belirlerken

- Temel etik ilkelerine (örn. doğruluk, dürüstlük, güvenilirlik, saygınlık) mutlaka yer verilmelidir.
- Kamu sektörü söz konusu olduğunda kamu görevine özgü etik ilkeler (örn. tarafsızlık, adalet ve eşitlik, çıkar çatışmasının önlenmesi) vurgulanmalıdır.
- Bilişim mesleğine özgü etik ilkeler (örn. elektronik veri, sistem güvenliği, internet güvenliği) ayrıntılı olarak düzenlenmelidir.
- Bilişim Hukuku alanından derlenecek etik ilkeler (fikri mülkiyet ve mahremiyet ile ilgili) de bu genel çerçeveyi desteklemelidir.

"Bilişim Etiği"ni de çalışma alanına alınması çağrısında bulunacağını belirterek konuşmasını şöyle tamamladı:

"Çalışmalarımızda, mutlaka bilişim etiğine de yer vermeliyiz. Bilişimi kamu hizmeti bilinci içerisinde değerlendirmeli ve çalışmaları kurumsallaştırmalıyız. Bunu bu dönem başaramadık ama bir dönem daha ilgilenebilirsek başarabileceğimize inanıyorum. Ayrıca ahlak felsefecileriyle birlikte çalışmalıyız."

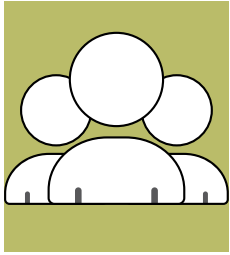
TBD eski Başkanlarından Prof. Dr. Ersin Töreci, bilişim kural etiği olduğu kadar erdem, değerler etiğini de içerdiğini belirtti. 14 yıl önce Bilişim Etiği'ni yayınladıklarını anımsatan Töreci, "Etik bireysel tavır ve davranışlarla ortaya çıkan bir konu. Kuralların zaman içinde değiştirilmesi ve geliştirilmesi gerekiyor. TBD'nin metnine bağlı kalınması ve geri bildirimlerle metnin

geliştirilmesi gerektiğini düşünüyorum" diye konuştu.

Oturuma katkı veren konuşmacılar, önce genel ilkelerin belirlenmesi, sonra özele inilmesi, tekrarların önlenmesi, belirlenecek ilkelerin sıkı tutularak kişileri sıkı tutulması, performansını etkilememesi, etik dışı davranacağı ve hata yapacağı endişesiyle karşı karşıya bırakmaması gerektiğine dikkat çektiler. Ayrıca sosyal medyanın da demokratik bir ortam olarak kullanılabileceği, insanların genel düşüncesinin alınıp yanlış davranışların bu ortamlarda kınanabileceğini bildirildi. TBD kurucularında ve ÖSYM eski Başkanlarında Prof. Dr. Ünal Yarımağan ise, kişisel verilerin toplanma amaçları dışında kullanılmaması gerektiğinin altını çizdi.

E-Devlet üstyapısı, “Bakanlık” olmalı...

“Türkiye’yi e-devlete dönüşüm hedeflerine ulaştıracak e-Devlet üstyapısı ne olmalı?” sorusunun yöneltildiği ankete katılan 184 katılımcı, yüzde 44 oranında bakanlık istedi.

İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdür Yardımcısı Dr. Ahmet Sarıcan’ın yöneticiliğini yaptığı “E-Devlet Üstyapısı” oturumunda, H. Cumhur Ercan, Hakan Demirtel ve Selçuk Kvasoğlu çalışma grubu raporunu sunarken Microsoft Türkiye Genel Müdür Yardımcısı Cemal Akyel ve Adalet Bakanlığı’ndan Cengiz Tanrıku da konu hakkında görüşlerini açıkladılar.

657 sayılı Devlet Memuru Yasası’ndan bilişim sınıfının yararlanmadığına işaret eden Sarıcan, ortada fiili bir durum olduğunu ve e-devlet üst yapısı konusunda bir arayış yaşandığına değindi. Sarıcan, e-devlet üst yapılanmayla ilgili tartışmalar yaşandığı ve hükümetin yürüttüğü bazı çalışmaları olduğunu belirterek gerçekleştirilen oturumun sivil toplumun mesajının taşınması anlamında önemli olduğunu ve çalışmalara etki etmesini beklediğini bildirdi.

Önemli ve güncel bir konu olan “e-Devlet Üstyapısı”nın değerlendirildiği oturumda, kamu ve özel sektör (yönetici, bilişimci, hukukçu ve akademisyen) katılımcılarıyla düzenlenen toplantı, çalıştay ve ortaya konulan sonuç raporuna ilişkin bilgi verildi. Çalışma grubu düzenlediği toplantılarda, etkin kamu yönetiminin temel unsurlarının değerlendirilmesi ve e-devlet hedeflerine

ulaşım faaliyetlerinin ortaya konulması ve çözüm önerilerinin bu bağlamda geliştirilmesi fikri üzerinde durdu. Bu çalışmayla, e-devlet yapıları konusunda yaklaşım birliğinin oluşturulması; ülkemiz ve uluslar arası e-devlet çalışmaları hakkında bilgilenme ile E-devlet üstyapısının bilgi toplumu vizyonu, görev ve faaliyetlerinin ortaya konması hedeflendi. İki aşama olarak tasarlanan çalışmanın birinci

aşamasında, “E-devlet üstyapısının ana görev ve faaliyetleri neler olmalı, bu faaliyet ve görevler hangi paydaşlarla, nasıl yerine getirilmeli?” sorusuna yanıt arandı. Çalışmanın ikinci aşamasında ise “İlk aşamada belirlenen görev ve faaliyetler hangi organizasyon yapısı ile doğru ve etkin olarak işler?” sorusu ele alındı. Katılımcıların birikimlerini ortaya koydukları, elde edilen öneri ve görüşler katılımcıların alt çalışma gruplarına ayrılarak detaylandırıldığı çalışma grubu raporuna ilişkin önce H. Cumhur Ercan bir sunum yaptı.

Çalışmalarında BT konusunda strateji ve politika belirleyiciler, BT yöneticileri ve BT ile ilişkili herkesin hedef kitlesi olduğunu söyleyen Ercan, amaçlarını şu iki başlıkla özetledi:

*Başta kamu bilgi işlem birim yöneticileri, e-dönüşüm liderleri ve e-dönüşüm konusunda politika ve strateji belirleyicilere e-devlet

üstyapısı hakkında yol gösterici olmak, *Bilgi toplumuna geçişte dünya ülkeleri ve ülkemizde e-devlet üstyapısı çalışmalarının incelenmesi.

Amerika Birleşik Devletleri, Almanya, İspanya, Güney Kore ve Estonya’nın incelendiğini anlatan Ercan, bu ülkelerin e-devlet üstyapılarında, idari ve uygulama olarak farklı yaklaşımlarla karşılaşıldığını belirtti. Söz konusu farklı yaklaşımlar ise, ülkelerin sosyo-ekonomik durumu; yönetim biçimi; teknolojik gelişimi; kültürel yapı ile vatandaşlara sunulacak servis ve hizmetlerin önceliğine göre değişiyor.

Oturumda daha sonraki sunumda Hakan Demirtel, ülkemizdeki durumu değerlendirdi yaptığı ve E-Dönüşüm Projesi kapsamında öngörülen kurumsal yapılanmalar hakkında bilgiler verdi.

“e-Devlet Üstyapısı görev ve faaliyetleri neler olmalıdır ” raporunu katılımcılarla paylaşan Selçuk Kvasoğlu ise, TBD Ankara Şubesi üyelerinden 88 kamu, 66 özel sektör, 22 akademisyen ve 8 diğer olmak üzere toplam 184 katılımcı ile mini bir anket yapıldığını bildirdi. Anket ile uzman kişilerin görüş ve önerilerinin alındığını anlatan Kvasoğlu, Türkiye’yi e-devlete dönüşüm hedeflerine ulaştıracak e-Devlet üstyapısında hangi görev/faaliyetlerin üstlenilmesi konusunun belirlenmeye çalışıldığını söyledi. Kvasoğlu, ankete katılanların yüzde 44’ünün bakanlık istediğine buna en yakın oranın ise yüzde 17 ile kurul ve kurum şeklinde olduğuna dikkat çekti.

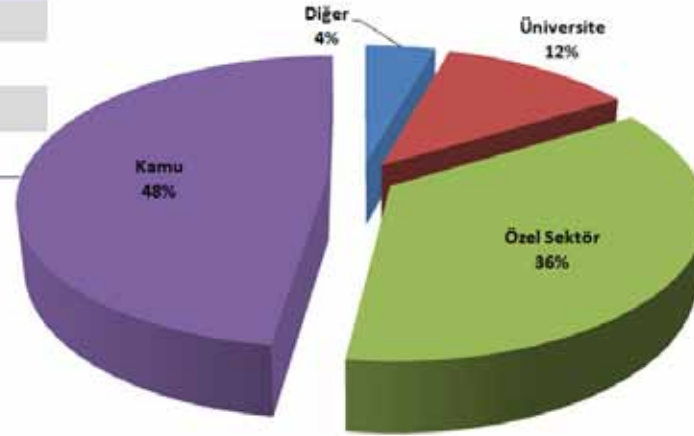
Oturumda konuşan Cemal Akyel, “E-devlet üstyapısı nasıl olmalıdır?” sorusunun tek bir yanıtı olmadığını söyledi. Teknoloji ve Ar-Ge konusunda politikalar belirlenmeye çalışıldığını, e-devlet dönüşümü mühendisliği kavramından söz edildiğini bildiren Akyel, bu kapsamda organizasyon, değişim yönetimi ve süreç yönetiminin önem kazandığını anlattı. Proje yönetimi konusunun da önemli olduğunu belirten Akyel, yatırım ve hizmetlerin hayata geçirilmesinin tasarlanmasında, toplumun veya vatandaşların dönüşüm sürecinde Türkiye’de

Katılımcı Profili

Kurumunuzun türü?

Kamu	88
Özel Sektör	66
Üniversite	22
Diğer	8

Tercih Edilen Üstyapı

1. Yeni bir bakanlık
2. Kurum-kurum
3. Başbakanlık'a bağlı bir genel müdürlük

Tercih Edilen Üstyapı

	Akademisyen	Daire bşk.	Müdür	Üst düzey yö.	Diğer
Ajans		1	1	2	2
Başbakanlığa bağlı bir gnl.md.	4	1	8	4	9
Devlet Bakanlığına bağlı bir gnl.md.	2		2	1	2
DPT Müsteşarlığına bağlı bir gnl.md.	2	2		1	6
Sanayi ve Ticaret Bak. bağlı bir gnl.md.				1	
Ulaştırma Bak. bağlı bir gnl.md.		1	1	1	2
Günümüz yapısı uygundur		1			2
Kurul-Kurum	2	5	4	4	9
Müsteşarlık	1	3	3	1	5
Diğer	2	1	2		2
Yeni bir Bakanlık	4	8	18	16	35
	17	23	39	31	74

en üst makamın Bakanlık olduğuna işaret etti. Cengiz Tanrıku ise, e-devlet üst yapılanmasının Kanun Hükmünde Kararname çıkarılarak olmayacağını, bilişim konusunda farklı bakanlıkların birbiriyle ilişkisi nedeniyle koordinasyonun güçlü, birkaç bakanlığı işin içine alacak şekilde oluşturulması gerektiğini söyledi. Kamu yönetiminde yeni arayışlar olduğunu anımsatan Tanrıku, idari yapılanmadaki değişikliğin bilişim alanında da yapılması gerektiğini bildirerek Bakanlığın doğru bir yer olduğunu düşündüğünü belirtti. TBD eski Başkanlarından Rahmi Aktepe, Bakanlık kurulması konusunda öncelikle siyasilere ikna edilmesi gerektiğini, bunun stratejik bir karar olduğunu ve bu konuda geç bile kalındığını söyledi. Oturumda TBD'nin 2001 ve 2004'ta düzenlediği Bilişim Şuraları Sonuç Bildirgeleri'nde de Bakanlık kurulması önerisi getirildiği anımsatıldı.

Teknolojik dönüşüm ancak yeni bir bakanlıkla gerçekleştirilebilir

- “Neden Bakanlık?” sorusuna verilen bazı örnek yanıtlar:
- İşlevsel ve yaptırımcı olabilmesi ve de hükümet (bakanlar kurulu) nezdinde bilişim dünyasının temsil edilebilmesi açısından önemli.
 - Bilgi işlem ve teknolojileri olmadan hiçbir kamu ve özel kurum hiçbir işlevini yerine getiremez. Bu büyüklükteki bir organizasyon ancak bakanlık seviyesinde değerlendirilebilir.
 - Mevcut bakanlıkların yapısı içerisinde bağımsız bir yapılanmanın olması imkânsız. Ayrıca bu yeni bakanlık için seçilecek eleman ve atanacak yöneticilerin şeffaf ve sivil toplum kuruluşlarından görüş alınarak yapılmasının yararlı olacağını düşünüyorum.
 - Teknolojik dönüşüm ancak ve ancak yeni bir bakanlık altında gerçekleştirilebilir. Mevcut yapı kesinlikle yanlıştır. TÜRKİYE, devletçe kurulmuş bir Anonim Şirkettir. Hem uydu, hem kablo TV hem de e-devlet işletmenliği yapılabilmesi mümkün değildir. Hali hazırda neredeyse hiçbir servisin çalışmadığını görünce şaşkınlıkla gerekir. Ulaştırma Bakanlığı tarafında yürütülmekte olan teknoloji/haberleşme/iletişim vs gibi konular da yeni bakanlığa kaydırılmalı. Bu durum 50 yıl öncesi için doğru olmakla birlikte bugün hatta 10 yıl öncesi için doğru ve yeterli değildir.

“KÖSİ”, ana kalkınma stratejilerinden biri olarak benimsenmeli

BT alım yöntemleri oturumunda eğitim, enerji, sağlık, savunma, ulaştırma ve yerel yönetimlerde yaygın olan kamu-özel sektör işbirliğinin (KÖSİ) Türkiye'nin ana kalkınma stratejilerinden biri olarak benimsenmesi ve geliştirilmesi önerildi.

Etkinliğin son günü öğleden sonra gerçekleştirilen “Kamu Özel Sektör İşbirliği Çerçevesinde BT Alım Yöntemleri” oturumunu, ODTÜ Bilgisayar ve Eğitim Teknolojileri Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Kürşat Çağiltay başkanlığında yapıldı. Satın almada, özellikle istisnalarda ciddi sıkıntılar olduğunu anlatan Çağiltay, ODTÜ'nün BT altyapısıyla ilgili olarak 5-5 milyon dolarlık bir satın alma yapmaları gerektiğini ancak “denetlemenin kılıcı”nın

kurumları iş yapamaz hale getirdiğini söyledi. Kamuda, BT alımlarında yaşanan sorunları ortaya koymak, kamu-özel sektör işbirliği ile kamu hizmetlerinin en ekonomik, verimli ve etkin bir şekilde yerine getirmek amacıyla düzenlenen toplantılar sonucu hazırlanan raporu, Kamu-BİB, 3. Çalışma Grubu Başkanı Üveyiz Ünal Zaim sundu. Sunumda satın almanın tarihçesi, kamu alımlarında mevcut durum, kamu-özel sektör işbirliği (KÖSİ-PPP: Public-Private

Partnerships) ile öneri ve yapılması gerekenler ele alındı. Buna göre, kamuda BT alımları, halen kurumun kendisinin ihale yapması, Devlet Malzeme Ofisi (DMO) alımları, TÜBİTAK Destek Programları, TÜRKSAT, Dünya Bankası ve Avrupa Birliği (AB) kapsamındaki projeler şeklinde gerçekleşiyor. Kamu ihale mevzuatında 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu (KİK) ile 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun yanı sıra toplam 13 adet yönetmelik bulunuyor. 4734 Sayılı

Kamu İhale Kanunu'nda istisnalar oldukça fazla olduğu ve gün geçtikçe yeni istisnalar eklendiği belirtilirken 17 düzenleme yapıldığı ve yaklaşık 40 kamu kuruluşunun istisnalar kapsamına alındığına dikkat çekildi. İstisnaların toplam kamu alımlarındaki payı yaklaşık yüzde 27 olduğu, 2010'da 120.451 ihaleden 32.475'inin istisnalar kapsamında yapıldığı ve bu ihalelerin toplam maliyetinin 69.510.284 bin olduğu bildirildi.

TÜRKSAT kanalıyla yapılan alımlarda; KİK'e tabi olmaması, alt yüklenici firma seçim kriterlerinin belirsizliği ve yapacakları alımlardan hesap verme gibi hukuki bir sorumluluklarının bulunmaması gibi sorunlar yaşandığı belirtildi. Sunumda ayrıca DMO, TÜBİTAK, Dünya Bankası ve AB Fonları'ndan yapılan alımlarda yaşanan sorunlara değinildi. Oturumda BT alımlarında önemli bir model olan Kamu Özel Sektör İşbirliği - KÖSİ (PPP: Public-Private Partnerships) konusunda ayrıntılı bilgi verildi.

Dünyada eğitim, enerji, sağlık, savunma, ulaştırma ve yerel yönetimlerde yaygın olan KÖSİ alanlarına ilişkin dünya ve Türkiye'den örnekler anlatıldı. Toplumun ihtiyaç duyduğu hizmetlerinin ve altyapının hızla ve makul şartlarla sağlanması için KÖSİ modelinin Türkiye'nin ana kalkınma stratejilerinden biri olarak benimsenmesi ve geliştirmesi önerildi. Modelin başarısı için politik destek ve sahip

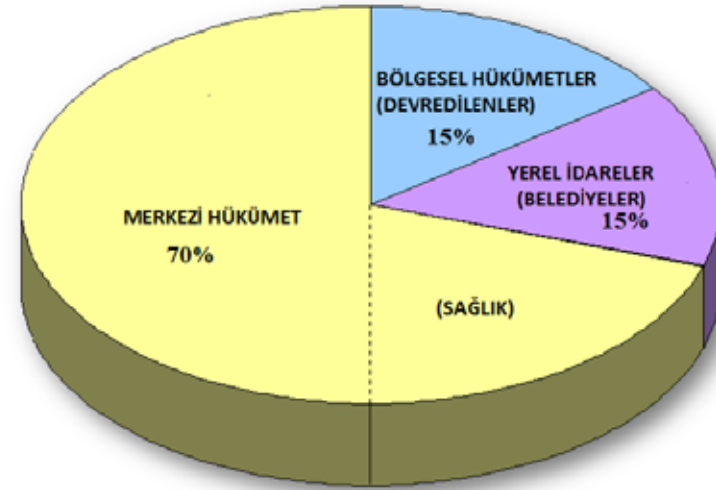

çıkmanın ana koşul olduğu vurgulanırken gerekli yasal altyapının iyileştirilmesinin önemli olduğunun altı çizildi. Başbakanlığa bağlı veya bağımsız merkezi bir KÖSİ biriminin öncelikle oluşturulması istenirken standardizasyon, kamu sektörü karşılaştırması ve fizibilitenin önemine dikkat çekildi. KÖSİ projelerinde yer alacak yatırımcı /işletmeciler özel sektör kuruluşlarının alanında deneyimli, finansal açıdan güçlü ve etik değerlere bağlılığını kanıtlamış kuruluşlar olmasına özen gösterilmesi istenirken mevzuat ve/veya sözleşme ile getirilecek hükümlerle alt gelir grubu veya yoksullara KÖSİ konusu hizmet sunumunun güvence altına alınması önerisinde bulunuldu. Ayrıca raporun bir başlangıç olarak kabul edilip grup çalışmalarının devam edeceği bildirildi.

Oturumu izleyen katılımcılar TÜBİTAK ve Türksat'ın alımları durdurmasını isterken IPv6'da bir başarı elde edilemeyeceğini iddia ettiler. Ayrıca kayıtlı elektronik posta (KEP) yetkisinin PTT'ye tekel olarak verilmesi halinde Türkiye'nin kaybedeceği, sektörün gelişmeyeceği ve ücretlerin yüksek olacağını vurguladılar.

KÖSİ Projelerin İdarelere Göre Dağılımı (Dünyada)

4734 Sayılı Kanun Kapsamında Yürütülen Kamu Alımları

İhale Türü	Kamu Alım Miktarı (Adet)		Kamu Alım Tutarı (1000 TL)	
	2010	%	2010	%
Mal Alımı	27.519	84,74	5.761.394	61.60
Hizmet Alımı	4.646	14.31	2.106.045	22.52
Yapım İşi	310	0,95	1.484.730	15.58
TOPLAM	32.475	100,00	9.352.169	100,00

Tablo 2. İstisnalar Kapsamında Yapılan Kamu Alımlarının İhale Türüne Göre Dağılımı

Satınalmanın Tarihçesi

Ülkemizde ilk devlet ihale sistemi **nizamname (tüzük)** hazırlanmış

1914 ve 1919 yıllarında değişikliğe uğramış

Ek bir kararname ile dairelerin acil ihtiyaçları hususunda bazı istisnalar getirilmiştir

661 sayılı Müzayede, Münakaşa ve İthalat Kanunu

2490 sayılı "Arttırma, Eksiltme ve İhale Kanunu"

2886 sayılı "Devlet İhale Kanunu",

ve 22.01.2002/24648 tarih ve sayılı resmi gazetede yayınlanan **4734 sayılı Kamu İhale Kanun ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu**

KİK'te BT ile ilişkili bir üye bulunmuyor

KİK kapsamında yapılan kamu alımlarında yaşanan sorunlar şöyle sıralanıyor:

- KİK'te istisnaların çok fazla olması,
- 2003'te yürürlüğe giren KİK'e ait çıkarılan uygulama yönetmelikleri ve uygulama yönetmeliklerinde değişiklik yapılmasına dair yönetmeliklerin ve tebliğlerin çok sık değişmesi,
- Bilişim teknolojilerinin (BT) mal ve hizmet alımlarının dışında farklı bir kategoride değerlendirilmemesi,
- BT lisan alımları ile BT bakım anlaşmalarının uzun yılları kapsayacak şekilde yapılamaması,
- İhale dosyasına veya ihale sonucuna her isteklinin veya yüklenicinin itiraz etmesi,
- KİK Kurul üyeleri içerisinde BT ile ilişkili bir üyenin bulunmaması,
- Bütçenin sadece yıllık ihaleye izin vermesi.

“Özürölüler için de erişilebilirlik çok önemli”

BİT ve iletişim hizmetleri ile bütün kamu hizmet ve tesislerine, özürölü bireylerin her alanda erişimini sağlamak için uygun önlemlerin alınması, web siteleri ve bilgi sunan her türlü düzenlemenin herkesin erişebilirliğine uygun biçimde yapılması istendi.

“Özürölü bireylerin bilgiye erişimi konusunda kamu bilgi işlem merkezlerinin yapması gerekenler” başlıklı özel oturumda sunumuna ünlü Amerikalı düşünür Judith Butler’ın “Hangi hayatlar korumaya, kollamaya, ardından yas tutmaya değerdir?” sözü ile başlayan Başbakanlık Özürölüler İdaresi Başkanlığı Özürölülük Araştırmaları ve İstatistik Dairesi Başkanı Abdülkadir Anaç, toplumun özürölülere bakışı ve yapılması gerekenlerden söz etti. Toplum olarak özürölüler noktasında duyarlı olmadığımızı, sadece çok iyi acıdığımızı söyleyen Anaç, özürölülerin acınacak insanlar olmadığını, acımak yerine özürölülere destek teknolojileri sunulması gerektiğini vurguladı. Özürölülerin her gün normal insanların mahrum olmadığı birçok konuda mahrumiyet yaşadığı, is-

tismare edildiği ve ötekileştirildiğine dikkat çeken Anaç, “BİM yöneticilerinin ötekileştirmede kolaylaştırıcı veya zorlaştırıcı noktasında katkıları olabilir. Bu güce sahipler” dedi. Özürölülerin tarihte olduğu gibi günümüzde de ciddi sorunları bulunduğu, gündelik yaşamda sıradan olan birçok durumun özürölüler açısından ulaşılamayacak bir konfor olduğu gerçeğinin tartışılmayacağına değinen Anaç, “Devlet; özürölü kişilerin diğer bireylerle eşit şekilde fiziksel çevreye, ulaşım, bilgi ve iletişim teknolojileri ile sistemleri de dahil olmak üzere bütün bilgi ve iletişim hizmetlerine ve kamu geneline yönelik olarak sunulan diğer bütün hizmet ve tesislere, kentsel ve kırsal alanlarda erişimini sağlamak için uygun tedbirleri almalıdır. Web siteleri ve diğer bilgi sunan

her türlü düzenleme, sadece özürölü olmayan insanlar için yapılmamalı, özürölüler de dahil olmak üzere herkesin erişebilirliğine uygun biçimde düzenlenmelidir. Erişilebilirlik, temel bir insan hakkıdır” diye konuştu. Özürölü Kişilerin Hakları Sözleşmesi’nin 21. Maddesi’nde “Düşünce ve İfade Özgürlüğü ve Bilgiye Erişim” ve 9. Madde’de “Erişebilirlik/ Ulaşılabilirlik” konularının düzenlendiğini belirten Anaç, 27 Ocak 2007’de erişilebilirliği

sağlamak ve toplumun her kesimine hizmet sunabilmek için “Kamu Kurumları İnternet Sitesi Kılavuzu” adlı Başbakanlık Genelgesi ve Web sitelerinin erişilebilirliğinin artırılmasına ilişkin Devlet Bakanlığınca iki genelge yayınlandığını anlattı. Özürölüler için de erişilebilirliğin çok önemli olduğunun altını çizen Anaç, BİM yöneticilerinin dikkat etmesi gereken konuları şöyle sıraladı:

- *Oluşturmuş olduğunuz web sayfasının ekran okuyucular sayesinde okunup okunmadığına dikkat etmek gerekir.
- *Web sayfanızın metin boyutunu büyültmeye elverişli olup olmadığını kontrol ediniz.
- *Web sayfanızın renk körlüğüne sahip bireyler için okunabilir olup olmadığını Vischeck olarak adlandırılan bir web sitesinden kontrol edebilirsiniz.
- *Web siteniz bireylerin dinlemeleri gereken bir mesajı içeriyorsa, bu mesaja ait bir alt yazı veya yazılı bir kopya bulunmalıdır.
- *Web sitenizin tasarımı herhangi bir donanıma (mouse vb.) bağımlı olacak şekilde yapılmamalı, sitenizin tüm bağlantılarına klavye ile de ulaşabilecek hale getirilmelidir.
- *Web sitenizde kayan, yanıp sönen yazılar olmamalıdır.

Son günlerde bilgisayar sistemlerinin güvenliklerine saldırıların artması üzerine birçok sitede “Güvenlik kodu” ya da resim doğrulama sistemi kullanıldığını ancak bunun görme özürölü bireylere yönelik olmadığına işaret etti.

iPad'le dergicilik yeniden doğuyor

Melih Bayram Dede
mbd@melihbayramdede.com

Apple'ın tablet bilgisayarını iPad medyada büyük değişimlere neden oldu. Bu değişimlere, "Türk basınının iPad'le imtihanı" başlıklı yazımla geçtiğimiz ay gazeteler ekseninde değinmişim. Bu ay sizlere dergicilik sektörü açısından iPad'in ne gibi değişimler getirdiğinden söz etmek istiyorum.

Hatırlayacaksınız, iPad öncesi de dergilerin elektronik sürümleri internetten satın alınabiliyordu. E-Mecmua ve DigiMecmua gibi girişimler, dergi ve şirket broşürü gibi benzer ürünleri internetten okuma fırsatı veriyordu ve halen bu devam ediyor.

iPad'in yeni bir dağıtım kanalı oluşturması sonucu, bu tür hizmet veren girişimler de iPad uygulamaları için kolları sıvadı. Henüz E-Mecmua'nın bir iPad uygulaması çıkmadı ancak DigiMecmua, geçtiğimiz ay başarılı bir uygulamayla iPad'deki yerini aldı. DigiMecmua iPad uygulamasından basılı dergilere, sadece iPad ortamında yayınlanan ve dağıtım kanalı olarak DigiMecmua'yı kullanan dergilere, kataloglara ve broşürlere ulaşılabilir.

DigiMecmua uygulamasında şu anda yayınların tamamına -tabii ki geçici bir süre için- ücretsiz ulaşılabilir.

Bu arada biraz geç farkettiğim bir detay, katalog ve broşürleri dağıtmak için de markaların bu mecraayı kullanabileceği/ kullanabildiği oldu. Bir çok şirketin oldukça bilgilendirici ve işeyarayan, bilgi dolu katalog ve broşürleri de iPad okuyucularına ücretsiz ulaşıyor. DigiMecmua uygulamasında, dergi sayfalarını çevirmek için ekranın sağ ve solunda ok işaretleri bulunuyor.

Sayfa çevirmek için klasik parmakla sürüklemeye işlemi yapabileceğimiz gibi, -iPad'imizi iki elle tuttuğumuzu düşünürsek- sağ ve sol baş parmaklarımızla bu oklara dokunarak sayfalar arasında daha seri geçişler yapabiliyoruz. DigiMecmua uygulaması, kullanılabilirlik olarak çok başarılı olsa da birkaç eksisi var. Bunlardan ilki deneyenler de katılacaklardır, hiç kuşkusuz uygulamanın yavaş açılıyor olması ve bazen geç tepkiler vermesi. Bundan da önemli eksisi, çoklu indirme desteği olmaması. Bir dergi indirirken, indirme işlemi bitene kadar iPad'i hiçbir şekilde kullanamıyorsunuz. Çoklu indirme desteği acilen eklenmeli diye düşünüyorum. Bir okur olarak en azından bir dergiyi indirirken, bu arada diğer dergi seçeneklerine de göz atabilmeliyim.

iPad cephesinde gelişmeler sadece bununla sınırlı değil. Geçtiğimiz ay Turkcell ve Vodafone da iPad'de bir yayın platformu duyurdu. Turkcell, Dergilik adlı uygulamasıyla sektöre giriş yaparken, Vodafone'un uygulamasının adı ise vRead olarak belirlenmişti. Avea'nın ise bu sektöre ilişkin bir adımı henüz açıklanmış değil. Turkcell'in Dergilik uygulaması, adı itibariyle kısıtlayıcı. Sadece dergi platformu olmak için yola çıkılmış, ileride gazete gibi yayınlar gündeme gelirse ne olacağı pek planlanmamış gibi bir his veriyor. Vodafone'un vRead uygulamasında ise bu kısıtlama yok. İçerik tasnifi olarak da vRead'de 'Dergi', 'Gazete' ve 'Kitap' gibigeniş bir yelpazede konu başlıklarını görüyoruz.

Bundan da anlaşılıyor ki Vodafone, daha geniş bir çerçevede düşünüyor, dergi, gazete ve kitap gibi okuma ihtiyaçlarını bu uygulama üzerinden karşılamayı hedefliyor.

vRead uygulamasının benzerlerine oranla en çok beğendiğim yönü, çoklu indirme desteği sunması. Aynı anda bir çok yayını indirebiliyor, dergi indirme işlemi devam ederken de uygulamayı okuma ya da indirebileceğimiz diğer yayınları seçmek için kullanabiliyoruz. Bu özellik, sıradan bir detay gibi gözükse bile, bu ay içinde keşfettiğim uygulamaların bir bölümünde bulunmuyordu.

Konunun bir de yayıncılar için maliyet yönü var. iPad platformunda içeriğin artması ve sektörün gelişmesi için bu platformların kısıtlayıcı olmamaları gerekiyor. Bu platformlarda yer almak isteyen yayınlardan astronomik ücretler talep edildiğini duyuyoruz. Bu sektörün önünde engel oluşturur. İçeriğini fazla bir gelir beklentisi olmadan bu platformlara veren yayınlardan, buna rağmen karşılanması güç bedeller istenmesi makul değildir. Çünkü siz buna yanaşmazsanız, bunu yapan birileri mutlaka çıkıyor.

Hali hazırda Türkiye'deki önemli bir telekom şirketi de iPad'de dergi, gazete ve kitap yayıncılığı için platform oluşturma çabası içinde. Ve bu konuda yalnız değiller. Alternatif girişimler peşpeşe geliyor. Sektörde başarılı olmak için yayıncılara kolaylık, okuyucuya maliyet avantajı sağlanması şart.

İdefix'in e-kitapları basılı yayın fiyatına yakın bir bedelle satışa sunması gibi bir yanı sıra, iPad platformu kurmak için kolları sıvayan şirketlerin düşmemesi, ders çıkarması gerekiyor.

Arzu Kılıç
arzu.kilic@tbd.org.tr

Değerli okurlar,

Bu ay ki köşemizde sizlerinde çok yakından tanıdığı oyuncu, spiker, şair ve gazeteci, sempatik, güldüğünde yüzünde güller açan, her daim pozitifliğiyle umut veren ve kitaplarındaki hayat deneyimleriyle farklı bakış açıları sunan yazar, program sunucusu İclal Aydın'a yer verdik.

Aydın, Ankara Üniversitesi Dil, Tarih ve Coğrafya fakültesi Tiyatro bölümü Oyunculuk öğrencisiyken Berlin'e yerleşmiş. Berlin'deki profesyonel tiyatro çalışmalarının altıncı yılında Türkiye'ye dönerek televizyon projelerinde yapımcı-moderatör ve oyuncu olarak çalışmaya başlamış.

Aydın'ın ilk kitabı "Hayat Güzeldir", 2001 yılında çıktı. Ardından "Bitmiş Aşklar Emanetçisi" (2003), "Yaz Bitmesin" (2004), "Gördüğüme Sevindim" (2005), "Evlerin Işıkları Bir Bir Yanarken" (2009), "Senin Adın Bile Geçmedi"(2009) isimli kitapları yayımlandı.

Şu an söyleşiler ve günlük köşe yazıları yazan Aydın, televizyon ve sinema oyunculuğuna da devam ediyor.

2008 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi İşletme ve Ekonomi Kulübü tarafından en beğenilen yazar ödülüne layık görülen Aydın'ın Rotary Kulübü, İstanbul Üniversitesi ve çeşitli kurum ve kuruluşlardan ödülleri de bulunmaktadır.

İclal Aydın: İrademle İnternet'i kullananlardanım...

İyi bir Twitter kullanıcısı olduğunu itiraf eden İclal Aydın, İnternet'teki sınırlamaların demokrasi ihlali olup olmadığının zaman içerisinde görüleceğini söyledi.

Arzu Kılıç: Sizi “Hayat Güzeldir” adlı televizyon programıyla tanıdık. Daha sonra bu programdaki deneyimlerinizi ve notlarınızı yine aynı isimdeki “Hayat Güzeldir” adlı kitapta bizlerle paylaştınız. Hayatı anlamlı kılan nedir? Sizce kimler ve neden insanlar küçük şeylerle mutlu olmasını beceremez?

İclal Aydın: Aslında benim böyle bir misyon edinmişliğim veya insanlara karşı öğretilerim yok... Mutsuzluklarla mücadele; duruma, zamana ve o an ki gücünüze göre değişebilecek bir şey... Keşke yeryüzünde sadece mutluluk olsa tabii ki... Ya da keşkesiz hayatlar yaşayabilsek...

A.K: Doğru kullanıldığında birey hayatında önemli bir yere sahip olan İnternet, yanlış kullanımında ise birçok probleme de neden olabiliyor. Siz Bilgi ve İletişim Teknolojilerinden (İnternet, Facebook, vs..) ne şekilde yararlanıyorsunuz, İnternet'i kullanırken kendinize kısıtlama getiriyor musunuz? Kızınızın uygun siteleri ziyaret etmesi ve İnternet'i daha bilinçli kullanması için neler yapıyorsunuz?

İ.A: İyi bir Twitter kullanıcısı olduğumu itiraf edeyim... Eskiden Facebook gibi sosyal ağlardan da yararlandığım oluyordu ama son zamanlarda kişisel adresimi kapatıp benim için kurulmuş hem profesyonel hem de resmi bir fan sayfam var. Bir de resmi web sitem var tabii ki... Benimle ilgili tüm haberleri oradan bulabiliyor. İnternet'i kullanırken kendime herhangi bir kısıtlama getirmiyorum.

İrademle İnternet kullananlardanım. Kızım, çok söz dinleyen bir çocuk. O yüzden doğru iletişim kurduğum sürece beni anlayabiliyor. Bu nedenle sadece doğru ve yanlış ayırt etmesine yardımcı oluyorum.

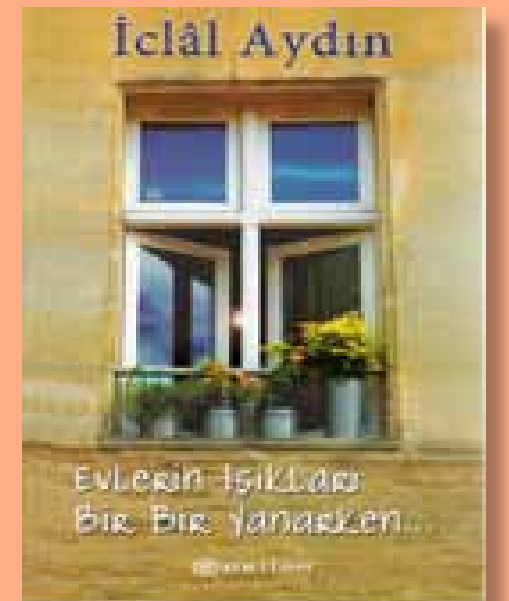
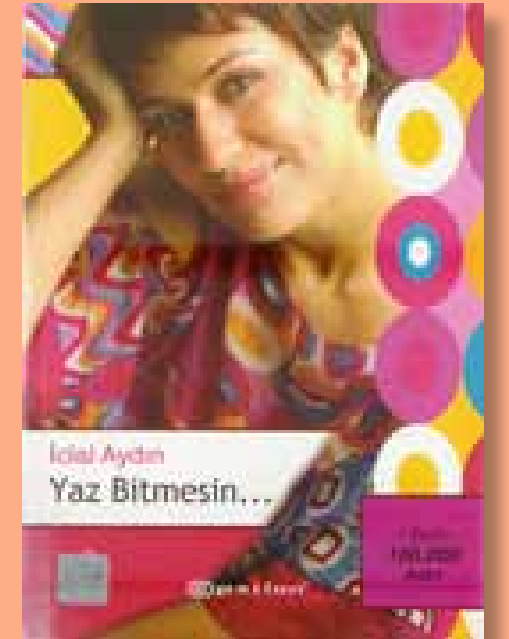
A.K: Kızınız için uydurmuş olduğunuz masallar kitap oldu. “Zeynep Lal Büyürken” adlı masal kitabının çıkış hikâyesini anlatır mısınız?

İ.A: Aslında uzun zamandır yani 3 yıldır bekleyen bir projeydi. Kızıma uyumadan önce anlattığım masalları bir hikâye kitabı serisi içinde toplamak istedik. Arkadaşlarının da içinde bulunduğu hikâyeleri sadece Lal'in değil tüm o yaş grubunun okumasını sağlamış olduk.

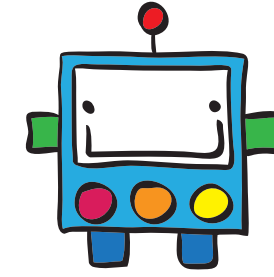
A.K: Bilindiği üzere, Bilişim Teknolojileri ve İletişim Kurulu'nun hazırladığı “İnternet'in Güvenli Kullanımına İlişkin Usul ve Esaslar” adlı kararıyla Türkiye'deki tüm İnternet kullanıcılarının işlemlerini kayıt altında tutacağı yönünde kaygılar

bulunuyor. İnternet'teki bu sınırlamanın demokrasi ihlali olduğu yönünde görüşler var. Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz?

İ.A: Tam detaylı bilgim yok. Ama zaten 9 yaşında kız çocuğu yetiştiren bir anne olarak aile filtrelemesinden yanayım. Ama şu an derin kaygılar taşımıyorum. Yaşayıp görelim. Bu konu İnternet suçlarının takip edilebilmesi açısından önemli fakat demokrasiye aykırı olup olmayacağını birlikte göreceğiz.

FLL robot turnuvalarını düzenleyen Hakan Habip: 5-10 yılda, her ilkokulda robotik sınıfları görürsek şaşırırmam

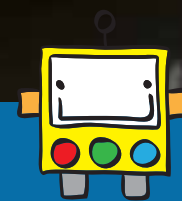
Bu yıl 60 ülkede 170 bin çocuğun katıldığı First Lego Ligi turnuvalarını düzenleyen Habip, her ülke daha çok “bilgi becerili” çocuk- genç talep ettiğine dikkat çekip robotik eğitimin hızla tüm ülkelerin ilköğretim/lise müfredatlarının içinde yerini bulduğunu söylüyor.

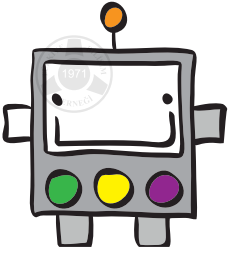
Selçuk Özdemir

Cocuklara bilim ve teknolojiyi sevdirmek, bualandaki yaratıcılıklarını geliştirmek amacıyla 13 yıldır düzenlenen First Lego Ligi (First Lego League-FLL), bu yıl 7. kez Türkiye’de de ulusal turnuvalarla gerçekleştirildi. Çocukların robotlarını kullanarak yarıştıkları dünyanın en prestijli organizasyonları arasında yer alan FLL turnuvalarını düzenleyen Hakan Habip ile hem bu turnuvalar hakkında hem de robotların eğitimde kullanımı hakkında konuştuk.

9-16 yaş arası çocukların takımlar halinde yarıştığı FLL turnuvalarında, katılan takımlardan belirlenen global bir problemin çözümüne yönelik projeler geliştirmeleri bekleniyor. Çalışmalarını tamamlayan takımlar bir seri görevi yerine getirmek üzere robotlarını tasarlıyor ve programlıyorlar. Sonrasında takımlar çalışmalarını ve tasarımlarını jüri üyelerine sunarak derece için yarışıyorlar.

Çocuklara bilim ve teknolojiyi sevdirmek, yaratıcılıklarını artırmak ve zihinsel gelişimlerini artırmak amacıyla FIRST Vakfı (Foundation For Inspiration and Recognition of Science and Technology) ve LEGO firmasının işbirliğinde oluşturulan First Lego Ligi, ilk kez 1998’de ABD’de pilot uygulama olarak başladı.

-Bize kısaca FLL'yi tanıtabilir misiniz?

-FLL, çocukları bilim, teknoloji ve takım çalışmasıyla yoğurmak isteyen başarılı bir mühendis olan Amerikalı Dean Kamen'in 1989'da FIRST Vakfı'nı (Foundation For Inspiration and Recognition of Science and Technology) kurarak çıktığı yolda bir durak. Kamen, önce bu amaçla liseler arası bir robot turnuvası başlatıyor. Program çok başarılı olunca benzer bir programı ilköğretimde denemeye karar veriyor. O sırada LEGO'nun Massachusetts Institute of Technology (MIT) tarafından geliştirilmiş MINDSTORMS robot platformuyla tanışıyor. 1998'den beri First LEGO Ligi (First LEGO League - FLL) ismi altında bir robot turnuvası yapılıyor. Bu yıl 60 ülkede 170 bin çocuk bu yolculuğa katılmış durumda. Katılım her yıl yüzde 15-25 arası büyüyor. Ama, FLL sadece bir robot turnuvası değil.

- Peki, ne?

- FLL'de tasarım var, programlama var, beyin fırtınası var, her sene farklı bir tema hakkında derinlemesine araştırma var, uzmanlarla tanışma, özgün çözüm üretimi, paylaşım, sunum hazırlama, unutulamayacak takım çalışması, hepsinin sonucu olarak farkındalık, özgüven inşaatı ve herkesin değeri var. Fikirden başlayan, tasarım ve ürüne doğru giden süreç odaklı bir yol var. Daha az bariz, ama çok önemli FLL'de yoğun bir enerji içinde paylaşılan şey var, müzik var, tiyatro var, sanat var, eğlence var, ilham veren çocuklar, umut dolan seyirciler var.

Unutmayalım, FLL deneyimini paylaşan dünyada 1 milyon kadar öğrenci var. Bu deneyim çocukların CV'lerinde yerini bulacak. Hatta yurtdışı üniversite başvurularında yerini buldu bile. Şöyle bir hayal edelim ki tüm katılımcılar sanal ortamda buluşuyor: zamanla, fikirlerini, yeteneklerini, kaynaklarını çözüm üretir şekilde bir araya getiriyor. Paylaştıkları deneyim birbirlerine güvenin çimentosu oluyor.

Bu hayal hızla gerçek olabilir. Bu kavramların hepsini içeren bir etkinlik bilmiyorum.

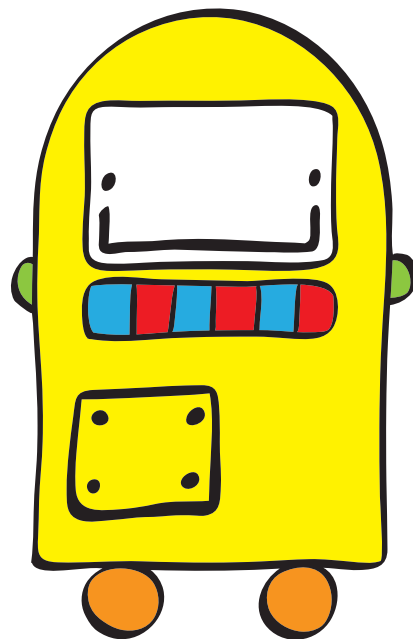
- Bugüne kadar hangi temalar işlendi?

-Türkiye'de tema olarak bugüne kadar bedensel engellilere çözüm üretebilme, denizler ve ekoloji, nanoteknolojiler, alternatif enerjiler, iklim değişikliği, akıllı ulaşım sistemleri ve sağlık.

Gelecek sezonun teması: Gıda güvenliği.

- Türkiye'de FLL turnuvalarını kaç yıldır yürütüyorsunuz? İlgi nasıl?

-7 sezon bitti. Neredeyse hiç tanıtım yapılmadan, kulaktan kulağa büyüyerek 110 takıma eriştik. Bu sezon 22 ilden 1000 kadar çocuk katıldı. Gelecek sezon beklentimiz 1500 çocuk. Katılan çocuklar, velileri, öğretmenleri, her turnuva günü katkı veren yüzlerce gönüllü çok memnun kaldılar. Doğru tanıtım ve destek sayesinde önümüzdeki 10 yıl boyunca her yıl yüzde 50 büyümeye olabilir.

- Doğru destek nasıl olabilir, olması için ne yapıyorsunuz?

-Deneyimlerime göre sonuçları bu kadar anlamlı çok öğrenim aktivitesi yok. Bu şu demek: gerek kamu, gerek özel sektör, gerek normal yurtdışı insanı, yani her birey ve kurum bu deneyimin sonuçlarından faydalanabilir. Paylaşmasını ve üretmesini bilen gençleri kim istemez? Başta kamu, sanayi ve ticaret odaları, borsalar, sanayi kuruluşları olmak üzere bu ülkenin daha zengin olmasını isteyen herkesin zamanla destek olacağını düşünüyorum.

Bu sezon bir dernek kuruyoruz. Bu derneğin amacı en kısa sürede "kamu yararı" statüsü için başvurup alınca destek bulmayı kolaylaştırmak olacak.

- LEGO Education'ın ürettiği MINDSTORMS NXT robotları bir tür oyuncak mı? Çocuklar bu robotlarla neler yapabilmektedir?

-Kutudan çıktığı şekliyle NXT'nin 3 motoru ve 4 sensörü var. Bu 7 parçayı ve LEGO tuğlalarını kullanarak çok farklı çözümler üreten robot tasarımları yapmak mümkün. "Oyuncak" diyelim isterseniz. "Oyuncak" kelimesi "farklı beceri seviyelerinin faydalanması mümkün" imasını taşıyor ve NXT için bu doğru: 9 yaşında çocuk da, üniversite öğrencileri de, anne babalar da MINDSTORMS kullanarak farklı şeyler öğrenebiliyor. Çocuklar NXT kullanarak matematik, fen konularını daha iyi anlıyorlar, mühendislik kavramlarıyla tanışıyorlar, bu konularda içten gelerek, anlam bularak çalışıyorlar. Çocuklar NXT ile çalışırken takım çalışması yapıyorlar, tamamlayıcılığın önemini, paylaşımı yaşıyorlar. Bu özellikler hem ilköğretim, lise, üniversite ve iş yaşamlarında çok değerli olabilecek kavramlar. NXT, yaşam becerileri geliştiren bir "oyuncak."

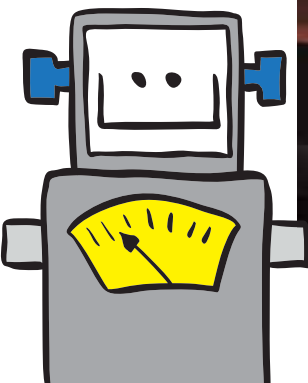
- LEGO MINDSTORMS robotlarının diğer ülke eğitim sistemlerindeki kullanım durumu nedir?

-FLL bu sezon 60 ülkede yapılıyor. Hiç değilse bu kadar ülkede kullanılıyor diyebiliriz. Her ülke daha çok STEM (bilim, teknoloji, mühendislik ve matematik kelimelerinin İngilizce'deki baş harfleri) ve bilişim becerili çocuk, genç talep ediyor. Robotik, çocukların bu konulara içten gelerek eğilim olmasını sağladığı için çok değerli. NASA bu işi başlatan ve organize eden FIRST Vakfı'na bu yıl 20 milyon, Google ise 3 milyon dolar bağışladı. Kanımca robotik eğitimi hızla tüm ülkelerin ilköğretim/lise müfredatların içinde yerini buluyor.

- LEGO MINDSTORMS robotlarının Türk Milli Eğitim sistemlerindeki kullanım durumu nedir? Milli Eğitim Bakanlığı okullarında yaygın olarak kullanılıyor mu?

-Hayır, yaygın olarak Türk Milli Eğitim sisteminde kullanılmıyor. Ancak, kullanmış olan okulların çok memnun kalmış olduğunu düşünüyorum. Zamanla aynı okuldan katılan takım sayısının artmış olmasını memnuniyetin ölçütü olarak yorumlamak mümkün. Bu yıl ilköğretim müfettişleri, MEB, EĞİTEK, gibi kurumlara sunumlar yaptık, 10 kadar eğitim konferansına katıldık. Farklı sanayi kuruluşlarına FLL'yi tanıttık. Türkiye'nin demografik fırsat penceresini kullanabilmesinin çok etkin bir yolu STEM ve bilişim becerili gençlik olmasından ve bu gençliğin içten gelerek bu konuları benimsemesi de robotik öğreniminin en genç yaşta kullanımıyla kolaylaşacak diye düşünüyorum. 7 sezon boyunca Türk takımları uluslararası turnuvalarda başarılı sonuçlar aldılar. Türkiye'nin daha iyi bir tanıtımı olabilir mi?

Önümüzdeki 5-10 yıl içinde Türkiye'de her ilköğretim kurumunda robotik sınıfları görürsek ben şaşırmam.

H a r a m İ n t e r n e t !

Helâl İnternet'in devreye girmesine günler kala "haram İnternet'e" nasıl girebileceğinizi sizler için araştırdık

Bu ay devreye girmesi planlanan İnternet filtre sistemi, nam-ı diğer "helâl İnternet" insanları endişelendiriyor. Yeni filtre sistemi ile sitelere erişim anahtar kelime bazında engellenecek. Yetkililer bu sistemin isteğe bağlı alınacağını söylese de, bu açıklamalar pek inandırıcı gelmiyor. İnternet sansür kanunu da sözde sadece çocuk pornosu gibi sitelerin engellenmesi için çıkmıştı ama sonuçta Youtube bile bu kanundan nasibini aldı. Türkiye yeni İnternet yasaklarıyla İran, Suudi Arabistan ve Çin'le yarışmaya başladı.

Çin bile engelleyemedi

İnternet yapısı itibarıyla sansürlenemez bir ağ. Sansür sistemleri ne kadar gelişmiş olsa da geçilebiliyor. 50 bin kişilik İnternet polis gücüne sahip olan Çin bile ne kadar uğraşsa İnternet'i tamamen denetleyemiyor. İnternet'e sansür getirmenin esas amacı bir korku imparatorluğu yaratmak ve insanları baskı altına almak. İnsanlar İnternet'te izlediklerini düşündükleri için korkuyorlar ve fikirlerini serbestçe dile getiremiyorlar.

Birkaç yöntemle İnternet sansüründen kurtulmak mümkün. Haram İnternet'e girme yöntemlerinin başında VPN teknolojileri geliyor. Bir VPN servis sağlayıcısı kullanarak, yabancı bir IP adresine sahip olabilir ve İnternet'te sınırsızca dolaşabilirsiniz. VPN'in en büyük avantajı tamamen kriptolu bir yapı sunması. VPN sayesinde tüm iletişiminiz bir sanal

tünel içinden akıyor ve meraklı gözler sizin iletişiminizi izleyemiyor. Şu an piyasada onlarca VPN sağlayıcısı var. VPN sağlayıcısı bulmak için Google'da "vpn provider" diye arama yapmanız yeterli.

Web tabanlı proxy siteleri VPN kadar güvenli olmasa da yaygın kullanılan bir yöntem. Proxy sitelerinin çoğu ücretsiz ve siteler üzerinden istediğiniz adrese ulaşabiliyorsunuz. Proxy kullanmanın en büyük dezavantajı yavaş olması. Ayrıca her site açılmıyor ve VPN'in aksine sadece web ile sınırlı kalıyorsunuz. Web tabanlı proxy siteleri Syte, MSN gibi uygulamaları desteklemiyor.

Sanal anonim ağ

Haram İnternet'e açılan bir diğer kapı da Tor ağı. Tor ağı dünya geneline yayılmış binlerce gönüllü bilgisayardan oluşuyor. Bu ağa ulaşmak için Tor istemcisini bilgisayarınıza

kurmanız yeterli. Tor'a bağlandığınız zaman tüm İnternet trafiğiniz dağıtılarak ağ üzerindeki diğer bilgisayarlar üzerinden gönderiliyor. Tor tamamen anonim bir yapıya sahip olduğu için izlenmeniz mümkün değil. Tor'un en büyük dezavantajı yavaş olması.

Tor'u www.torproject.org adresinden indirebilirsiniz.

Sansürü aşmanın bir diğer yöntemi ise bir Windows VPS sunucu kiralamak. Günümüzde Windows VPS'ler oldukça ucuzladı. Ayda 10-20 dolara bir VPS bulmak mümkün. Herhangi bir hosting şirketinden bir VPS kiralayıp, uzak masaüstü bağlantısı ile İnternete istediğiniz gibi girmek mümkün.

İnternet'i denetime almak bütün otokratik yönetimlerin arzusudur. İnternet kullanıcıları olarak bu otokratik özlemlere karşı durmamız gerekiyor. Sonuçta helâl de haram da insanın kendi seçimi olmalı...

Eylem CÜLCÜLOĞLU
eylemc@gmail.com

YEŞİL BİLİŞİM

Doç. Dr. Mustafa Alkan

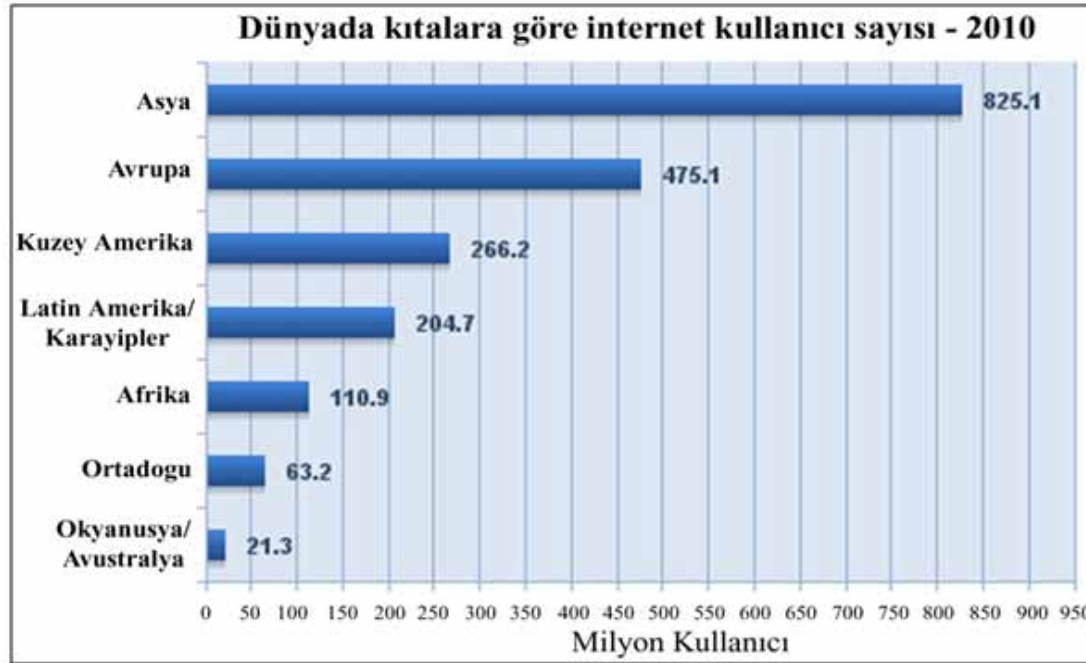
Son yıllarda dünya gündeminin en önemli konularından birinin “İklim Değişikliği ve Küresel Isınma” olduğu görülmektedir. Bütün dünya ülkeleri tarafından küresel ısınmanın insanoğlunu ve yerküremizi nasıl tehdit ettiği ile ilgili birçok kıyamet senaryoları yazılırken çözüm için ciddi anlamda bir şeylerin yapıldığını söylemek ne yazık ki mümkün olamamaktadır. Hemen her alanda bu konuyla ilgili çözümlerden bahsedilmekte, her ülke, kurum kuruluş ve sivil toplum örgütü kendi sorumluluk alanıyla ilgili bir şeyler yapmaya çalışmaktadır. Olumsuz etkilerin azaltılması için özellikle sera gazı salınımının kontrol edilmesi ve belirli limitlerin altına çekilmesi yönünde uluslararası boyutta çaba harcandığı görülmektedir. İstenilen seviyede olduğu söylenemese de bu alanda yapılan çalışmaları önemsemek ve gerekli katkıları her seviyede vermek önem arz etmektedir.

Her alanda olduğu gibi bilişim alanında da bu konuda birtakım çalışmalar yürütülmekte ve bu çalışmalar da genel olarak “**Yeşil Bilişim**” olarak adlandırılmaktadır. “Yeşil Bilişim” hareketi Küresel Isınma tehdidine karşı bilişim dünyasının destek hareketi olarak tanımlanabilir. Yeşil Bilişim hareketi ile bilişim sektöründeki üreticilerin daha az enerji harcayan ve bu sayede daha az karbondioksit salınımı yapan donanımlar üretmeye başladıkları görülmektedir. Bu gelişmenin hem tüketiciler için hem de üreticiler için iyi bir çözüm olduğunu söylemek mümkündür. Zira bu çözüm tüketiciler için daha az enerji tüketimi ve daha az fatura anlamına gelirken, üreticiler için daha fazla prestij ve daha çok bilinçli kullanıcı tarafından tercih edilme anlamı taşımaktadır. Tam da bu noktada tüketicinin yapması gereken bu tür ürünleri üreten üreticilere destek olmaktır. Alınacak her donanımda yeşil bilişim kavramını düşünerek karar vermekle ve en az enerji tüketimine sahip ürünleri tercih etmekle yeşil bilişim hareketine katkı sağlanmış olunacaktır. Yirminci yüzyılın en hızlı gelişimi ve değişimi, hiç şüphesiz ki bilişim alanında yaşanmıştır ve yaşamaya devam etmektedir. Bilişim kavramının son yıllarda en az küresel ısınma kadar insanoğlunun hayatını etkileyen ve bundan sonra da etkileyecek olan bir kavram olarak karşımıza çıktığı görülmektedir.

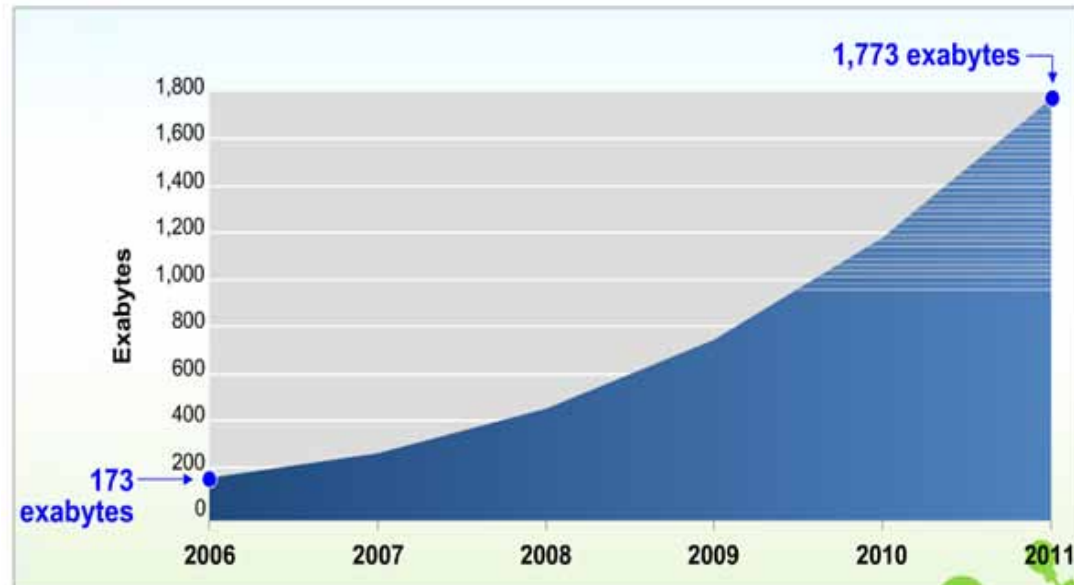
Araştırma şirketlerinin değerlendirmelerinde dünyadaki bilgisayar sayısının bir milyarı geçtiği ifade edilmektedir. Gartner tarafından yapılan araştırmaya göre hali hazırda işler durumundaki bilgisayar sayısı bir milyarı aşmış durumdadır. Araştırmada ayrıca işler durumundaki bu bilgisayarların haricinde çalışmayan kaç bilgisayarın olduğunun

ise tam olarak bilinemediğine yer verilmektedir. Gartner araştırmacılarının tahminlerine göre işler durumundaki bilgisayar sayısının her yıl yüzde 12 artış göstermekte ve bu rakamın 2014 yılında iki milyarı geçmesi beklenmektedir¹. Bu yıllarda var olan bilgisayarların yenileneceği ve bu durumun büyük bir sorun olarak görüldüğü de ifade edilmektedir.

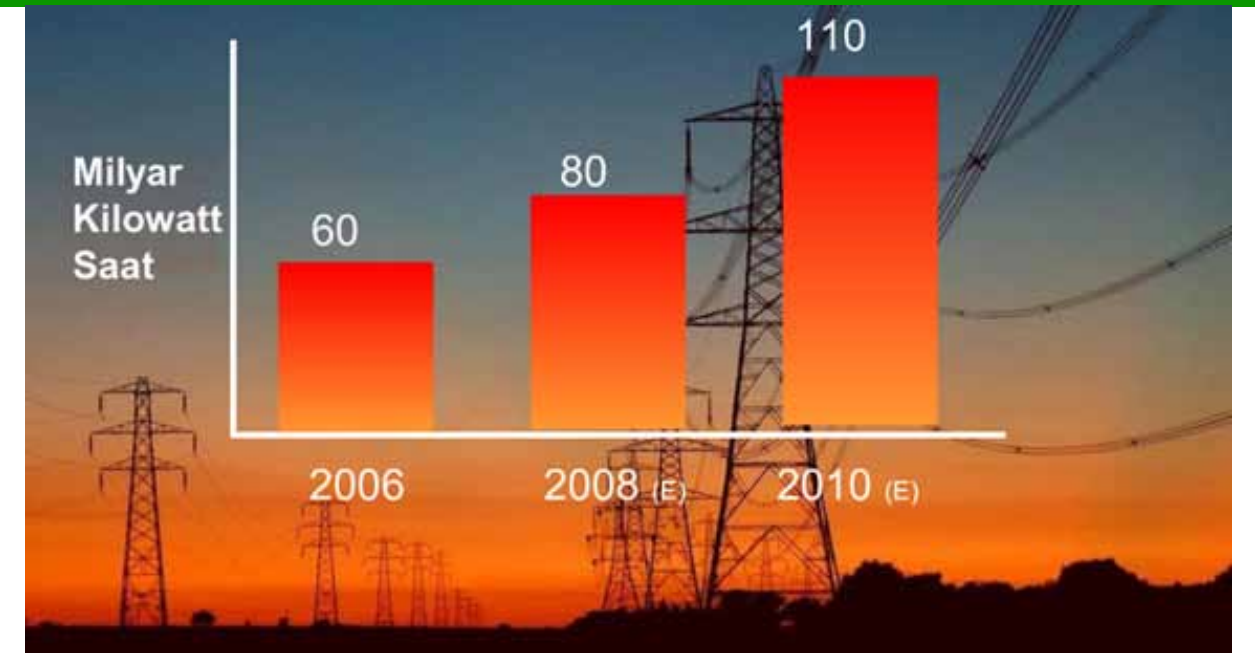
İnternet kullanıcı sayısının iki milyarı aştığı dünyamızda (Şekil 1) üretilen veri miktarı her yıl ortalama yüzde 60 oranında artmaktadır (Şekil 2).

Şekil 1 - Dünyadaki İnternet kullanıcı sayısı

Şekil 2 - Dünyada üretilen veri miktarı
Kaynak: <http://www.slideshare.net>

Yaklaşık 450.000 sunucusu bulunan Google, sadece veri merkezleri için yıllık bir milyar kWh'den fazla enerji tüketmekte ve bu rakam Japonya'da üretilen yıllık elektrik miktarının 1/1000'ne karşılık gelmektedir. Google, veri merkezlerinde kullanılan enerji kaybını azaltmak amacıyla yeni veri merkezlerini hidroelektrik santrallerin yakınına kurmaktadır.

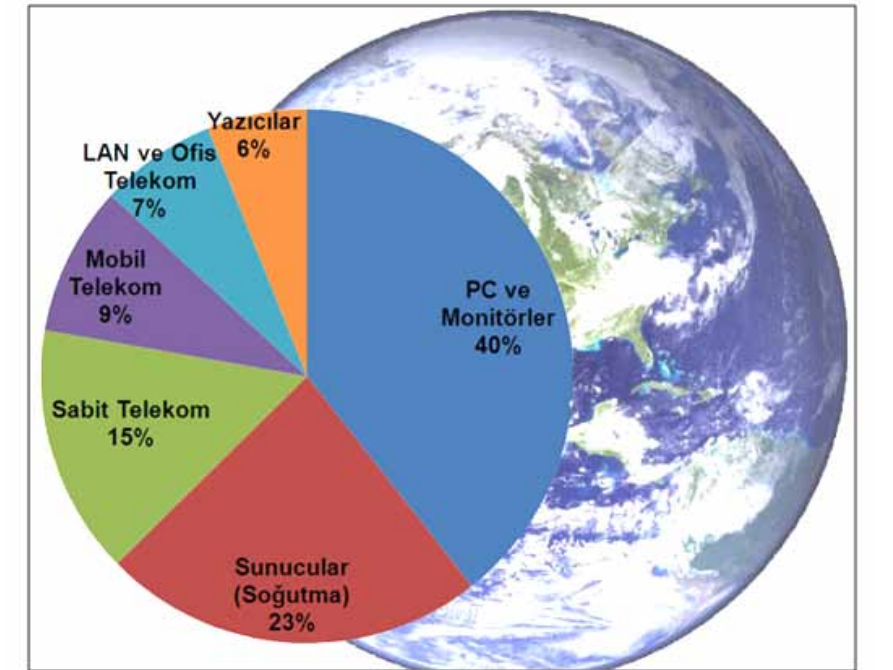
Sun firmasının Colorado'daki ofisinin bölgedeki diğer tüm binaların harcadığı enerjinin yaklaşık dört katı enerji harcadığı ifade edilmektedir. Sun, hem enerji tasarrufu hem de sistemlerin güvenliğini sağlamak amacıyla Japonya'daki firmalarla bir işbirliği yaparak yerin 100 metre altına sistem odaları kurmayı planlamaktadır.

Toplamda 720.000 m²'lik bir alan üzerine kurulu olan IBM veri merkezleri dünyadaki en büyük veri merkezleri arasında sayılmaktadır. IBM, veri merkezlerindeki enerji tüketiminin toplamda yüzde 40 azaltılması için yıllık 1 milyar dolarlık harcamaya ile "Big Green" adlı projeyi başlatmıştır. Bu proje ile IBM'in

kendi veri merkezlerindeki enerji tasarrufunun yılda 5 milyar kWh'den daha fazla olacağı tahmin edilmektedir².

Amerika Birleşik Devletlerindeki veri merkezlerinin 2010 yılında 110 milyar kilowatt saat enerji tükettikleri görülmektedir (Şekil 3).

Şekil 4 - Bilişim cihazlarının enerji tüketimi
Kaynak: Oracle

1 - (Erişim), <http://www.gartner.com/it/page.jsp?id=703807>, 10 Mayıs 2011

2 - (Erişim), <http://www.oecd.org/dataoecd/42/26/40833660.pdf>, 10 Mayıs 2011

Bir başarı hikâyesi olarak Telia Sonera'nın "Yeşil Bilişim" ile 2001-2007 yılları arasında karbondioksit yayılımını yüzde 70 oranında azalttığı ifade edilmektedir. Bu başarının;

- İş ile ilgili seyahatlerin yüzde 50 oranında azaltılması,
- Ofis alanlarının yüzde 50 azaltılması,
- Web konferans ve tele konferans gibi hizmetlerin kullanımının yıllık yüzde 15-20 oranında artırılması,
- Enerji kullanımının yüzde 30 azaltılması ve
- Yeşil enerjiye geçiş yapılması ile sağlandığı vurgulanmaktadır³.

Bütün bunlar bilişim sektörünün enerji tüketiminde ve sera gazı üretiminde çok büyük olmasa da belirli bir yere ve öneme sahip olduğunu göstermektedir. BİT'in yapısı gereği, az da olsa olumsuz çevresel etkilerinin bulunmasının yanı sıra diğer olumsuz etkilerin azaltılmasında BİT'in önemli katkılarının olacağını söylemek mümkündür. Bu noktada iklim sistemi ve küresel ısınma konusunda kısada olsa bahsetmek yararlı olacaktır.

Birinci bölümün sonu

3 - (Erişim), <http://www.oecd.org/dataoecd/42/9/40833471.pdf>, 10 Mayıs 2011

Acı kayıp

Saygın karikatürcü Prof. Dr. Atilla Özer, sonsuzluğa uğurlandı

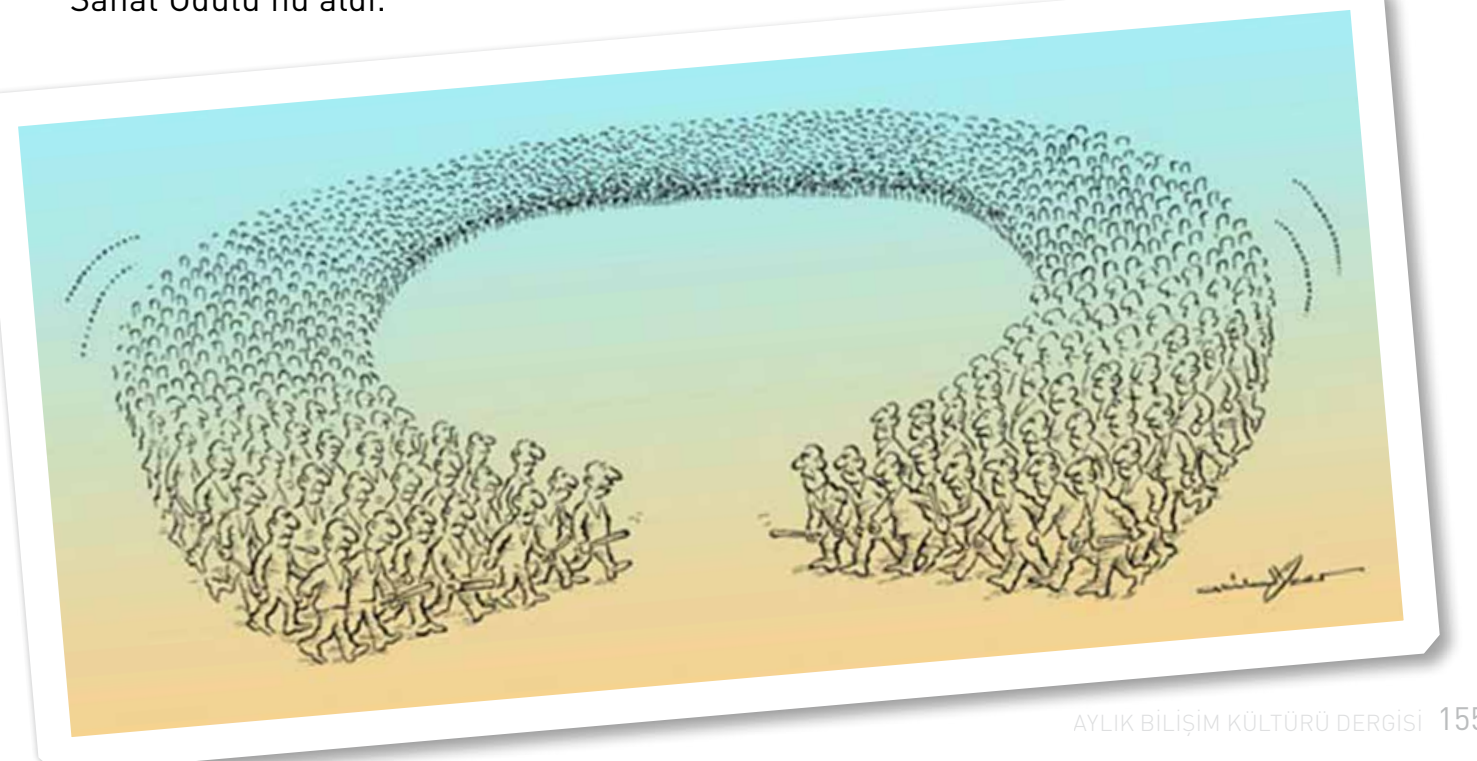
Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim
Karikatürleri Müzesi kurucusu usta
Karikatürist Prof. Atilla Özer, 23 Nisan
2011'de hayatını kaybetti.

L949 doğumlu olan Prof. Özer, 1973'te Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'ni bitirdi. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde İletişim Sanatları dalında yüksek lisans, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Grafik Tasarımı alanında sanatta yeterlik derecesi alan Özer, 1995'te Doçent, 2001'de Profesör oldu. Açıköğretim Fakültesi Eğitim Televizyonu Grafik Birimi'nde yöneticilik yapan Özer, karikatür sanatıyla uygulayıcı ve araştırmacı olarak ilgilendi. Anadolu Üniversitesi öğrencileriyle etkinliklerde bulunmak için Karikatür Kulübü'nün kurulmasına öncülük etti ve 2002'de kurulan, Türkiye üniversitelerinde bir ilk olan Karikatür Sanatını Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin ve bu merkezin faaliyet gösteren Eğitim Karikatürleri Müzesi'nin müdürlüğünü yürüttü.

İlk kişisel sergisini 1978'de Nasrettin Hoca'nın doğduğu köyde (Hortu-Eskişehir) açan Özer, daha sonra pek çok il ve ilçede eserlerini sergiledi. Birçok ulusal ve uluslararası karma sergiye katılan Özer'in bir eseri Varşova Karikatür Müzesi'ne alındı.

Karikatür alanında yurtiçi ve yurtdışında birçok ödül kazanan konuyla ilgili kitap ve makaleleri yayımlanan Özer, eğitimci ve sanatçı kişiliği ile Türk karikatür sanatının gelişmesine ve sanat eğitimine yaptığı katkılar nedeniyle 2010 yılı Anadolu Üniversitesi Sanat Ödülü'nü aldı.

Partiler, seçimde BT vaatlerinde de yarışıyor

Seçim vaatlerini Cumhuriyetin 100. kuruluş yıldönümüne göre kurgulayan AK Parti, CHP ve farklı hedeflerine rağmen adları başka olan Bakanlık, e-Türkiye, yerli üretim, Ar-Ge payının artırılması ve genişbantın tüm ülkeyi kapsamaması gibi ortak hedeflere sahip. Sadece CHP, bilişim çalışanlarının kadro tanımlarını yeniden düzenleyecek.

Aslıhan Bozkurt

12 Haziran 2011'de yapılacak genel seçimleriyle Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin (TBMM) 24. dönem milletvekilleri seçilecek. İlk kez 25 yaşındakilerin milletvekili adayı olabileceği, tahta oy sandıkları tarihe karışıp şeffaf, ısıya ve kırılmaya dayanıklı sert plastikten oy sandıklarının kullanılacağı seçimlerde, Türkçe propaganda "esas" olacak, ancak ilk kez Türkçe dışındaki dillerde propaganda hapis cezası verilmeyecek.

27 partinin katılma hakkı olduğu bu seçimlere 15 parti katılacak ve siyasi partilerin toplam aday sayısı 7 bin 492. Yurtdışından 50 milyon 189 bin 930; yurtdışından 2 milyon 568 bin 977 seçmenin oy kullanacağı seçimin maliyeti ise 246 milyon 298 bin 170 TL olacak. Seçimlerde 199 bin 207 sandık kurulacak ve bir sandıkta 300 seçmen oy kullanacak. Seçimde sandık kurulu başkan ve üyeleri olarak 1 milyon 394 bin 449 kişi görev alacak.

Türkiye'yi tamamen seçim heyecanı sararken bilişim sektörü de seçim sonrasını merakla bekliyor. Siyasi partilerin toplumsal, sosyal ve ekonomi alanında birçok projenin sunulduğu seçim beyannamelerinde, bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT) konusundaki vaatlerini inceledik. 2011 seçim beyannamelerinde partiler, daha önceki beyannamelerine oranla, bilişim, bilgi toplumu, e-devlet ve BİT kavram ve projelerine daha çok ve ayrıntılı bir şekilde yer veriyor. Seçime katılacak üç büyük parti olarak Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti), Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) ve Milliyetçi Hareket Partisi'nin (MHP) seçim beyannamelerini değerlendirdiğimizde, üç partinin de BİT konusundaki vaatleriyle de birbirleriyle yarıştığını görüyoruz. Üç partinin beyannamelerinde genel vizyon, hedef ve vaatlerinin Cumhuriyetin 100. kuruluş

yıldönümü nedeniyle 2023'e göre kurgulandığı göze çarpıyor. Ayrıca Bakanlık, yerli üretim, Ar-Ge payının artırılması ve genişbant erişimin tüm ülkeyi kapsamaması konusunda benzer hedefleri paylaşıyorlar.

AK Parti, bilişim sektörü hacminin GSYH'daki payının yüzde 8'e ulaşmasını ve Türkiye'nin, uluslararası e-dönüşüm sıralamalarında ilk 10 arasına gireceğini öngörüyor. 2019'a kadar kâğıt ortamında verilen kamu hizmetlerinin tamamını e-ortamda sunulacağını belirten AK Parti, 2015'e kadar Türkiye'nin kritik bilgi altyapılarının siber tehditlerden korunmasını sağlayacak.

"Türkiye, bilişim alanında bilgiyi üreten, geliştiren bir ülke olacaktır" diyen AK Parti, Bilişim sektöründe yerli ürün ve hizmet kullanımını 2023'te yarı yarıya seviyesine çıkartmayı, Türkiye'nin Avrupa ve bölgenin çağrı merkezi ve veri merkezi üssü olmasını hedefliyor. AK Parti ayrıca uzaya canlı göndermek üzere yerli füze çalışmalarını başlatmayı kendi uydumuzu uzaya yerleştirecek teknolojiye sahip hale getirmeyi planlıyor.

Beyannamesinde “Türkiye’nin bilgi teknolojilerini tüketen değil, üreten bir ülke olması hedefimizdir” diyen CHP, Bilgi ve İletişim Teknolojileri Bakanlığı ile Tıbbi Teknoloji ve Eczacılık Genel Müdürlüğü kurmayı hedefliyor. İnternet üzerindeki aşırı düzenlemeleri kaldırmayı ve yasaklayıcı zihniyeti değiştirmeyi vaat eden CHP, Ulusal Yenileşim (İnovasyon) kapsamlı hale getirecek, Türkiye’nin Ar-Ge harcamalarının GSYH içindeki payını AB standardı olan yüzde 3’e çıkaracak. BİT sektörüne tam destek sözü veren CHP, yıllık Bilişim Şuraları düzenleyecek. Yerli yazılım kullanma bilincini oluşturacak ve gerekli teşvik edici önlemleri alacak olan CHP, kamudaki bilişim çalışanlarının kadro tanımlarını yeniden düzenleyecek, bilişim alanında ara eleman eğitime önem verecek. CHP, KDV ve özel iletişim vergisi (ÖTV) gibi dolaylı vergileri en az düzeylere indirecek ve yazılım ihracatını destekleyecek.

MHP’nin seçim bildirgesinde bilgi toplumuna geçişin her türlü altyapısının oluşturulması amacıyla Bilim, Teknoloji ve İletişim Bakanlığı kurulacağını açıklıyor. Özel sektörün; Ar-Ge ve teknoloji üretimi yatırımlarını destekleyip daha fazla kaynak ayırması sağlayacak olan MHP, Ar-Ge’nin GSYH içindeki payını yüzde 2,5’e çıkaracak.

MHP, Milli Yenilik Sistemi’ni kuracak, stratejik teknolojileri destekleyecek, Bilişim Vadisi Projesi’n, hayata geçirecek. e-yaşam tarzının bir gereği olarak herkese nüfus, eğitim, sağlık, sosyal güvenlik, vergi gibi vatandaşlık bilgilerinin yer aldığı “akıllı kart” vererek hayatı kolaylaştıracak olan MHP, eğitim programlarına ilişkin milli yazılım üretimini sağlayacak.

“Bilişim Bakanlığı” bu kez kurulacak mı?

Hükümetin Meclis’in son günlerinde aldığı KHK ile bilişim sektörünü kapsayacak bir Bakanlık kuracağı bildirilirken CHP, Bilgi ve İletişim Teknolojileri Bakanlığı MHP ise Bilim, Teknoloji ve İletişim Bakanlığı kuracağını vaat ediyor.

61. hükümetin son günlerinde TBMM’den 6 aylığına aldığı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) çıkarma yetkisi ile bakanlar kurulunu yeniden yapılandıracağı bildiriliyor. KHK kapsamında 12 Haziran seçimlerinden sonra 8 Devlet Bakanlığı’nın kapatılıp 11 yeni bakanlık kurulacak. Halen Başbakan dahil 26 kişiden oluşan Kabine, yeni yapılanmada Başbakan’ın yanı sıra toplam 21 bakandan oluşacak, 4 bakan aynı zamanda başbakan yardımcısı olarak görev yapacak. Bazı bakanlıklar tamamen kapatılırken bazı bakanlıklar da bölünecek veya değişecek.

Yeni yapılanmada “Bilişim” adını taşımasa da, sektörü de kapsayacağı bildirilen bir bakanlıktan ilk kez bu kadar somut bir şekilde söz edilmesi nedeniyle bilişim sektörü gelişmeleri yakından izliyor. Çünkü özellikle KHK ile kurulacak bakanlıklar arasında Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı da bulunuyor.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı kapanırken yerine 2 bakanlık kurulacak. Bunlardan biri Bilim, Sanayi diğeri ise Teknoloji Bakanlığı. Bu bakanlık sanayi ilgili tüm görevleri devralırken teknolojinin gelişmesi için de çalışma yapacak. Şu anda başbakanlığa bağlı olan TÜBİTAK ve yakın gelecekte kurulması planlanan Türk Uzak Kurumu bu bakanlığa bağlı olarak faaliyet gösterecek.

Bu arada 2011 Genel Seçimleri’ne ilişkin beyannamelerinde CHP, Bilgi ve İletişim Teknolojileri Bakanlığı MHP ise Bilim, Teknoloji ve İletişim Bakanlığı kuracağını taahhüt ediyor.

Sektör temsilcileri, “bilişimin sahiplenilmesi, strateji ve politikaların belirlenip gerekli adımların atılması” adına bir Bakanlık kurulmasını istiyor.

Ak Parti: Uzaya canlı göndermek üzere yerli füze çalışmaları başlatılacak

Bilişim sektörü hacminin GSYH'daki payı yüzde 8'e ulaşacak, Türkiye, uluslararası e-dönüşüm sıralamalarında ilk 10 arasına girecek, siber güvenlik alanında yerli ürün ve sistemleri geliştirilecek, Türkiye bilişim alanında bilgiyi üreten, geliştiren bir ülke olacak.

Cumhuriyetin 100. Kuruluş yıldönümü nedeniyle seçim beyannamesini 2023 vizyonu ile açıklayan Ak Parti, 8.5 yıllık iktidar dönemimde yapılanların ayrıntılı bir şekilde veriyor. Ve AK Parti, Türkiye'de ilk kez bir parti olarak 4 yıllık değil, 13 yıllık vaatlerini sıralıyor. AK Parti'nin "Türkiye Hazır... Hedef 2023..." başlıklı beyannamesinde yer alan bazı BT vaat ve projeler şunlar:

- * E-Dönüşüm Türkiye Projesi'ne yeni bir ivme kazandırılacaktır.
- * e-yazışmalarda uyulması gereken güvenlik ve arşivleme standartları belirlenecektir. Bütün kamu kurum ve kuruluşlarında bu standartlara uygun hale sistemler kurulacaktır.
- * E-arşiv sistemi'nin kurulmasıyla kamu hizmetlerinin sunumu sırasında, vatandaşın belge istenmesine ilişkin uygulamalar kaldırılacaktır.

- * 2011'de 300, 2012 yılından itibaren ise her yıl 500 genç girişimci desteklenecek.
- * 2023'te Ar-Ge harcamalarını GSYH'nin yüzde 3'üne çıkararak bu alanda lider ülkeler arasına girmeyi amaçlıyoruz.
- * 2023 hedefimiz tüm Ar-Ge harcamalarının üçte ikisinin özel sektör tarafından yapılmasıdır.
- * Uzaya canlı göndermek üzere yerli füze çalışmalarını başlatacağız ve ülkemizi kendi uydusunu uzaya yerleştirecek teknolojiye sahip hale getireceğiz.
- * 2023 yılına kadar orta ve yüksek teknoloji ürünlerde Avrasya'nın üretim üssü olacağız.
- * Şirketlerin kimlik numarası olacak. Merkezi Sicil Kayıt Sistemi Projesi (MERSİS) ile artık her bir işletmenin, vatandaşlık kimlik uygulamasında olduğu gibi ayrı bir kimlik numarası olacak.
- * Bilişim Vadisi Projesi ile bilgi teknolojileri alanında önde gelen yabancı firmaların ülkemize çekilmesi, yerli firmaların dışa açılması ve ülkemizin dünyanın önde gelen üretim ve operasyon merkezi haline gelmesi sağlanacaktır.

- * Bilişim sektöründe yerli ürün ve hizmet kullanımı 2019'a kadar yüzde 25'e, 2023'te ise yüzde 50'ye çıkartılacaktır.
- * Bilişim sektörü hacminin GSYH'daki payının yüzde 8'e ulaşmasını öngörüyoruz.
- * Türkiye, uluslararası e-dönüşüm sıralamalarında ilk 10 arasına girecektir.
- * 2019'a kadar kâğıt ortamında sunulan kamu hizmetlerinin yüzde 100'ü elektronik ortamda sunulacaktır.
- * 2015'e kadar ülkemizin kritik bilgi altyapılarının siber tehditlerden korunması sağlanacaktır.
- * Siber güvenlik alanında sürekli ve düzenli iyileştirmeler yapılacak, yerli ürün ve sistemlerin geliştirilmesi sağlanacaktır.
- * E-demokrasi uygulamaları hazırlanacak, vatandaşlarımızın merkezi ve yerel karar süreçlerine elektronik ortamdan katılım imkânları arttırılacaktır.
- * Yeni nesil teknolojileri geliştiren, dünya standartlarını belirleyen uluslararası organizasyonlarda katılımımız üst düzeye çıkartılacak, Türkiye bilişim alanında bilgiyi üreten, geliştiren bir ülke olacaktır.
- * Ülkemiz Avrupa'nın ve bölgemizin çağrı merkezi ve veri merkezi üssü olacaktır.

CHP: Bakanlık kurulacak, yasalar değişecek

İnternet'teki yasaklayıcı zihniyet değişecek, Ar-Ge'nin GSYH'deki payı yüzde 3'e çıkacak. Bakanlık kurulup bilişim şuraları düzenlenecek. KDV oranları düşürülüp ÖTV kaldırılacak. Bilişim çalışanlarının kadro tanımları yeniden düzenlenecek.

Bilgi ve İletişim Teknolojileri Bakanlığı ile Tıbbi Teknoloji ve Eczacılık Genel Müdürlüğü kuracağını, bilişim şuraları düzenleneceğini bildiren CHP, 5651 sayılı kanunu yürürlükten kaldırılıp yerine uluslararası demokrasi standartlarına uygun yeni bir yasal düzenleme getirecek. 5746 sayılı Ar-Ge kanunu genişletilirken 4734 sayılı "Kamu İhale Kanunu"nu ve 5809 sayılı "Elektronik Haberleşme Kanunu"nu değiştirilecek, 5846 sayılı "Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu"nu güncelleştirecek. Telefon ve İnternet'in yüzde 20 daha ucuza alınmasını sağlayacak bir projeyi hayata geçirmeyi vaat eden CHP, kamudaki bilişim çalışanlarının kadro tanımlarını yeniden düzenleyecek.

CHP'nin, "Özgürlüğün ve umudun ülkesi, herkesin Türkiye'si" başlıklı seçim bildirgesinde yer alan bazı BT vaat ve projeler şöyle:

- * Türkiye'nin bilgi teknolojilerini tüketen değil, üreten bir ülke olması hedefimizdir.
- * Ulusal Yenileşim (İnovasyon) Sistemi'ni ekonomik faaliyetlerin tüm aşama ve kesimlerinde etkili olacak kapsamlı bir sistem haline getireceğiz.
- * Türkiye'nin Ar-Ge harcamalarının GSYH içindeki payını AB standardı olan yüzde 3'e çıkaracağız.
- * Yıllık Bilişim Şuraları düzenleyeceğiz.
- Yazılım başta olmak üzere bilgi teknolojileri ve iletişim sektörünü stratejik bir sektör olarak tanımlayacağız.
- * Yazılım başta olmak üzere stratejik alanlara odaklanmış teknoparklar oluşturacağız.
- * Bilişim alanında ara eleman eğitime önem vereceğiz.
- * Toplumun dezavantajlı kesimlerinin İnternet ve bilgisayar hizmetlerinden ücretsiz yararlanması için gerekli düzenlemeleri yapacağız.
- * Konunun siyasi sorumluluğunu doğrudan üstlenecek Bilgi ve İletişim Teknolojileri Bakanlığı'nı kuracağız.

CHP 2011 SEÇİM BİLDİRGESİ

Özgürlüğün ve umudun ülkesi. Herkesin Türkiye'si.

Herkes için
CHP

- * Yurttaşlarımızın telefon ve İnternet hizmetlerini yüzde 20 daha ucuza almalarını sağlayacak bir projeyi hızla hayata geçireceğiz.
- * Her yaştaki ve her yöredeki engelli bireylerin bilgi kaynaklarına daha kolay ulaşmaları için özel donanımlı eğitim ve teknoloji merkezleri kuracağız.
- * Kamu İhale Yasası'nı AB standartları temelinde yeniden düzenleyeceğiz. Enerji, telekomünikasyon ve ulaştırma dahil olmak üzere tüm kamu kurum ve kuruluşlarını ihale kanunu kapsamına alacağız.
- * Yurttaş ve iş dünyasının devletle yürüttüğü tüm işlemlere ilişkin verileri tek bir Veri Merkezi'nde toplayacağız.
- * Nükleer teknolojide en yüksek güvenlik kıstaslarını gözeterek, yeni kuşak reaktörlere odaklanan, teknoloji transferini içeren çalışmaları gerçekleştireceğiz.
- * Kamudaki bilişim uygulamalarının geliştirilmesi ve yaşama geçirilmesi, bilişim sistemlerinin işletilmesi ve bakımını üstlenen bilişim çalışanlarının kadroları, bilgi birikiminin, yetkinlik ve deneyimin doğru değerlendirilmesine olanak verecek biçimde tanımlanacaktır. Bilişim çalışanlarının teknolojiye gelişmelere koşut olarak sürekli eğitimini sağlayacak düzenlemeler yapılacaktır.
- * Ülke genelinde düzenli olarak "sportif yetenek taraması" yapacak, sporcu profili veri tabanı oluşturacağız.

2011 seçim bildirgelerindeki **bilişim** vaatleri

MHP: Teknoloji ve yazılımda “milli üretime” ağırlık verilecek

Bilim, Teknoloji ve İletişim Bakanlığı’nı kuracağını açıklayan MHP, ÖTV’yi kaldıracak. Teknoloji ve yazılımda “milli üretime” ağırlık verilecek ve Türkiye’nin yazılımda lider ülkeler arasına girmesi sağlanacak.

Hayatın her alanında “e-yaşam” tarzının benimseneceğini sıklıkla vurgulayan MHP, kamu-
nun elektronik ortamda sunduğu hizmetlerin çeşitlendirilerek yaygınlaştırılmasını hedefliyor.
Özel iletişim vergisini kaldırılacağını bildiren MHP, Bilim, Teknoloji ve İletişim Bakanlığı’nın
kurulacağını vaat ediyor. “Milli Yenilik Sistemi”nin hayata geçirilmesi gerektiğini belirten MHP,
, teknoloji üretim merkezleri kuracak, eğitim, oyun ve savunma alanlarında milli yazılımlar
geliştirilmesini sağlayacak.

Ar-Ge’nin GSYH’daki payını yüzde 2,5’e çıkaracak, Bilişim Vadisi’ni hayata geçirecek olan MHP,
Türkiye’nin yazılımda lider ülkeler arasına girmesini amaçlıyor.

MHP’nin “2023’e doğru yükselen ülke Türkiye Sözleşmesi” başlıklı 2011 Seçim
Beyanamesi’nde yer alan bazı BT vaat ve projeler şöyle sıralanıyor:

- * Ar-Ge harcamalarının GSYH içindeki payı yüzde 2,5’e çıkarılacaktır.
- * Başta sabit ve mobil telefon ile geniş bant İnternet hizmetleri olmak üzere bilgi ve iletişim teknolojilerine katlanılabilir maliyetle erişebilmesi sağlanacaktır.
- * Bilgi toplumuna geçişin her türlü alt yapısının oluşturulması, bilimsel ve teknolojik araştırmave geliştirmenin etkin bir şekilde yürütülmesi ve koordinasyonun sağlanması amacıyla “Bilim, Teknoloji ve İletişim Bakanlığı” kurulacaktır.
- * Bilişim Vadisi Projesi bir an önce hayata geçirilecek.
- * Özel iletişim vergisi kaldırılacak ve iletişim üzerindeki vergi yükü hafifletilecek.
- * e-yaşam tarzının bir gereği olarak herkese nüfus, eğitim, sağlık, sosyal güvenlik, vergi gibi vatandaşlık bilgilerinin yer aldığı “akıllı kart” verilerek hayatın kolaylaştırılması sağlanacaktır.
- * Haberleşme, iletişim, ulaştırma, enerji, tarım, ilaç piyasalarının düzenlenmesi ve denetlenmesi amacıyla Sektörel Düzen-

leme Kurumu oluşturulacak.

- * Milli teknoloji üretim merkezleri oluşturulacak ve Türk Dünyasının bilimsel araştırma merkezi niteliğinde “Ankara Temel Araştırmalar Merkezi (ATAM)” kurulacaktır.
- * Ülkemizin; bilim ve teknolojinin her kademesinde kullanılabilecek ileri teknolojileri kapsayan hassas nükleer teknolojiye sahip olması sağlanacaktır.
- * Hızlı tren ulaşım teknolojileri geliştirilerek raylı taşımacılıkta altyapı, üstyapı ve elektromekanikğin yerli üretimi sağlanacaktır.
- * Bilgiye iş yeri, okul ve evlerden kolayca erişimi teminen, millî enformasyon ağına ilişkin altyapı oluşturulacak, bilgisayar yazılım ve donanım faaliyetlerinin teşviki suretiyle de özellikle yazılım alanında ülkemizin lider ülkeler arasına girmesi sağlanacaktır.
- * Eğitim programlarına ilişkin milli yazılım üretimi sağlanacaktır.
- * Milli bilgisayar oyunları yazılım endüstrisi teşvik edilecektir.
- * Savunma sanayinde bilgi güvenliğini sağlamak amacıyla “milli yazılım” sistemi geliştirilecek ve uygulanacaktır.
- * Türk dünyası ile ilişkilerimiz bilim ve teknoloji alanında da geliştirilecek, Türk Dünyası Bilim ve Teknoloji Veri Tabanı oluşturulacaktır.

Seçim müziklerinin seçimi

Nihal Sandıkcı

İyi ki bir seçim şarkısı, bir partinin oy toplaması ya da seçmen sayısını artırması için etkin olan kriterlerden biri değil. Sanırım böyle bir durumda çoğu seçmen 12 Haziran'da sandık başına gitmeye üşenecek, belki de gerek görmeyecekti.

Seçim müziklerinin kitleleri harekete geçirebilme gücü miting alanları dışında pek bir işe yaramıyor. Bunda parti yönetimlerinin bu işi sadece seçim dönemlerinde "atlanmaması gereken bir kalem iş"ten ibaret görmesinin etkisi büyük. Oysa ki; müzik her zaman her yerde sanıldığından çok daha güçlü bir etkidir. Öyle olmasaydı asansör müziği için bir sektör oluşmazdı, keza mağaza müziği, reklam müziği, vs.

Hele; konumuz seçimse, bir ülkenin kaderiyse, partiler herkesin tercihi olma hedefiyle bir savaş veriyorsa... Seçim şarkılarının/müziklerinin de söz konusu ideolojiyi, ilkeleri, hedefleri anlatması, savaşın taraflarına coşku kaynağı olması isteniyorsa. Bence müzik böyle zamanlarda en önemli motivasyon ve aidiyet kaynaklarından biri.

Kısa bir tarihi yolculuk yaparak, -biraz abartılı bir örnek olsa da- konunun derinine kısa yoldan ulaşabilmeyi hedefliyorum.

Yüzyıllardır Türklerin simgesi sayılan Mehteran takımı ve Mehter marşlarının bugün bile üzerimizde azımsanmayacak bir etkisinin olduğunu düşünüyorum. Duyunca eşlik etmemek işten bile değil, sadece benim tüylerim diken diken olmuyordur herhalde. Mehter, salt savaş zamanı askeri coşturmak, düşmanın maneviyatını bozmak için kullanılan bir unsur değilmiş, asayiş berkemâlken de ruhu canlı tutmak, askere cesaret vermek için kullanılıyormuş. Tekrar bugüne dönecek olursak, partiler seçim müziklerinin seçiminde ne kadar doğru seçimler yapıyorlar?

Kamuoyuyla paylaşıldığı kadarıyla birçoğunu dinledim, kendimi feda ettim de diyebilirim. Her parti, birden fazla şarkıyla seçim yarışında. Çoğu iki şarkıyı resmi ya da yerel ilan etmiş ve ağırlıklı olarak onları kullanıyor. “İki kişi daha bulsak da halaya dursak” isteği uyandıran folklorik ezgilerin yoğunluğu aşikâr, bu türün dışındakiler ise; Perihan Abla, Küçük Kurbağa ya da Mini Mini Bir Kuş temposu ve yumuşaklığında. Bu seçimin trendi, şarkıların Rap ya da Rock versiyonları galiba, özellikle rock versiyonlarını dinlerken yüzünüzde alaycı bir gülümseme olacağının garantisini veririm. Belki bu gülümsetme etkisini özellikle planlamışlardır; düşündürürken güldüren stayla 😊

Ak Parti'nin şarkılarının çoğunu uzun zamandır Uğur Işılak yapıyor, bu seçim için de aynı tercih devam etmiş. Işılak'ın söylediği şarkıların dışındakiler için koro kullanılmış. Rap ve rock özlemi Ak Parti ve MHP'de öne çıkıyor, Anadolu Rock'a hasret giderilebilecek yoğunlukta bir tercih bu. 2002 seçimlerinde DSP de böyle bir tercih yapmıştı. Bu tür, gerçekten 18-24 yaş aralığında ilk kez oy verecek gençleri yakalıyor olabilir mi? 9,5 milyon genci yakalama hedefi ütöpik midir, değil midir göreceğiz.

MHP'de ilgimi çeken başka bir şey ise protest-arabesk karışımı bir şeydi. Yüreğinle Gel şarkısı harbi damar denilecek türden. CHP, Onur Akın ve Edip Akbayram'dan vazgeçmiyor. Aşık İhsani'nin sözleriyle Bir İslık da Sen Çal ve Ali Dilki'nin sözleriyle Ak Dediler Kara Çıktı şarkılarının bestesi Onur Akın'ın. Bunlar CHP'nin resmi seçim şarkıları. Aşık Mahzuni Şerif'in Atatürk'e özlem eseri olan Sarı Saçlım Mavi Gözlüm ise bir seçim klasiği sayılmalı, bence müthiş.

HAS Partinin günü yakalama becerisine ise diyecek yok, rahmetli Kazım Koyuncu'nun Hayde türküsü kısa zaman önce Cem Yılmaz'ın Av Mevsimi filmindeki performansı ile canlanmıştı. Sözleri pek oturtamamış olsalar da bu türkü sevilir.

DSP bu seçimde kullanıyor mu bilmiyorum, -çünkü İnternet sitelerinde seçim şarkılarını bulamadım- ama benim eski de olsa favorim, hâlâ; Ak Güvercin Geliyor. Rahmetli Bülent Ecevit'in DSP için yazdığı bir şiiridir. [Bu arada Murat Meriç'in 11 Kasım 2006'da Radikal'de “Ak günlerin Karaoğlanı'na şarkılı veda” başlıklı yazısını tavsiye ederim. Bu konulara yakın, pek bilinmeyen tarihi listelemiş. Mesela; Ecevit, (Atatürk dışında) hakkında en çok plak yapılan lider, parti güdümü dışında adına plak yapılmış tek siyasetçi...]

Bu kadar seçim şarkısı dinledikten sonra kendimce bir liste oluşturmak da hakkımdır, diye düşündüm. İşte; Seçim Müzikleri Top 10 listem. Top 10 değil aslında, listeye girecek 5-6 şarkıyı zar-zor seçtim.

HAS Parti	Hayde Türkiye
CHP	Geliyor Kılıçdaroğlu
CHP	Ak Dediler Kara Çıktı (Sözler Ali Dilki'nin, müzik Onur Akın, Nilüfer Sarıtaş söylüyor.)
Ak Parti	Cilveloy Nanayda
DSP	Gözünaydın Türkiye
MHP	Ses Ver Sesin Duyulsun
Has Parti	Tez Gel

Partilerin bu anlamda yeni bakış açılarına ihtiyacı olduğuna inanıyorum. Laf olsun diye sosyal medya, laf olsun diye teknoloji ya da şarkı planlaması olmaz. İstenen etkiyi yaratabilmek için bütünlük şart; geçici çağı yakalama hareketleri, dönemsel beğendirmeye aktivitelerinin bedeli ağır olabilir.

Not: Seçim müzikleri müthiş de olabilirdi, coşkudan çıldırabilirdik de... Ama sadece seçim meydanlarında... Çünkü eminim, bu senaryo; parti ya da adayların iki aylığına kiralayıp, iptidai yöntemlerle donattıkları seçim araçlarından gelen gürültü sebebiyle derin yara alırdı.

↑ Yollara ait tüm bilgiler, İnternet'ten öğrenilecek

Yakında hizmete sunulacak yazılımla, en uygun güzergâh ve alternatifler, kapalı ve çalışma yapılan yollar, yol yapısı, önemli yerler, hava durumu ve trafik sayım değerleri İnternet'ten görsel olarak sorgulanabilecek.

Aslıhan Bozkurt

Kamu ve özel sektördeki bilgi işlem merkezlerini (BİM) tanıttığımız sayfalarımızda bu ay, 60 yıl önce Türkiye'yi bilgisayarla tanıştıran Karayolları Genel Müdürlüğü'ne yer veriyoruz. Ülkemizdeki ilk bilgisayar olan IBM-650'i yaklaşık 10 yıl kullanan Karayolları'nda bilgi işlem, kimi zaman doğrudan genel müdüre, kimi zaman çeşitli daire başkanlıklarına bağlı olarak hizmet verdi. Geçen yıl ise yürürlüğe giren yeni teşkilat kanunu ile Bilgi Teknolojileri Dairesi Başkanlığı kuruldu (BTDB). Karayolları'nın bilgi işlem çalışmaları, e-Dönüşüm ile e-Devlet Kapısı'ndaki rolü ve katkısı ile önümüzdeki dönemde hizmete girecek BT projelerini Bilgi Teknolojileri Dairesi Başkanı Murat Boydaş anlattı. Boydaş'ın bildirdiğine göre kurumsal bilgi ve karar destek sistemlerini geliştirecek olan Karayolları, yol bakım yönetim sistemini kuracak. Özel donanımlı araçlarlayollardan toplanan verilerile muhtelif uygulamalardan gelecek verilerle zenginleştirilecek yol veri tabanı Üstyapı Yönetim Sistemi'nde kullanılacak.

Karayolu Bilgi Sistemi Projesi kapsamında yol, otoyol, bölge, şube ve il sınırları sayısallaştırıldı. yaklaşık 64 bin km. yol ağındaki yol, otoyol ve köprülere ilişkin envanter bilgilerinin güncellenmesi ve koordinatlandırılması çalışmalarını tamamlayan Karayolları, ihtiyaç duyacağı temel verileri kapsayan coğrafi veri tabanını oluşturdu. Geliştirilip çok yakında kurumun web sitesinde hizmete sunulacak Güzergâh Analizi Yazılımı, yol kullanıcılarının en uygun güzergâhı ve alternatiflerini, kapalı ve çalışma yapılan yolları, yol yapısını, önemli yerleri, hava durumunu ve trafik sayım değerlerini İnternet'ten görsel olarak sorgulayabilme olanağı sağlayacak.

- Karayolları Genel Müdürlüğü'nün, yol-köprü muhasebe, stok denetimi vb. işlemler için 30 Ekim 1960'ta getirttiği, Türkiye'nin kullandığı "ilk bilgisayar" olan IBM 650, şu anda nerededir? Karayolları, yol-köprü muhasebe, stok denetimi vb. işlemler için şimdi hangi sistemleri kullanıyor?

-Türkiye'nin ilk bilgisayarı olan IBM 650, Eskişehir yolu 30.km de bulunan Vecdi Diker Eğitim ve Araştırma Merkezi'nde bulunuyor. Karayolları'nın halen kullandığı çok katmanlı mimaride geliştirilmiş web tabanlı uygulamalar, Oracle veri tabanında Java ve .net ile geliştirilmiş olup Unix sunucular üzerinde hizmet veriyor.

- Karayolları Genel Müdürlüğü Bilgi Teknolojileri Dairesi Başkanlığı'nın kısa bir tarihini alabilir miyiz? Birim, ne zaman kuruldu, bugüne kadar ne gibi yapısal gelişme ve değişiklikler yaşadı? Birimin kurumdaki konumu nedir?

-Karayollarında Bilgi İşlem, 1960 yılında Genel Müdürlüğe bağlı "IBM Müdürlüğü" olarak kurulmuş. Birimin adı 1963'te "Elektronik Hesap Makineleri Müdürlüğü" olarak değiştirilmiş ve 1966 yılına kadar Genel Müdüre bağlı olarak çalışmış. 1966'da Müsterek Teknik Hizmetler Dairesi Başkanlığı'nın kurulması ile bu daire başkanlığına bağlanmış. 16 Kasım 1976'da aynı bağlantı içinde birimin adı "Bilgi İşlem Merkezi Müdürlüğü", 14 Ocak 1982'de "Bilgi İşlem Fen Heyeti Müdürlüğü" olarak değiştirilmiş. 1984'te "Bilgi İşlem Şubesi Müdürlüğü" adıyla Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Dairesi Başkanlığı'na bağlanmış. 3 Şubat 2006'da Keşif ve Şartname Şubesi Müdürlüğü, Bilgilendirme ve Değerlendirme Şubesi Müdürlüğü, Organizasyon ve AB İlişkileri Şubesi Müdürlüğü ve Basın ve Halkla İlişkiler Şubesi Müdürlükleri ile birlikte Program ve İzleme Dairesi Başkanlığı bünyesinde yer almış. 13 Temmuz 2010'da yürürlüğe giren 6001 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bilgi Teknolojileri Dairesi Başkanlığı kurulmuş.

Bilgi Teknolojileri Dairesi Başkanı Murat Boydaş

-Karayolları Bilgi Teknolojileri Dairesi Başkanlığı'ndaki donanım/yazılım ve görevli elemanlara ilişkin bilgi verir misiniz? Müdürlükte kaç kişi görev yapıyor?

-6001 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun ile kurulmuş olan Başkanlık altında Yazılım Geliştirme, Ağ ve Sistem Yönetimi ve Coğrafi Bilgi Teknolojileri olmak üzere 3 Şube Müdürlüğü tesis edildi.

-Başkanlık bünyesinde 1 Başkan, 3 Müdür, 10 teknik eleman, 7 sözleşmeli teknik eleman, 2 tekniker, 1 teknisyen, 1 memur ve 5 işçi personel olmak üzere toplam 30 personel bulunuyor.

- Bilgi Teknolojileri Dairesi Başkanlığı olarak Karayolları Genel Müdürlüğü'nün yürütmekle yükümlü olduğu çalışmalara nasıl bir katkı veriyorsunuz?

-Merkezve taşrada 2000 yılındaki kurulan İnternet/İntranet ağına bağlı toplam 6 bin kullanıcı sistem sayesinde bir kullanıcı adı ve şifre ile tüm servislere (e-mail, dosya sunucu, İnternet) ağ üzerinden istedikleri bilgisayarlardaki dosyalara erişebiliyorlar. Yazıcıları ortak kullanabilirken kurum ağına bağlı olmaksızın İnternet erişimi olan her yerden VPN bağlantısı ile kurumsal uygulamalara, posta kutularına, ortak klasörlere erişebiliyor.

Çok katmanlı mimaride Web tabanlı olarak geliştirilen Kurumsal Bilgi Sistemleri ile, Genel Müdürlüğümüz iş süreçlerinin elektronik ortamda takip edilebilmesi, merkez ve taşra

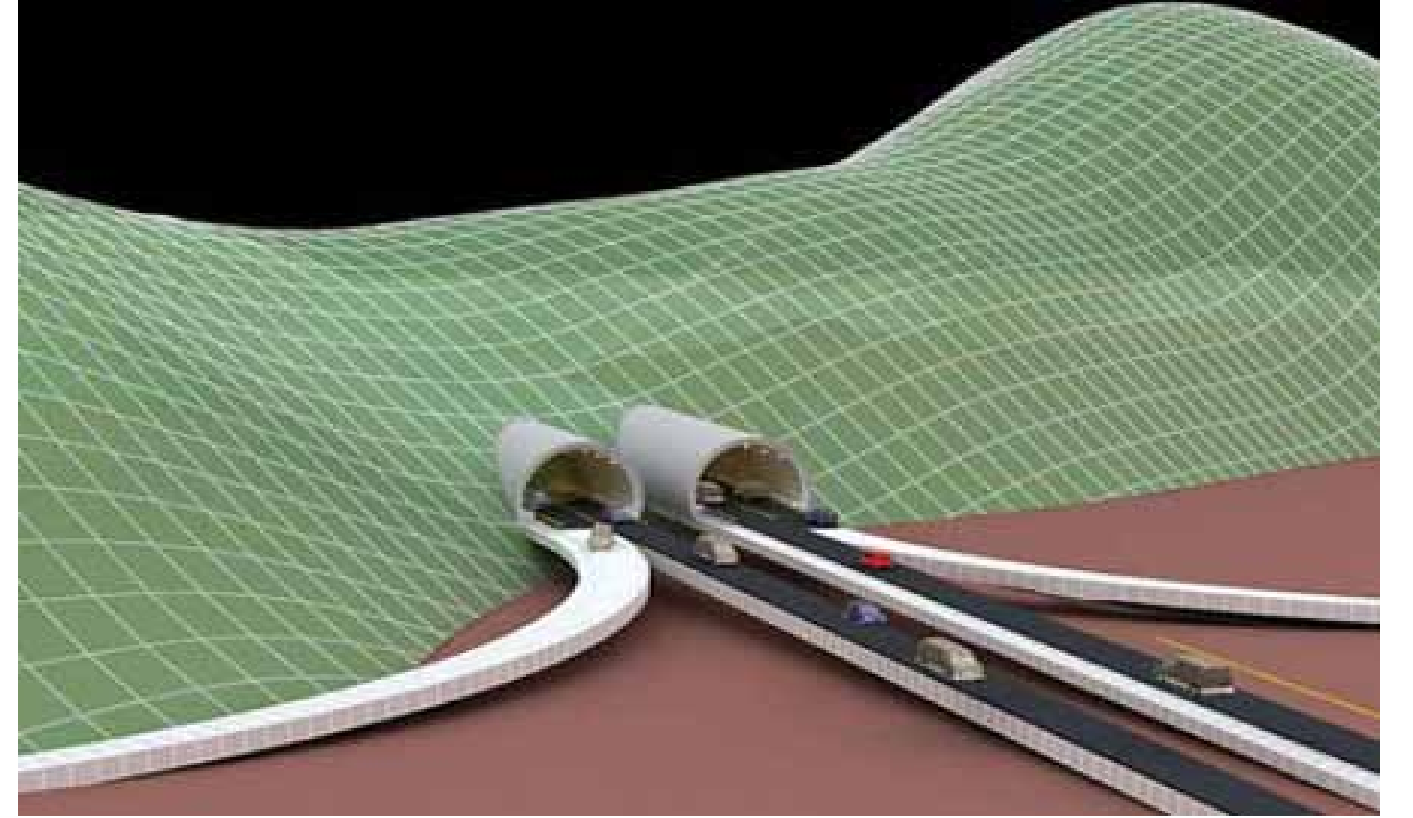

birimlerimizin verimliliği ve koordinasyonunu gerçekleştirilip kurumsal kaynakların daha verimli yönetilmesi sağlanıyor. Ayrıca, web servislerle diğer kurum ve kuruluşlar ile sorunsuz bilgi alışverişi de yapılabiliyor. Kurumumuzun tanıtımı ve vatandaşın yolları kullanımı ile ilgili her türlü konuda bilgilendirilmesi amacıyla www.kgm.gov.tr adıyla erişilebilen sitemiz, 1998'den beri hizmet veriyor. Web sitemizde merkez ve taşra birimlerinin bilgi girişlerini/güncellemelerini yetkileri ölçüsünde yapabilmelerini sağlayan içerik yönetim sisteminin işletimi yapılarak sitemizin kesintisiz hizmet vermesi gerçekleştiriliyor.

- Yürüttüğünüz başlıca BT/e-devlet projeleri nelerdir? Karayolları Genel Müdürlüğü'nün "E-Karayolları" projeleri olarak tanımlanacak hangi projeleri var?

-Bütçe Yönetimi; Yol; Köprü; bitümlü kaplamalar ve trafik işaretlerine ait analiz; birim fiyat hesaplamaları, İnsan kaynakları (personel, bordro, eğitim); İkmal Stok Kontrol; Atölye işletme ve maliyet analizi; Makine işletme ve maliyet analizi; Üst yapı yapım ve onarım işleri takibi, işyeri ve iş cinsi bazında yapılan aylık harcamalara göre maliyet hesapları, ihale takip ve proje izleme sistemi, Satın alma sistemi, özel yük taşıma izin belgesi, yol envanteri, geçiş ücretleri, yol durumu, Dava Takibi, Trafik Kaza Bilgileri, Trafik Kaza Analizleri, Yol Çizgi Boyaları Takibi, Yol Boyu Tesisler Envanter Bilgileri, Dingil ağırlığı etütleri v.b. uygulamaları yürütüyoruz. E-Devlet Kapısı Portalı'ndan ve İnternet sitemizden; Kapalı Yollar, Çalışma Yapılan Yollar, Mesafe Sorgulama, Otoyol ve köprü geçiş ücretleri, Haritalar başlıklarında sunulan bilgilerle yol kullanıcılarına hizmet veriyoruz. Bölünemez nitelikteki ağır ve/veya büyük yüklerin

karayolu ile taşınması için verilen Özel Yük Taşıma İzin Belgesi ve araç nakli için Özel İzin Belgesi başvuruları İnternet sitemiz üzerinden yapılabiliyor. OGS-KGS Geçiş İhlalleri de İnternet sitemizden sorgulanabiliyor. Kurumumuzun paydaş kurum olarak yer aldığı Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemleri Altyapısı (CBS-A) ve Ulusal Ulaştırma Portalı Kurulumu, Türkiye Çevresel Veri Değişim Ağı (Turkish Environmental Information Exchange Network-TEIEN) projeleri kapsamında yürütülen çalışmalara katılım sağlayıp sayısal yol ağı, yol durumu bilgileri ve geçiş ücretleri v.b. bilgileri paylaşıyoruz.

- "Yol Bilgi Ağı" projesi nedir? Proje kapsamında neler yapıldı? Önümüzdeki aylarda projeye ilişkin ne gibi gelişmelere tanık olacağız?

-Karayolu Bilgi Sistemi Projesi kapsamında 1/25000 ölçekli raster haritalar, 1/25000 ölçekli sayısal yükseklik verileri ile uydu görüntüleri kullanılarak coğrafi altlık oluşturuldu. Devlet

ve il yolları, otoyollar, bölge ve şube sınırları, il sınırları sayısallaştırıldı. Yaklaşık 64 bin Km yol ağındaki devlet ve il yolları, otoyollar ve köprülere ilişkin mevcut envanter bilgilerinin arazi envanter çalışması ile güncellenmesi ve Diferansiyel GPS ile koordinatlandırılması çalışmaları tamamlandı. Proje ile Genel Müdürlüğümüzün ihtiyaç duyacağı temel verileri kapsayan coğrafi veri tabanı oluşturuldu. İnternet'ten sunulan görsel yol durumu uygulaması geliştirildi. Yol kullanıcılarının en uygun güzergâhı ve alternatiflerini, kapalı ve çalışma yapılan yolları, yol yapısını, önemli yerleri, hava durumunu ve trafik sayım değerlerini İnternet'ten görsel olarak sorgulayabilecekleri Güzergâh Analizi yazılımı geliştirildi ve çok yakında sitemizden hizmete sunulacak.

Sayısal yol envanter verileri, hem kurum içi hem de kurum dışı projelere hizmet veriyor. Yol üst yapılarının ve köprülerin iyi hizmet verebilecek kondisyonda kalmasını sağlamak için, hangi iyileştirmeye ihtiyaç duyduğunu, bunun için en uygun zamanı, en ekonomik

iyileştirme alternatifini belirlemeye imkân veren Üst yapı yönetim sistemi uygulaması, Köprü Yönetim Sistemi uygulaması bu projede oluşturulan verileri kullanıyor.

Ayrıca trafik hacim haritaları, trafik kaza kara nokta haritaları gibi sayısal haritalar da oluşturulabiliyor.

-Bilgi-iletişimteknolojilerinden(BİT)yararlanmasıKarayolları'nın hangi çalışmalarına ne gibi değişiklik/kolaylıklar getirdi?

-Karayolları Genel Müdürlüğü, kuruluşundan bu yana yol projelendirilmesinde, fizibilite hesaplarında, yol yapım kübaj, birim fiyat, köprü hesaplarında, bordro, stok kontrol, bütçe takibinde çeşitli paket yazılımları ve Bilgi Teknolojileri Dairesi Başkanlığı'nca geliştirilen yazılımları kullanılıyor. Yollarda bulunan trafik sayım cihazlarından GPRS aracılığıyla Bilgi Teknolojileri Dairesi Başkanlığı'na on-line veri aktarımı, otoyollarda kullanılan OGS, KGS sistemleri, OGS-KGS Çağrı Merkezimiz, Diferansiyel GPS aracılığıyla sayısal yol bilgilerinin toplanması, otoyollardaki, tünellerdeki akıllı ulaşım sistemleri uygulamaları da Karayolları Genel Müdürlüğü'nün BİT'ten yararlanarak gerçekleştirdiği çalışmalardır.

Otoyollar, devlet ve il yollarını planlamak, projelendirmek, inşa etmek, her türlü iklim şartlarında bakım ve işletmesini yapmakla görevlendirilmiş olan KGM'nin BİT'den yararlanması, görevleri ile ilgili kararları daha hızlı ve sağlıklı almasını, bilgi ve uygulamaların paylaşımını, kaynakların verimli ve ekonomik olarak kullanımını getirdi. Yol kullanıcılarına yol ve sürüş konforu, zaman tasarrufu, can ve mal güvenliği sağlandı.

- Karayolları Bilgi Teknolojileri Dairesi Başkanlığı'nın uluslararası kurumlarla iletişim/ortak yürüttüğü projeler var mı?

- Bilgi Teknolojileri Dairesi Başkanlığı olarak uluslar arası kurumlarla ortak yürüttüğümüz proje yok. Ancak, bazı kurumlarca yürütülen uluslararası projelerde paydaş kurum olarak katkı sağlıyoruz. Örneğin Çevre Bakanlığı'nca yürütülen TEIEN projesinde yol bilgileri sağlandı. Yurtdışında muhtelif uluslararası toplantılarda Coğrafi Bilgi Teknolojilerini kullanarak yaptığımız çalışmalar tanıtılmıştır.

- Bilgi Teknolojileri Dairesi Başkanlığı'nı, önümüzdeki dönemde gündeme getireceği, uygulamaya koyacağı yeni BİT projeleri var mı?
-Kurumsal bilgi sistemlerinin, karar destek sistemlerinin geliştirilmesi çalışmaları yapılacak. Yol bakım yönetim sistemi kurulumu çalışmaları devam ediyor. Üstyapı Yönetim Sistemi için özel donanımlı araçlarla yol üst yapısına ilişkin olarak yollardan toplanan veriler yol veri tabanına eklenmekte olup muhtelif uygulamalardan gelecek verilerle yol veri tabanı zenginleştirilecek.

- Türkiye'de bilgisayar uygulamalarında ilk kullanan kamu kurumu olarak Karayolları Genel Müdürlüğü, e-Dönüşüm Türkiye projesinde nasıl bir rol üstleniyor?

-Genel Müdürlüğümüz e-Dönüşüm çalışmalarında 2002 yılından bu yana muhtelif çalışma gruplarına katılarak istenilen bilgileri sağlamıştır. TUCBS-A, UUP gibi projelerde paydaş kurum olarak gerekli desteği ve bilgileri sağlamaktadır. e-devlet kapısından ve internet sitesinden e-uygulamaları hizmete sunmaktadır.

Türkiye'de kullanılan ilk bilgisayar

Türkiye'de ilk bilgisayar, Karayolları Genel Müdürlüğü'nde, 1960 yılında hizmete girdi. Yaklaşık 12 yıl kullanılan IBM-650 Data Processing Machine'in ilginç bazı özellikleri:

- Birinci nesil, lambalı
- Her biri 10 karakter ve 1 işaretten oluşan 2000 sözcüklük Tambur bellek,
- Dakikada 78 bin toplama-çıkartma, 5 bin çarpma ve 138 bin mantıksal karar verebilme özelliği,
- Delikli kart ile bilgi girişi yapılması,
- Özel kablolarla bağlanan kontrol paneller ile delikli kart irtibatı,
- Okuma 200, Delme / Yazma 100 kart / Satır dakika hızında olması,
- Assembler ve Fortran'ın özel programlama dilleri kullanımı (SOAP-FORTTRANSIT)

Üniversite-sanayi işbirliğinin kilit merkezleri: Teknokentler

İlyas Yılmazyıldız

Hacettepe Teknokent A.Ş.

Genel Müdür ve Yönetim Kurulu Başkan Vekili

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri (TGB) kurulmadan önce üniversite-sanayi işbirliği yok denecek kadar az olup üniversiteler, sadece eğitimin ve teorik araştırmaların yapıldığı yerlerdi.

Öğretim üyelerinin birinci amacı, Araştırma-Geliştirme (Ar-Ge) çalışmalarından elde ettikleri bilimsel sonuçları makale (paper) olarak yazıp, mesleki kariyerlerinde ilerlemesine temel oluşturacak şekilde YÖK ve/veya görev yaptıkları üniversiteler tarafından kabul edilen ulusal veya uluslararası dergilerde yayımlanmasını sağlamak veya sempozyum ve konferanslarda bildiri olarak sunmaktır. Öğretim üyelerinin tamamına yakın bir kısmı yaptığı çalışmanın, ülke ekonomisine katkı

sağlayacak ekonomik bir değerinin ve/veya fikri mülkiyet hakkının olup olmadığı ya da Türkiye'deki küçük ve orta boy işletmelerin (KOBİ) ve sanayicilerin sorunlarına çözüm bulup bulmadığıyla ilgili değildi. Çok az (ihmal edilecek) sayıda öğretim üyesi, ülke ekonomisine katkı sağlayacak şekilde KOBİ ve sanayicilerle ortak Ar-Ge çalışması yürütüyordu. Türkiye'de üniversitelerde yapılan çalışmalar sonucu çok az sayıda patent ve faydalı model alınıyordu.

Türk milletinin vergileriyle ve büyük bir özveriyle çok büyük miktarlarda kaynak aktararak kurulan üniversiteler, ileri teknoloji laboratuvarları ve yetiştirilen Türk öğretim üyelerinin yüksek bilimsel, teknolojik ve entelektüel kapasiteleri ve tecrübelerinin Türkiye'nin ekonomik ve teknolojik rekabet gücünü arttırmak için kullanılmaması kabul edilebilecek, sürdürülebilir bir durum değildi. Bunun değiştirilmesi, Ar-Ge için uygun ortamın oluşturulması, üniversite öğretim elemanlarının ülke ekonomisine yararlı, Türk sanayicisi ve KOBİ'lerin ihtiyaçları doğrultusunda Ar-Ge çalışmalarına teşvik edilmesi, üniversite-sanayi arasında işbirliği çalışmaları, ortak proje üretme gayretlerinin artması ve 4691 sayılı yasası ile

TGB'ler kurulduktan sonra bu alanda Türkiye de önemli bir gelişme göstermeye başladı. Üniversiteler ve sanayi ile KOBİ'lerde ortak, ticarileştirilebilir yeni ürün ve/veya üretim süreçlerinin geliştirilmesine yönelik Ar-Ge kültürünün oluşması, yaygınlaşması, inovasyonun ve girişimciliğin gerekliliği ve öneminin anlaşılması, belli bir süreye ihtiyaç göstermektedir.

4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle birlikte Türkiye'de yazılım ve Ar-Ge faaliyetlerini yürüten çok sayıda firma, geliştirdiği ürünlerle dünya pazarlarına girmeyi başardı. Ancak, küçük ve orta ölçekli firmalardan kısa vadede büyük başarı göstermelerini beklemek mümkün değil. Türkiye'deki teknokentlerin büyük çoğunluğu da yakın zamanda kuruldu. Bu nedenle, 3-5 yıl gibi kısa bir süre sonra ülkemizde Ar-Ge faaliyetlerini yürüten çok sayıda firmanın, geliştirdiği yeni ürünleriyle uluslararası arenada söz sahibi olması bekleniyor.

Türkiye'deki Teknopark/Teknokent uygulamalarına çok kısa bir süre önce başlanmasına rağmen, önemli yol kat edildi. Teknoloji Geliştirme Bölgesi'nde devlet tarafından girişimcilere sağlanan destek ve muafiyetler, Ar-Ge faaliyetlerini yürütmekte olan firmaların dikkatini bu yöne çekti. Özellikle bilişim sektöründeki firmalar, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri'ne yoğun ilgi gösteriyor.

Teknopark/teknokent yönetici firmaları, devletin verdiği hibe desteğin 18 katı finansal kaynağı yerli ve yabancı özel sektörden temin ederek teknopark/teknokentlerin üst ve altyapı gelişimi için yatırıma dönüştürmeyi başardı. Ayrıca teknopark/teknokentlerde faaliyet gösteren girişimci ve Ar-Ge firmaları, Türkiye'nin daha önce dövizle ithal etmek zorunda kaldığı teknolojik ürün ve hizmetleri ihraç ederek devlet tarafından verilen desteğin yaklaşık olarak 2,5 katı dövizli Türk ekonomisine kazandırdı. Bu firmaların yurtiçi ekonominin gelişimine yaptığı katkı da dikkate alınmalı.

Teknopark/teknokentlerde faaliyet gösteren girişimci ve Ar-Ge firmaları, Türkiye'nin daha önce dövizle ithal etmek zorunda kaldığı teknolojik ürün ve hizmetleri ihraç ederek devlet tarafından verilen desteğin yaklaşık olarak 2,5 katı dövizli, Türk ekonomisine kazandırdı.

Bu veriler dikkatlice değerlendirilip teknopark/teknokentlerin gelişim ve ülke ekonomisine katkı artışının doğrusal (lineer) olmayıp ek-sponansiyel olarak arttığı göz önünde bulundurulduğunda teknopark/teknokentlerin mevcut durumu başarılıdır.

Bundan yaklaşık 10 yıl sonra, Türkiye'de, Ar-Ge ve yenilikçilik (inovasyon), üniversite-sanayi işbirliğiyle ortak proje hazırlanması; sanayici ve KOBİ'lerin karşılaştığı sorunların üniversitelerdeki akademik personelin bilgi birikiminden istifade ederek teknoloji transferi yoluyla çözülmesi; üniversitede yapılan Ar-Ge çalışmaları ve çıktıların ticarileştirilerek ülke ekonomisine daha fazla fayda sağlayacak şekilde yapılması kültürünün gelişmesi ve yerleşmesinde teknopark/teknokentlerin yapacağı katkı daha belirgin olacak ve daha iyi anlaşılacak.

1,5 yıl içinde 50'yi aşkın proje ile önemli katma değer yaratıldı

Ülkemizde, 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nun 26 Haziran 2001 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmesiyle kısa sürede 39 teknoloji geliştirme bölgesinin kuruluşu gerçekleştirildi. 4691 sayılı kanun, üniversite-sanayi işbirliğinin tetikleyen önemli bir faktör oldu.

Teknolojik bilgi üretmek, ürün ve üretim yöntemlerinde yenilik geliştirmek, ürün kalitesi ve standardını yükseltmek, verimliliği arttırmak, maliyetleri düşürmek, teknolojik bilgiyi ticarileştirmek amacıyla kurulan ve halen aktif olan 27 adet teknokent/teknopark, ülke ekonomisine önemli katkı sağladı.

4691 sayılı yasa kapsamında 17 Mart 2003'te faaliyete başlayan Hacettepe Teknokent, Türkiye, Balkanlar, Ortadoğu ve Bağımsız Devletler Topluluğu'nda teknoloji yoğun üretim ve girişimciliği geliştirmek ve desteklemek; gelişmiş ülkelerle yeni ve ileri teknolojilerin transfer ve uyumunu sağlamak için çok sayıda etkinlikte bulundu. Mart 2009'da Hacettepe Teknokent, Teknoloji Trans-

2010'da, irili ufaklı 50'den fazla projeyi üstlendiği çeşitli rollerle hayata geçiren HT-TTM'nin imzaladığı sözleşme 3 milyon TL'yi aştı.

fer Merkezi'ni (HT-TTM) kurarak üniversite-sanayi işbirliğinin geliştirilmesi yolunda etkin rol üstlendi. HT-TTM, ağırlıklı olarak Hacettepe Üniversitesi'nin akademik kadrosu ile yaklaşık 1,5 yıl içinde 50'yi aşkın ortaklaşa proje yürüterek önemli katma değer yarattı.

Üniversite-sanayi işbirliğinin sağlanması, sanayi ve Ar-Ge konulu hemen her ortamın değişmez dileklerinden birisi. HT-TTM proje fikrinin değerlendirilmesi, üniversiteden ilgili bilgi kaynaklarının bulunması gerek duyulursa Ar-Ge finansmanına yönelik desteklerin alınması gibi fikirden ürüne giden

yolda her noktada üreticinin yanında yer alıyor. Bu çerçevede 2010'da irili ufaklı 50'den fazla proje, HT-TTM'nin üstlendiği çeşitli rollerle hayata geçti. Aynı yıl içinde HT-TTM'nin imzaladığı sözleşme toplamı ise 3.000.000 TL'sini aştı. Projeler, gıda, eczacılık, makine mühendisliği ve kimya gibi birçok bilimsel alanda faaliyete geçti ve çok sayıda işletme çalışma fırsatı yakaladı. Sadece iş dünyası tarafından geliştirilen Ar-Ge ve ürün geliştirme projelerinin hayata geçirilmesinde değil, bunun yanında üniversitede geliştirilen inovatif fikirlere ait patent haklarının alınması ve ticarileştirilmesine önem verildi.

Hacettepe Teknokent'te firmaların geliştirdikleri ileri teknoloji ürünler, Türkiye'de kullanılmasının yanı sıra ABD, Japonya, İngiltere, Almanya, Hindistan, Güney Kore, Ortadoğu ülkeleri, Orta Asya Türk Cumhuriyetleri gibi dünyanın dört bir tarafına da ihraç edildi. Olumlu sonuçlandırılan 98 proje ve 2010 yılı itibarıyla toplam 196 milyon Türk Lirası'nı aşkın ciro elde edildi. Bu projelerin ekonomiyeye kazandırılarak firmaların yurt dışı satışlara yönelmesi sonucu 2010 yılı sonu itibarıyla ithalat rakamı 1.644.657 ABD Doları olmasına karşılık ihracat ise 2.331.425 ABD Doları seviyesine yükseldi.

Bu rakamlar da, Türkiye'de halen aktif olan 27 teknokent/teknoparkın, yaş ortalamasının diğer ülkelere nazaran çok genç olması nedeniyle yürütülen projelerin 5 ila 10 yıl arasında teknolojik ürüne dönüştürülmesiyle Teknoloji Geliştirme Bölgeleri'nin ülke ekonomisine ciddi katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Hacettepe Teknokent Teknoloji Transfer Merkezi

Hacettepe Teknokent - Teknoloji Transfer Merkezi (HT-TTM), sanayi ve akademi arasında bir köprü oluşturarak inovasyonu desteklemektedir. HT-TTM'nde KOBİ, büyük ölçekli işletme, akademisyen ve sektör uzmanlarına çeşitli hizmetler sunulmaktadır.

TEKNO VASYON2011

Teknoloji transferi ile Ar-Ge ve ürün geliştirme

- Sanayicilerin teknik problemlerini çözmek, Ar-Ge faaliyetleri esnasında ihtiyaç duydukları bilimsel desteği sağlamak adına başta Hacettepe Üniversitesi olmak üzere üniversitelerin teknolojik altyapısı ve akademik bilgi birikiminin sanayinin hizmetine sunulması,
- Akademisyenlerin ve sanayicilerin geliştirdikleri inovatif ürünlerin patent ve ticarileştirme çalışmalarının desteklenmesidir.

Proje Geliştirme

Ar-Ge çalışmalarının desteklenmesi için verilen ulusal ve uluslararası hibe ve kredi programlarından sanayicilerin yararlanmasını sağlamak üzere: Proje fikrinin geliştirilmesi; Çok ortaklı projelerde ulusal ve uluslararası proje ortaklarının bulunması; Proje başvuru dosyasının hazırlanması ve Projenin yürütme faaliyetlerine destek verilmesidir.

Teknovasyon 2011

Hacettepe Teknokent A.Ş. tarafından 2007 yılından bu yana her yıl düzenlenen "Yaşam Bilimleri ve Teknolojileri" – "Fen Bilimleri ve Mühendislik" Proje Yarışması, akademisyen, sanayici ve üniversite öğrencileri arasındaki üniversite-sanayi işbirliğinin güçlenmesine ve artmasına, teknoloji transferinin gelişmesine ve hızlanmasına önemli katkı sağlamaktadır.

2011 yılında da Hacettepe Teknokent İnovasyon Proje Yarışması "Teknovasyon 2011" adlı yeni bir proje yarışması başlatılmıştır. Pfizer'ın Ana Sponsorluğunda "Teknovasyon 2011: Sağlık Bilimleri ve Teknolojileri"

Proje Yarışması'nın yanı sıra Vimjo'nun Ana Sponsorluğunda "Teknovasyon 2011: Fen Bilimleri ve Mühendislik" Proje Yarışması, ilaç, aşı, yeni tedaviler ve teknolojilerin keşfine yönelik temel araştırma niteliğindeki çalışmalar açısından büyük önem taşıyor. Yarışmada "Sağlık Bilimleri ve Teknolojileri" kategorisine başvuran 37 projeden 5'i "Pfizer Sağlık Bilimleri ve Teknolojileri" ödüllerine layık görüldü. Yarışmaya ilişkin detaylı bilgiye www.teknovasyon.com.tr adresinden ulaşılabilir.

Akademisyen ve sanayicilerin buluşma platformu: Hacettepe Üniversitesi Teknokent Ar-Ge Proje Pazarı ve Patent Bilgi Günleri (HÜT-AR-GEPP-PPG) (Açık Kapı Faaliyeti-Üniversite-Sanayi İşbirliği Platformu)

(HÜT-ARGEPP-PPG) etkinliklerinde, dünyanın farklı ülkelerinden davet edilen uzmanlar, üniversite-sanayi işbirliğinin geliştirilmesi, teknoloji transferi, fikri mülkiyet haklarının korunması, Ar-Ge faaliyetleri gibi konulardaki tecrübelerini Türkiye'deki KOBİ'ler, sanayici, akademisyen, üniversite öğrencileri ve Teknokent firmaları ile paylaşmaktadırlar. Ayrıca, Türk ve yabancı uzmanların katılımıyla düzenlenen panellerde bu alanlardaki sorunların çözüm önerileri ve işbirliği olanakları katılımcıların bilgisine sunulmaktadır.

Her yıl geleneksel olarak Mayıs ayında düzenlenen (HÜT-ARGEPP-PPG) etkinlikleri, sanayici, akademisyen, üniversite öğrencileri, Teknokent firmaları ve girişimcilerin ortak bir platformda buluşmalarını sağlamaktadır. HÜTEG açık kapı faaliyetine katılanlar, Hacettepe Teknokent'te faaliyet gösteren firmaların ofislerini ve laboratuvarları ziyaret edebilmekte ve bölgede yürütülen projeler hakkında bilgi alabilmekte, görüş alışverişinde bulunabilmekte ve ortak proje geliştirme imkânı bulabilmektedir.

“Türkiye’nin CERN”ü, Gölbaşı’nda hizmette

Türkiye’nin ilk Hızlandırıcı Teknolojileri Enstitüsü ve parçacık hızlandırıcı tesisi, araştırmacılara ileri düzeyli Ar-Ge altyapısı sunacak.

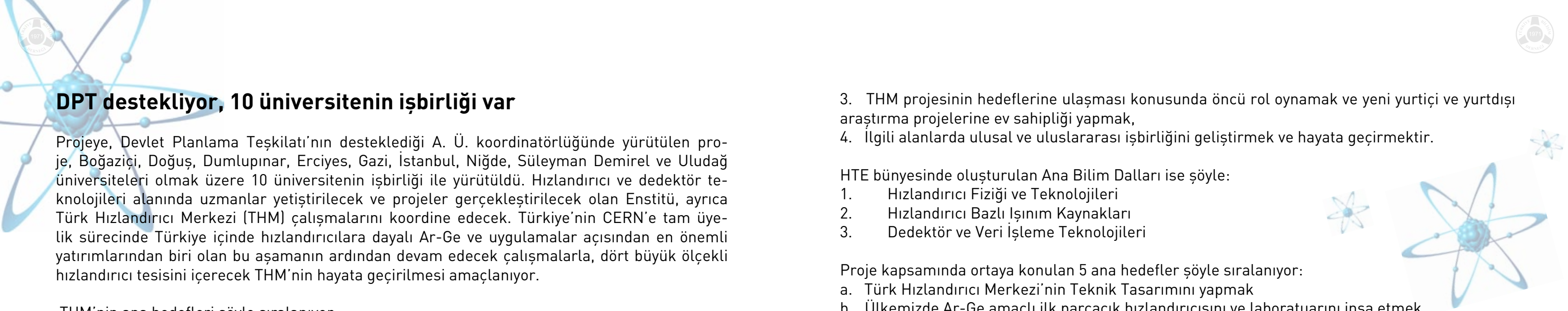
L 954’te 12 ülkenin katılımıyla kurulan, günümüzde 20 asil üyesinin yanında Türkiye’nin de aralarında olduğu 8 gözlemci üyesi bulunan dünyanın en büyük parçacık fiziği laboratuvarı olan Avrupa Nükleer Araştırmalar Merkezi’nin (Fransızca, Conseil Européen pour la Recherche Nucléaire- CERN) bir benzeri Türkiye’de oluşturuldu. 21. yüzyılın 10 jenerik teknolojilerinden birisi olarak kabul edilen parçacık hızlandırıcı teknolojilerinin bilimsel araştırma ve teknoloji geliştirme (Ar-Ge) çalışmalarını sürdüren Ankara Üniversitesi (AÜ), kamuoyunda “Türkiye’nin CERN”i olarak adlandırılan Türkiye’nin ilk Hızlandırıcı Teknolojileri Enstitüsü (HTE) ve Parçacık Hızlandırıcı Tesis Hizmet Binaları’nı hizmete açtı. Enstitü kapsamında ilk tesis olan Elektron Hızlandırıcısı ve Serbest Elektron Lazeri tesisi, hizmete girdi.

HTE’nin kuruluşu ile birlikte Türk hızlandırıcı projesi hedeflerine ulaşması konusunda öncü rol oynayıp, çalışmaları koordine etmek, yurt içi ve yurt dışındaki araştırma projelerine ev sahipliği yapmak ve ilgili alanlardaki ulusal ve uluslararası işbirliği güçlendirecek. Aynı zamanda parçacık hızlandırıcılarının ve dedektörlerinin tasarımı, üretimi, kurulumu ve kullanımına yönelik olarak lisansüstü eğitim almış, yetişmiş insan gücü açığını kapatarak, araştırma projeleri aracılığıyla ülkemizin parçacık hızlandırıcılarına ve dedektörlerine dayalı Ar-Ge teknoloji geliştirme altyapısının gelişimine katkılar sağlanması hedefleniyor. Ar-Ge çalışmaları kapsamında malzeme ve yarı iletken teknolojisi, biyoteknoloji, nanoteknoloji, lazer, sağlık, iletişim, savunma, çevre, genetik gibi alanlardaki Türkiye araştırmacılarına ileri düzeyli Ar-Ge altyapısı sunulacak.

AÜ Gölbaşı Kampüsü’nde hizmete giren HTE’nin açılış töreninde konuşan AÜ Rektörü Prof. Dr. Cemal Taluğ, Türkiye’nin parçacık hızlandırıcı faaliyetlerine yıllar önce başlaması gerektiğini belirterek, bugün gelinen noktanın çok sevindirici olduğunu, ancak vakit kaybetmeden tüm kurumların desteğiyle hızla ilerlenmesi gerektiğini söyledi.

HTE Müdürü Prof. Dr. Ömer Yavaş da projenin üniversitelerinin koordinatörlüğünde üniversiteler arası işbirliği ile yürütüldüğünü belirterek, “21. yüzyılın doğurgan teknolojilerinden sayılan hızlandırıcı ve dedektör teknolojilerinin ülkemizde bilimsel Ar-Ge çalışmalarında daha yoğun kullanılmasını hedefliyoruz” dedi.

DPT destekliyor, 10 üniversitenin işbirliği var

Projeye, Devlet Planlama Teşkilatı'nın desteklediği A. Ü. koordinatörlüğünde yürütülen proje, Boğaziçi, Doğuş, Dumlupınar, Erciyes, Gazi, İstanbul, Niğde, Süleyman Demirel ve Uludağ üniversiteleri olmak üzere 10 üniversitenin işbirliği ile yürütüldü. Hızlandırıcı ve dedektör teknolojileri alanında uzmanlar yetiştirilecek ve projeler gerçekleştirilecek olan Enstitü, ayrıca Türk Hızlandırıcı Merkezi (THM) çalışmalarını koordine edecek. Türkiye'nin CERN'e tam üyelik sürecinde Türkiye içinde hızlandırıcılara dayalı Ar-Ge ve uygulamalar açısından en önemli yatırımlarından biri olan bu aşamanın ardından devam edecek çalışmalarla, dört büyük ölçekli hızlandırıcı tesisini içerecek THM'nin hayata geçirilmesi amaçlanıyor.

THM'nin ana hedefleri şöyle sıralanıyor:

"Hızlandırıcı Teknolojileri Enstitüsünü kurmak, dünyanın önde gelen hızlandırıcı merkezleri ile işbirliği geliştirmek, hızlandırıcı ve dedektör teknolojileri alanında yetişmiş insan gücü açığını kapatmak."

HTE'nin kuruluş amacı 4 ana başlıkta toplanıyor:

1. Parçacık hızlandırıcılarının ve dedektörlerinin tasarımı, üretimi, kurulumu ve kullanımına yönelik olarak lisansüstü eğitim yaptırarak yetişmiş insan gücü açığını kapatmak,
2. Araştırma projeleri aracılığı ile ülkemizin parçacık hızlandırıcılarına ve dedektörlerine dayalı Ar-Ge ve teknoloji geliştirme altyapısının gelişimine katkılar sağlamak,

3. THM projesinin hedeflerine ulaşması konusunda öncü rol oynamak ve yeni yurtiçi ve yurtdışı araştırma projelerine ev sahipliği yapmak,
4. İlgili alanlarda ulusal ve uluslararası işbirliğini geliştirmek ve hayata geçirmektir.

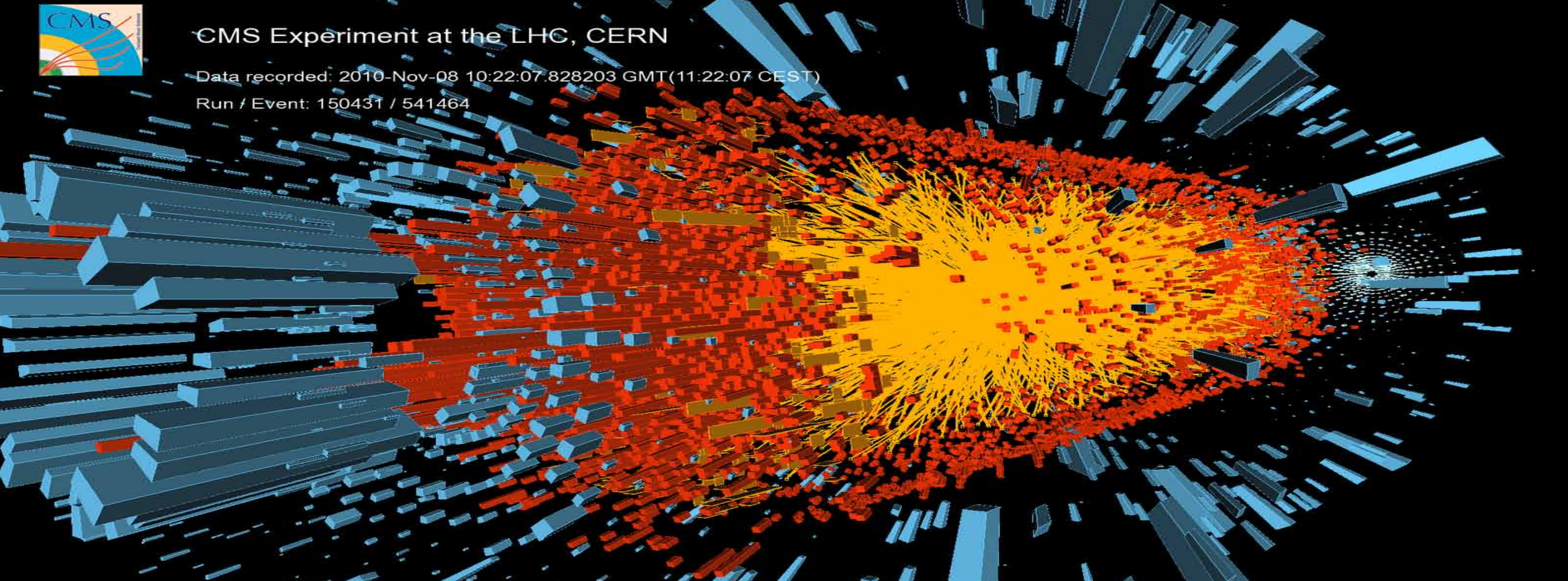
HTE bünyesinde oluşturulan Ana Bilim Dalları ise şöyle:

1. Hızlandırıcı Fiziği ve Teknolojileri
2. Hızlandırıcı Bazlı Işınlam Kaynakları
3. Dedektör ve Veri İşleme Teknolojileri

Proje kapsamında ortaya konulan 5 ana hedefler şöyle sıralanıyor:

- a. Türk Hızlandırıcı Merkezi'nin Teknik Tasarımını yapmak
- b. Ülkemizde Ar-Ge amaçlı ilk parçacık hızlandırıcısını ve laboratuvarını inşa etmek
- c. Ülkemizin ilk "Hızlandırıcı Teknolojileri Enstitüsü"nü hayata geçirmek
- d. Dünyanın gelişmiş merkezleri ile bilimsel ve teknik işbirliği geliştirmek
- e. Hızlandırıcı ve dedektör teknolojileri alanında yetişmiş insan gücü sağlamak

Maddenin temel yapısını dolayısıyla parçacıkları ve onları bir arada tutan kuvvetleri araştıran CERN'de, elektron, proton gibi temel parçacık demetleri parçacık hızlandırıcılarında çok yüksek enerjilere çıkarılarak çarpıştırılıyor, ortaya çıkan yeni parçacıklar dedektörler aracılığı ile algılanıp ve özellikleri analiz ediliyor. CERN'de yapılan deneyler bu güne kadar 5 Nobel Fizik Ödülü'ne konu oldu. World Wide Web (www) sistemi CERN'de keşfedilip geliştirilmiş.

Kamuda, “e- yazışma” başladı

Geçen yıl, e-yazışmanın standartları ortaya koymak üzere başlatılan projede 6 pilot kurum, resmi yazışmalarını e-ortama taşıdı.

Hazırlıkları Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) Bilgi Toplumu Dairesi tarafından 2010’da başlatılan e-Yazışma Projesi, kamu kurumları arasındaki resmi yazışmaların elektronik ortamda yürütülmesini sağlayacak ortak kurallar seti geliştiriliyor. Bilgi Toplumu Stratejisi 73 numaralı “Ortak Hizmetlerin Oluşturulması” eylemine dayanan projenin Cumhurbaşkanlığı, Başbakanlık, Adalet, İçişleri ve Dışişleri bakanlıkları ve DPT’nin katıldığı pilot uygulaması tamamlanmak üzere. Projeye Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü ve TÜBİTAK-BİLGEM tarafından da katkı veriyor. Haziran 2011’de pilot uygulamanın ilk çıktıları elde edilecek. Pilot kurumlar e-Yazışma süreçlerinde elde ettikleri deneyimleri sektörle paylaşırken “Elektronik Belge Yönetim Sistemleri” konusunda elde edilecek bilgilerle standartlar ortaya konulacak.

Proje kapsamında; kamu kurumları arasında iletilecek resmi yazışmalar ile bunların üst verileri ve elektronik imzalarını taşıyacak paket yapısı (e-Yazışma Paket Standardı Analiz Raporu) belirlenecek ve belgelerin kurumlar arasında güvenli şekilde iletilmesini sağlayacak şifreleme mekanizması ortaya konulacak. Bu amaçla, tüm bu mekanizmanın nasıl çalıştığını ayrıntılı bir şekilde tanımlayan e-Yazışma Teknik Spesifikasyon Dokümanı hazırlanacak. Ayrıca, bu teknik spesifikasyonu gerçekleştirecek ve isteyen tüm kamu kurum ve kuruluşlarının kendi elektronik belge yönetim sistemlerine entegre edebilecekleri bir yazılım (API – Application Programming Interface) geliştirilecek. Son olarak, hem tasarlanan sistem hem de geliştirilen API bir pilot uygulama kapsamında test edilecek. Proje kapsamında, geliştirilen çözümü uygulamaya yönelik hukuki düzenleme önerileri de ortaya konulacak.

e-Yazışma ile, belgelerin hangi formatta olacağı açık ve net bir biçimde ortaya konması, paylaşılacak belgenin bütünlüğü, güvenliği ve güvenilirliğinin sağlanması, hukuki geçerliliğinin korunması ve doğru kişi ya da birimler tarafından iletildiğinden emin olunması gerekiyor. Proje çıktıları olarak ise ortak belge formatının oluşturulması, e-imza mekanizmasının işletilmesi, şifreleme mekanizmasının belirlenmesi, mesaj paylaşım platformu ve kayıtlı elektronik posta (KEP) sisteminin projeye eklenmesi hedeflenirken belgeler için oluşturulacak arşiv standartları da ortaya çıkarılacak.

Bu arada e-Yazışma Projesi’nin İnternet sitesi (<http://www.e-yazisma.gov.tr>) 22 Nisan’da yayına girdi. Web sitesinde proje hakkında bilgi verilirken proje çıktıları, dokümanlar, duyurular ve pilot kurumlara ilişkin bilgiler yer alıyor.

e-Yazışma Projesi

DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI
BİLGİ TOPLUMU DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Türkiye'nin ilk sosyal medyada ticaret eğitimi

Kadir Has Üniversitesi, 12 milyar TL büyüklüğe ulaşan sosyal ağlarda ticaret yapmak isteyen ve sosyal ağlarla ilgili iş fikirleri olanlara yol gösterecek.

E-ticaret hacminin 12 milyar TL'yi aştığı ve Facebook gibi sosyal ağların e-ticarete yeni boyut kattığı bir dönemde, Türkiye'nin ilk Social Commerce Eğitim Programı, Kadir Has Üniversitesi'nde başlıyor. Sosyal Ticaret Uzmanlığı Sertifika Programı, ülkemizde e-ticaret hacminin 12 milyar TL büyüklüğe ulaştığı ve sosyal ağların elektronik ticarete yeni bir çığır açtığı dönemde, bilgi birikimine sahip insan kaynağı ihtiyacını kapatmak ve donanımlı yöneticiler yetiştirmeyi amaçlıyor.

On-line ticaret pazarına yönelik hazırlanan eğitim programı kapsamında "elektronik ticaretin doğuşundan, sosyal medyanın E-Ticaret pazarını değiştirerek nasıl S-Ticaret'e dönüştürmeye" başladığı geniş bir yelpaze içerisinde tüm disiplinler ve uygulama araçları ayrıntılı olarak ele alınacak. Private Shopping ve Grup Satın Alma modellerinin mercek altına alındığı programda, sosyal medya uygulamaları, sosyal medya pazarlama modelleri, sosyal satış ağı kurma teknikleri, sosyal ağ entegrasyonu olan web satış platformlarının kurulum yöntemleri, sosyal alışveriş trendleri, sosyal müşteri ilişkileri yönetimi (Social CRM) ve var olan marka için nasıl sosyal satış sistemi kurulur gibi birçok konu geniş bir yelpazede sektör uzmanları tarafından anlatılıyor. Diğer

yandan "fikir aşamasında olan bir projenin nasıl verimli bir iş modeline dönüştürülebileceğinin" anlatıldığı proje yönetimi, finansal yönetim, operasyon yönetimi gibi kritik konular işleniyor. 23 Mayıs 2011 tarihinde başlıyor. Sosyal Medya Akademisi tarafından hazırlanan 7 haftalık yoğun program 22 modülden oluşuyor. Sosyal Ticaret Uzmanlığı Sertifika Programı, 23 Mayıs – 6 Temmuz 2011 tarihleri arasında haftada iki gün 3 saat olmak üzere toplam 42 saat olarak planlandı.

Digital Medya ve animasyon öğrenmek isteyenlere

Beş kıtada yaklaşık 15 bin öğrenciye son teknolojileri kullanarak film ve anime hazırlamayı öğreten medya okulu SAE Enstitüsü (Sound of Audio Engineering), Türkiye'de Digital Medya ve Animasyon Programı açıyor. Film yapım süreçleri ve animasyon uygulamalarına dair kapsamlı bir eğitim İstanbul'da verilecek. İstanbul SAE Enstitüsü, Eylül ayında başlayacak okulunda uygulamalı öğrenimle, öğrencilerine kuramsal ve teknik bilgilerin yanı sıra, en gelişmiş teknolojilere sahip stüdyolarda pratik yapma olanağı da sunacak.

Eğitimlerin yüzde sekseninin uygulama ağırlıklı olacağı programda öğrencilere, temel prodüksiyon aşamalarının yanı sıra Dijital İçerik Yaratımı (Digital Content Creation) konusunda da ciddi bir eğitim verilecek. Öğrenciler, temel kamera ve ışık eğitimi, temel montaj teorileri, temel senaryo dinamikleri ve yazım teknikleri, kurgu teorisi, senaryo resimleme (storyboard), temel bilgisayar, sinyal ve resim işlemlerini içeren teorik bilgileri alarak sektörün taleplerine tam uyum gösteren adaylar olarak yetiştirilecek.

Sae İstanbul Enstitüsü, programlara başlarken her öğrencisine gereken uzmanlık yazılımları yüklü kişisel bir Apple Macbook vererek mobil çalışmayı da destekliyor. Digital Film ve Animasyon programını tamamlayan öğrenciler için daha sonra Bachelor of Arts ve Master of Arts programları da mevcut.

Modelleme ve simülasyon konferansı 4. kez düzenleniyor

Modelleme ve Simülasyon (MODSİM) alanında Türkiye'nin ilk ve tek konferansı olan USMOS, 14-15 Haziran'da ODTÜ'de yapılacak.

4. Ulusal Savunma Uygulamaları Modelleme ve Simülasyon Konferansı (USMOS), 14-15 Haziran 2011 tarihlerinde Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Kültür ve Kongre Merkezi'nde gerçekleştirilecek. USMOS Konferansı, ODTÜ, Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) Genelkurmay Bilimsel Karar Destek Merkezi (BİLKARDEM) Başkanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, Savunma Sanayii Müsteşarlığı (SSM), Kara Harp Okulu, Deniz Harp Okulu, Hava Harp Okulu, Savunma Sanayii İmalatçılar Derneği (SASAD) desteğiyle ODTÜ-TSK MODSİMMER yönetiminde 2005 yılından beri iki yılda bir düzenleniyor. Gelişmiş ülkelerin "Milli kritik teknoloji" olarak kabul ettiği modelleme ve simülasyon (MODSİM) uygulamalarının, savunma alanında ülkemizde düzenlenen ilk ve tek konferansı olan USMOS, askeri, sanayi ve akademik çevrelerin bir araya gelip etkileşimini sağlamayı amaçlıyor. Ana teması "Ulusal kritik teknoloji olarak modelleme ve simülasyon" olarak belirlenen

4. USMOS Konferansı'nın davetli konuşmacısı ise NATO Müşterek Harp Merkezi'nde görevli, Norveç Stavanger Üniversitesi Elektrik ve Bilgisayar Mühendisliği Bölümü Profesörü Erdal Çayırıcı olacak. Konferansa bu yıl 110 özet ve 89 tam bildiri gönderildi. Bu bildirilerden 71 tanesi konferansta sunulmak üzere kabul edildi. 3 paralel oturum halinde düzenlenecek bildiri sunumlarının ana başlıkları ise şöyle planlandı:

- Mühendislik alanlarında simülasyon
- Karar destek amaçlı MODSİM
- Dağıtık simülasyon ve birlikte çalışabilirlik
- Eğitim amaçlı MODSİM
- Temsili ortamlar ve görselleştirme
- Simülasyon Altyapıları
- MODSİM sistemleri yönetimi
- Kavramsal modelleme
- Simülasyon tabanlı tedarik

Yurtiçi ve yurtdışından bu alanda seçkin uzmanların davet edildiği USMOS konferanslarında kabul edilen bildiriler kitap halinde basılıp konferansta dağıtılıyor. Alanında tanınan bir konferans olan USMOS'a geçen yıl sunulan bildiriler arasından seçilenlerin

"Journal of Defense Modeling and Simulation" dergisinin özel sayısında yayınlanması çalışmaları devam ediyor. Bu yıl da seçilen en iyi bildirilerin bu alandaki çeşitli seçkin dergilerde yayınlanması için gerekli girişimlerde bulunulacak.

Dinleyici olarak katılım ve sergi alanına girişin ücretsiz olduğu USMOS 2011 konferansı ile ilgili ayrıntılı bilgiyi <http://www.usmos.metu.edu.tr/> web sitesinden edinebilirsiniz.

USMOS 2011
4. ULUSAL SAVUNMA UYGULAMALARI
MODELLEME VE SİMÜLASYON KONFERANSI
14-15 Haziran 2011
ODTÜ Kültür ve Kongre Merkezi

ULUSAL KRİTİK TEKNOLOJİ OLARAK MODELLEME VE SİMÜLASYON

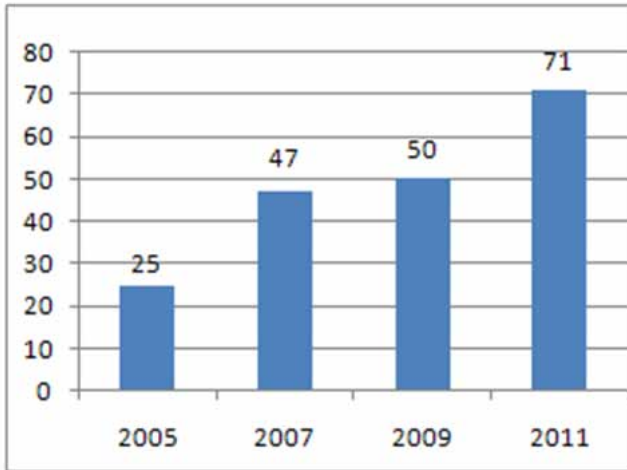
Önemli Tarihler
Bildiri özetleri için son tarih: 7 Şubat 2011
Tam bildiri iletimi için son tarih: 21 Şubat 2011
İlk değerlendirme sonuçlarının duyurulması: 28 Mart 2011
Düzeltilmiş bildiri iletimi için son tarih: 11 Nisan 2011
Son değerlendirme başvuru sonuçlarının duyurulması: 25 Nisan 2011
Sergi alanı başvurusu (internet üzerinden): 25 Nisan - 3 Haziran 2011
Konferansa kayıt: 25 Nisan - 3 Haziran 2011
Konferans tarihi: 14-15 Haziran 2011

Başlıca Konular
MODSİM sistemleri doğrulama, geçirim ve onaylama
MODSİM sistemlerinin birlikte çalışabilirliği
MODSİM ve komuta kontrol (C2) sistemlerinin birlikte çalışabilirliği
MODSİM standartları
Karar destek amaçlı MODSİM
Kavramsal modelleme
Simülasyon altyapıları
Eğitim ve öğretim amaçlı simülasyon
Eğitim simülörleri
Simülasyon tabanlı tedarik
Temsil ortamları ve görselleştirme
Fizik tabanlı MODSİM
Mühendislik uygulamalarında simülasyon
Dağıtık simülasyon uygulamaları
Etki odaklı hareket kapsamında MODSİM
MODSİM sistemleri geliştirme süreçleri
MODSİM politikaları
Diğer MODSİM alanları

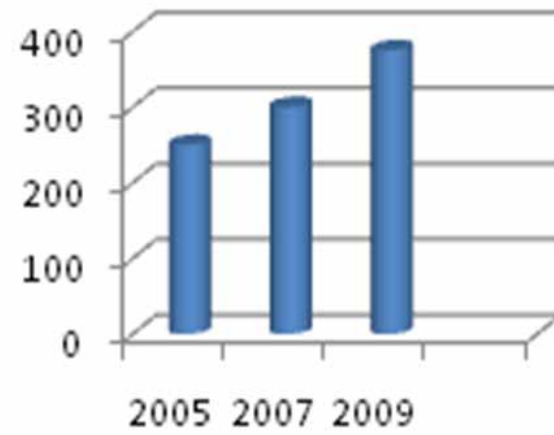
Ayrıntılı bilgi ve bildiri gönderimi için web sitesi
<http://www.usmos.metu.edu.tr>

İrtibat:
ODTÜ - TSK MODSİMMER
Orta Doğu Teknik Üniversitesi Yerleşkesi
İnönü Bulvarı
06531 Ankara - Türkiye
Telefon: (+90) 312 210 55 74
Faks: (+90) 312 210 55 64
E-Posta: modsim@metu.edu.tr

ODTÜ - TSK
MODSİMMER

Başlangıcından bu yana konferansta yayınlanan bildiri sayıları

Son üç konferansın katılım sayıları

Twitter artık Türkçe

Popüler mikro-blog ağının dil seçenekleri arasına Türkçe de eklendi.

Bir süredir farklı dillerde arabirim sunabilmek için açık katılımlı bir süreç başlatan Twitter sonunda Türkçe seçeneğini de kullanıcılara sundu. Sistemdeki 9. dil seçeneği olan Türkçe, translate.twtr.com adresindeki Twitter tercüme merkezine gelen tavsiyelerden oluşturularak kullanıcılara sunuyor.

Ancak site Türk kullanıcılara otomatik olarak kendi dillerine geçme fırsatını şimdilik sunmadı. Bu versiyona geçmek için bazı ayarlar yapılmak zorunda. Twitter'ı Türkçe kullanmak için, Twitter kullanıcı adı ve şifrenizle oturum açtıktan sonra, sayfanın sağ en üst kısmında yer alan kullanıcı adının yanındaki oka tıklayıp açılan listeden Setting bölümüne girip sayfanın orta kısımlarındaki Language menüsünde Turkish-Türkçe'yi seçmesi ve ardından sayfanın altındaki Save tuşuna basması gerekiyor.

Geliştirilen Türkçe Twitter tıpkı Facebook'taki gibi öneri-çeviri sistemiyle çalışıyor. Twitter yönetimi özel çevirmenler kiralamak yerine kullanıcıların site için tercüme önermesine izin veriyor. Bu şekilde kullanıcılar istedikleri kelimeleri sayfaya girebiliyor. Bu öneriler daha sonra yerel test ekipleri tarafından oylanıyor. En çok oyu alan çeviriler ise sitede yerini alıyor. Kullanıcılar beğenmedikleri kelimeler yerine yeni çeviriler önererek sitenin tercümesini değiştirebiliyor.

Mikroçip yarım asırlık

Bilgisayarların kalbini oluşturan silikon entegre devre, 50. yaşını kutluyor

Elektronikte devrim yaratan mikroçip 50'inci yılında. İlk silikon entegre devre ya da yaygın adıyla "mikroçip", 1961 yılının Nisan ayında patent aldı.

Birçok insan mikroçipin elektronik cihazların kabiliyetlerini büyük oranda arttıracaklarını ummuştu ancak kimse böylesine büyük bir başarıyı beklemiyordu. Mikroçipler, elektronik sinyalleri yükseltmek ya da değiştirmek için transistörlere başvuruyor ve böylece bilgisayarların bel kemiğini meydana getiriyor. Giderek daha hızlı çalışmaya başlayan çipler, teknolojik ve dijital devrimin motoru oldu.

BBC Türkçe'de yer alan habere göre, İngiltere'nin önde gelen çip tasarımcılarından Steve Furber, mikroçipleri giderek daha küçük yapmanın ekonomik ve fiziksel açıdan imkânsız hale geldiğine dikkat çekiyor.

Her teknolojinin bir sınırı olduğunu belirten Furber, "Her teknolojinin bir ömrü var. Mikroçipler, artık daha fazla küçülüp hızlanamaz. Son sınıra önümüzdeki 10 yıl içinde ulaşacaklar. Sonra, yerlerini yepyeni teknolojiler alacak. Bilişim dünyasına çok şey kattılar ve tarihte, altın bir sayfa açtılar" ifadesini kullandı.

Gelecek bilimci Ian Pearson'a göre gelecekteki bilgisayarlar yoğurdu andıracak:

"İleride iletişim teknolojileri ile iç içe girecek alanlardan biri sentetik biyoloji olacak ve elektroniği bakterilerin içine saklamayı başaracağız. Bu bakteriler birbiri ile iletişim kurma yeteneğine sahip olacak ve içinde milyonlarca farklı çipin olduğu bir yoğurt çıkacak ortaya."

2100, bilimkurgu filmi gibi olacak

İnternet'e göz kırparak girilebilecek, insanların hücrelerinden yedek organlar üretilecek ve robotlar maymun zekâsına çıkarılacak

Önümüzdeki on yıllarda hayal gücümüzü zorlayacak gelişmeler yaşanacak. Milliyet'in İngiliz gazetesi The Times'a dayandırdığı habere göre, İnternet'e göz kırparak girilirken insanlar düşünce gücüyle eşya ve teknolojik aletleri hareket ettirebilecek.

Dünyanın 2100 yılında kavuşacağı ve kurgu filmlerini aratmayan teknolojik gelişmeler şöyle derlendi:

- 👁️ Sadece göz kırparak İnternet'e girilebilecek.
- 👁️ İnsanların kendi hücrelerinden yedek organlar üretilecek.
- 👁️ İnsanlar sadece düşünce gücüyle eşyaları ve teknolojik aletleri hareket ettirebilecek. Şimdiden felçliler bir çiple bilgisayar kullanabiliyor.
- 👁️ Nesli tükenen hayvan türlerinin DNA kodları çözülecek ve yeniden doğurtulacaklar.
- 👁️ Genetik ve moleküler hücre yapısı ayrıştırılarak yaşlanmanın sırrı çözülecek.
- 👁️ Tıpkı Terminatör veya X-Men'de olduğu gibi bir madde sayesinde, eşyaların istenilen boyutlara getirilebilmesi sağlanacak.
- 👁️ Ulaşması 70 binden fazla yıl süren yıldızlara serçe parmak büyüklüğünde minik bir bilgisayar çipini seyahat ettirmek planlanıyor. Böylece yıldızlardan bilgi toplaması sağlanacak.
- 👁️ 2100 yılında kanser, bugünün insanı için eski vebalar neyse o anlamı taşıyacak. Kanserli tümör oluşması riski 10 yıl önceden öngörülerek bertaraf edilecek.
- 👁️ Robotlar sırayla bir fare, kedi, köpek ve maymun zekâsına çıkarılacak. Robotların beyinlerine, ölümcül fikirler ürettiklerinde kendini imha edecek şekilde akıllı çipler yerleştirilecek.
- 👁️ 2100 yılında uzay yolculuğu ekonomik ve pratik hale gelecek.

Gölgede Kalanlar

Yazar: Suzan Bilgen Özgün

Kitabın Türü: Öykü

ayakitap.com

Ayfer Niğdelioğlu
ayfer.nigdeli@gmail.com

**“Kim ne derse desin, sözcükler
ve düşünceler dünyayı değiştirebilir.”**
Ölü Ozanlar Derneği

Dünyaya gözümüzü açtığımız anda, her birimiz öykülerimizi günbegün yaşamaya başlarız. Kimi zaman bir Sait Faik öyküsü doğallığında, bazen bir Ömer Seyfettin kahramanı gibi keskin kenarlı, belki bir Aziz Nesin, Muzafer İzgü gülmecesi içinde ya da pis bir hikayede Yaşar Kemal'in anlattığı gibi...

Erdal Öz “Öykü”yü şöyle anlatır: “İyi bir romanı, uzun süren bir doğum sancısı gibi düşünürsek, öykü, onun yanında bir baş dönmesi'dir. (...) Roman okuru sabırlıdır. İlk on sayfa, yirmi sayfa, otuz sayfa ilgisini çekmeyebilir; okur sabreder. (...) Öykü'nün böyle bir şansı yoktur. Öykü, daha ilk bir iki cümlede okurun ilgisini çekmek zorundadır. İlk cümle çok önemlidir öyküde. Diyelim, okur kitaptaki ilk öyküyü okudu. Bir yürek buruntusu, bir baş dönmesi yaşadı. Bir öykü, bit bütündür; bir roman kadar bütündür. Okurun hemen ikinci öyküye geçmesi, öykünün şanssızlığıdır. Okur, daha ilk öykünün baş dönmesini atlatamadan ikinci öyküye geçerse, o öykü kitabına yazık olacaktır. Okur, okumasına ara vermelidir; kalkıp - içiyorsa- bir sigara yakmalı, gidip pencereden rüzgarda sallanan bir ağacı, sokağı, karşı damları, pencereleri seyretmeli, -içiyorsa- içkisinden bir yudum almalı, kitaplığındaki iki üç kitabın yerini değiştirmelidir; o ilk öykünün sarsıntısından kurtulmalıdır. İlk öykünün sarsıntısı kesinlikle atlatılmalıdır. Çünkü ikinci öykü, okuru yeni bir baş dönmesine götürecek büyüü yeni bir ortamdır...”

Suzan' Özgün'ün öykü kitabı, AYA Kitap'tan çıktı: “Gölgede kalanlar”. Önce kapaktaki fotoğrafa baktım: Bir şemsiye ve uzamış gölgesi. Tayfun Keçecioğlu yakalamış anı. Belli ki gün ya doğuyor ya da batmakta! Bana akşamüstü gibi geldi. Ömrün de akşamı yaklaştıkça gölgelerimiz uzar, anılar birikir arkada salkım saçak. Yaşamı tüketme telaşı içinde, geriye bakmadan yürürken “Merhaba gölgedekiler” demekse hiç aklımıza gelmez.

Yazar, gölgedekilerin hatırını sormuş. “Bu durumlar yaşanıyor, tanıdık bu kahramanlar.” diye düşünerek yudum yudum okunan öyküler. Bir kısmını yarışmalarda ödül aldıkları zamandan anımsadım. Hepsinin ortak noktası, gölgelere ışık tutar gibi yaparken, gene de okuyana loş alanlar bırakması...

Kolay gelsin, ey okur.

9-10 Haziran 2011
RIXOS Grand / ANKARA

www.btyd.org

**II. Bilgi Teknolojileri Yönetişim ve
Denetim Konferansı'2011**